

ความสัมพันธ์ระหว่างความผูกพันระหว่างกัน ความรับผิดชอบต่อครอบครัว
และความพึงพอใจในชีวิตคู่ ของคู่รักชาวไทยชายและหญิง

นายวัชรพงษ์ ฟูประทีปศิริ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

CHULALONGKORN UNIVERSITY

บทคัดย่อและแฟ้มข้อมูลฉบับเต็มของวิทยานิพนธ์ตั้งแต่ปีการศึกษา 2554 ที่ให้บริการในคลังปัญญาจุฬาฯ (CUIR)
เป็นแฟ้มข้อมูลของนิสิตเจ้าของวิทยานิพนธ์ ที่ส่งผ่านทางบัณฑิตวิทยาลัย

The abstract and full text of theses from the academic year 2011 in Chulalongkorn University Intellectual Repository (CUIR)
are the thesis authors' files submitted through the University Graduate School.

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาจิตวิทยา

คณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2559

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

RELATIONSHIPS AMONG COUPLE BOND,
FAMILY RESPONSIBILITY, AND COUPLE SATISFACTION
IN THAI MALE AND FEMALE COUPLES

Mr. Wachrapong Foophrateepsiri

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts Program in Psychology

Faculty of Psychology

Chulalongkorn University

Academic Year 2016

Copyright of Chulalongkorn University

หัวข้อวิทยานิพนธ์ ความสัมพันธ์ระหว่างความผูกพันระหว่างกัน ความ
รับผิดชอบต่อครอบครัว และความพึงพอใจในชีวิตคู่ ของ
คู่รักชาวไทยชายและหญิง
โดย นายวัชรพงษ์ พุประทีปศิริ
สาขาวิชา จิตวิทยา
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก อาจารย์ ดร. สมบุญ จารุเกษมทวี

คณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้หัวข้อวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทมหาบัณฑิต

.....คณบดีคณะจิตวิทยา
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. คัดค้านงค์ มณีศรี)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. กุลยา พิสิษฐ์สังฆการ)

.....อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก
(อาจารย์ ดร. สมบุญ จารุเกษมทวี)

.....กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. อรัญญา ด้อยคำภีร์)

.....กรรมการภายนอกมหาวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ สุภาพรณ โคตรจรัส)

วัชรพงษ์ พุประทีปศิริ : ความสัมพันธ์ระหว่างความผูกพันระหว่างกัน ความรับผิดชอบต่อครอบครัว และความพึงพอใจในชีวิตคู่ ของคู่รักชาวไทยชายและหญิง (RELATIONSHIPS AMONG COUPLE BOND, FAMILY RESPONSIBILITY, AND COUPLE SATISFACTION IN THAI MALE AND FEMALE COUPLES) อ.ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก: อ. ดร. สมบุญ จารุเกษมทวี, 92 หน้า.

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างมาตรฐานความสัมพันธ์ด้านความผูกพันระหว่างกัน มาตรฐานความสัมพันธ์ด้านความรับผิดชอบต่อครอบครัว และความพึงพอใจในชีวิตคู่ของบุคคลที่มีความสัมพันธ์แบบคู่รักชาวไทยเพศชายและเพศหญิง จำนวนทั้ง 260 คน (เพศชาย 130 คน และเพศหญิง 130 คน) มีอายุเฉลี่ยเท่ากับ 26.06 ($SD = 5.09$) ปี เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ (1) มาตรฐานความสัมพันธ์ และ (2) มาตรฐานความพึงพอใจในคู่ วิเคราะห์ข้อมูลโดยค่าสถิติสหสัมพันธ์แบบเพียร์สันและการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ ผลการวิจัยพบว่า

1) มาตรฐานความสัมพันธ์ด้านความผูกพันระหว่างกัน มีสหสัมพันธ์ทางบวกกับความพึงพอใจในชีวิตคู่ทั้งเพศชายและเพศหญิงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 ($r = .51$ และ $r = .32$ ตามลำดับ)

2) มาตรฐานความสัมพันธ์ด้านความรับผิดชอบต่อครอบครัว มีสหสัมพันธ์ทางบวกกับความพึงพอใจในชีวิตคู่ทั้งเพศชายและเพศหญิงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 ($r = .32$ และ $r = .24$ ตามลำดับ)

3) มาตรฐานความสัมพันธ์ด้านความผูกพันระหว่างกัน และมาตรฐานความสัมพันธ์ด้านความรับผิดชอบต่อครอบครัวสามารถร่วมกันทำนายความพึงพอใจในชีวิตคู่ทั้งเพศชายและเพศหญิงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และอธิบายความแปรปรวนของความพึงพอใจในชีวิตคู่ได้ร้อยละ 26 และ 10 ($R^2 = .26, p < .001$ และ $R^2 = .10, p < .01$ ตามลำดับ) โดยตัวแปรมาตรฐานความสัมพันธ์ด้านความผูกพันระหว่างกันเท่านั้นที่สามารถทำนายความพึงพอใจในชีวิตคู่ได้ทั้งในเพศชายและเพศหญิง ($\beta = .46, p < .001$ และ $\beta = .32, p < .01$ ตามลำดับ) โดยสามารถทำนายความพึงพอใจในชีวิตคู่ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 และ .01 ตามลำดับ

สาขาวิชา จิตวิทยา

ลายมือชื่อนิสิต

ปีการศึกษา 2559

ลายมือชื่อ อ.ที่ปรึกษาหลัก

5777632438 : MAJOR PSYCHOLOGY

KEYWORDS: มาตรฐานความสัมพันธ์ / ความผูกพันระหว่างกัน / ความรับผิดชอบต่อครอบครัว / ความพึงพอใจในชีวิตคู่

WACHRAPONG FOOPHRATEEPSIRI: RELATIONSHIPS AMONG COUPLE BOND, FAMILY RESPONSIBILITY, AND COUPLE SATISFACTION IN THAI MALE AND FEMALE COUPLES. ADVISOR: SOMBOON JARUKASEMTHAWEE, Ph.D., 92 pp.

The present study aimed to examine the relationship between couple bond, family responsibility and couple satisfaction in Thai male and female couples. Participants were 260 couples (130 males and 130 females). Their mean age was 26.06 ($SD = 5.09$) years old. The instruments were (1) Couple Relationship Standard Scale and (2) Couple Satisfaction Index. Pearson's product-moment correlation and multiple regression were used to analyse the data. Findings revealed:

1) Couple bond was significantly and positively correlated with couple satisfaction in Thai male and female couples ($r = .51, p < .01$ and $r = .32, p < .01$ respectively)

2) Family Responsibility was significantly and positively correlated with couple satisfaction in Thai male and female couples ($r = .32, p < .01$ and $r = .24, p < .01$ respectively)

3) Couple bond and family responsibility significantly predicted couple satisfaction in Thai male and female couples and account for 26 and 10 percent of the total of variance of couple satisfaction respectively ($R^2 = .26, p < .001$ and $R^2 = .10, p < .01$ respectively). Only couple bond was the significant predictors for both Thai male and female couples ($\beta = .46, p < .001$ and $\beta = .32, p < .01$ respectively)

Field of Study: Psychology

Student's Signature

Academic Year: 2016

Advisor's Signature

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้จะสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี ด้วยความเมตตากรุณาเอื้ออาทรต่อศิษย์คนนี้ของอาจารย์ ดร.สมบุญ จารุเกษมทวี อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่ได้ให้คำแนะนำช่วยเหลือ อบรมสั่งสอน ดูแลเอาใจใส่และอดทนต่อข้าพเจ้าตลอดการทำวิทยานิพนธ์เล่มนี้ทุกๆ ประการ ไม่ว่าจะเป็นวิชาความรู้และการใช้ชีวิต ขอกราบขอบพระคุณอาจารย์เป็นอย่างมาก

ขอกราบขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กุลยา พิสิษฐ์สังขการ ที่ได้ช่วยเหลือข้าพเจ้าในการตรวจสอบการแปลงานวิจัยเป็นภาษาอังกฤษเพื่อใช้ในการนำเสนองานวิจัยที่ต่างประเทศและเป็นประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ รองศาสตราจารย์ ดร.อรัญญา ต้อยคัมภีร์ กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ และรองศาสตราจารย์ สุภาพรรณ โคตรจรัส ที่ได้เกียรติพิจารณาและให้ข้อเสนอแนะแนวทางในการปรับปรุงวิทยานิพนธ์ให้สมบูรณ์มากขึ้น

ขอกราบขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ณัฐสุดา เต็มพันธ์ และอาจารย์ ดร.วรัญญู กองชัยมงคล ที่ได้คำแนะนำในการปรับปรุงแก้ไขในระหว่างกระบวนการพัฒนามาตรวัด

ขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์คณะจิตวิทยาทุกท่าน ที่ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ อบรมสั่งสอนข้าพเจ้า และขอขอบคุณเจ้าหน้าที่คณะจิตวิทยาทุกท่าน ที่ช่วยเหลืออำนวยความสะดวกในการเรียนที่คณะจิตวิทยาแห่งนี้

ขอบคุณพี่กระแตจากศูนย์สุขภาวะทางจิต คณะจิตวิทยา และพี่ปุ่น พี่เอก พี่กร พี่ฮั่ว พี่เต้ พี่มะเหมี่ยว ป้าเนียงจากหน่วยส่งเสริมสุขภาวะนิสิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่เป็นแหล่งพักกายพักใจให้แก่ข้าพเจ้าในการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้

ขอบคุณเพื่อนๆ จิตวิทยาการปรึกษารุ่นที่ 30 น้องฟ้า น้องกัญญ์ น้องพลอย คิม พี่นนท์ เจ็เอ็ง พี่ปอย นิดหน้อย น้องแอน มาศ พี่ผึ้ง ภูาว และพี่ตัน ที่ช่วยเหลือและเป็นเพื่อนข้าพเจ้าในการเดินทางบนถนนสายนี้

ขอขอบคุณเพจเฟซบุ๊ก "มนุษย์แพน" ที่ช่วยกระจายแบบสอบถามในการเก็บข้อมูลครั้งนี้

ท้ายที่สุดข้าพเจ้าขอขอบคุณครอบครัวของข้าพเจ้า ป้า ม้า ปอนด์ และอิว ที่คอยเป็นกำลังใจ สนับสนุนทุกๆ เรื่องให้แก่ข้าพเจ้าตลอดการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ญ
สารบัญภาพ	ฎ
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์ของงานวิจัย	3
1.4 คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย	4
1.5 สมมติฐานการวิจัย	5
1.6 กรอบแนวคิดการวิจัย.....	5
1.7 ขอบเขตการวิจัย	6
1.8 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	6
บทที่ 2 แนวคิดทฤษฎีและเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	7
2.1 มาตรฐานความสัมพันธ์ของคู่รัก (Couple relationship standard).....	7
2.1.1 แนวคิดความผิดปกติด้านความคิดและความสัมพันธ์ (Cognition and relationship maladjustment).....	7
2.1.2 แนวคิดจากงานวิจัย มาตรฐานความสัมพันธ์แบบเจาะจง (Specific Relationship Standards)	11
2.1.3 แนวคิดและงานวิจัย ด้านความแตกต่างทางเพศในมาตรฐานความสัมพันธ์ด้านความรัก (Gender differences in standards for romantic relationship)	17

2.1.4 แนวคิดและงานวิจัย ด้านมาตรฐานความสัมพันธ์ระหว่างวัฒนธรรมจีนและ ตะวันตก (Chinese–Western Intercultural Couple Standards)	19
2.2 ความพึงพอใจในชีวิตคู่ (Couple satisfaction).....	23
2.3 วัฒนธรรมของคู่รักชาวไทย (Thai couples’ culture).....	30
2.4 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	34
2.4.1 ความผูกพันระหว่างกันและความพึงพอใจในชีวิตคู่.....	34
2.4.2 ความรับผิดชอบต่อครอบครัวและความพึงพอใจในชีวิตคู่.....	36
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	38
3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย.....	38
3.1.1 ประชากร.....	38
3.1.2 กลุ่มตัวอย่าง.....	38
3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	40
3.2.1 มาตรวัดมาตรฐานความสัมพันธ์.....	41
3.2.2 มาตรวัดความพึงพอใจในชีวิตคู่.....	42
3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	46
3.4 วิธีวิเคราะห์ข้อมูล.....	47
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	48
4.1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง.....	48
4.2 ค่าสถิติพื้นฐานและการเปรียบเทียบระหว่างกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา.....	51
4.3 การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อการทดสอบสมมติฐานทางการวิจัย.....	53
4.4. การวิเคราะห์ข้อมูลเพิ่มเติม.....	59
4.5. สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	60
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	62

5.1 สรุปผลการวิจัย.....	62
5.2 การอภิปรายผล.....	63
5.3 ข้อเสนอแนะจากการวิจัย.....	67
5.3.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้.....	68
5.3.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป.....	68
รายการอ้างอิง.....	70
ภาคผนวก.....	78
ภาคผนวก ก ใบรับรองโครงการวิจัยจากคณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในคน.....	79
ภาคผนวก ข รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือ.....	81
ภาคผนวก ค ผลการวิเคราะห์คุณภาพมาตรวัดความพึงพอใจในชีวิตคู่.....	82
ภาคผนวก ง มาตรวัดมาตรฐานความสัมพันธ์.....	84
ภาคผนวก จ มาตรวัดความพึงพอใจในชีวิตคู่.....	88
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์.....	92

สารบัญตาราง

ตารางที่ 1	มาตรฐานความสัมพันธ์แบบเจาะจงและตัวแปรในมาตรวัด ISRS	12
ตารางที่ 2	มาตรฐานความสัมพันธ์ระหว่างวัฒนธรรมจีนและตะวันตก องค์ประกอบหลักและ องค์ประกอบย่อย	20
ตารางที่ 3	รายละเอียดต่างๆ ของแต่ละมาตรวัดที่ใช้ในงานวิจัยนี้	46
ตารางที่ 4	จำนวนและค่าร้อยละของข้อมูลทั่วไปของบุคคลที่มีความสัมพันธ์ด้านความรักแบ่ง ตามเพศ	49
ตารางที่ 5	ค่าเฉลี่ยเลขคณิต ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสูงสุดและต่ำสุดของมาตรฐาน ความสัมพันธ์ด้านความผูกพันระหว่างกัน ด้านความรับผิดชอบต่อครอบครัว และ ความพึงพอใจในชีวิตคู่ของเพศชายและเพศหญิง	51
ตารางที่ 6	ค่าความเบ้ ค่าความโด่งของมาตรฐานความสัมพันธ์ด้านความผูกพันระหว่างกัน ด้าน ความรับผิดชอบต่อครอบครัว และความพึงพอใจในชีวิตคู่ของเพศชาย และเพศหญิง ...	52
ตารางที่ 7	ค่าเฉลี่ยเลขคณิต ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์ สัน ระหว่างตัวแปรต่างๆ ของเพศชาย	53
ตารางที่ 8	ค่าสภาวะร่วมเส้นตรง (Tolerance และ VIF) ระหว่างตัวแปรมาตรฐานความสัมพันธ์ ด้านความผูกพันระหว่างกันและด้านความรับผิดชอบต่อครอบครัว กับความพึงพอใจ ในชีวิตคู่ของเพศชาย	54
ตารางที่ 9	ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยของตัวแปรทำนาย 2 ตัวแปร ในการทำนายความพึงพอใจ ในชีวิตคู่ของเพศชาย	55
ตารางที่ 10	ค่าเฉลี่ยเลขคณิต ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ แบบเพียร์สัน ระหว่างตัวแปรต่างๆ ของเพศหญิง	56
ตารางที่ 11	ค่าสภาวะร่วมเส้นตรง (Tolerance และ VIF) ระหว่างตัวแปรมาตรฐาน ความสัมพันธ์ ด้านความผูกพันระหว่างกันและด้านความรับผิดชอบต่อครอบครัว กับความพึงพอใจในชีวิตคู่ของเพศหญิง.....	57

ตารางที่ 12 ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยของตัวแปรทำนาย 2 ตัวแปร ในการทำนายความพึงพอใจ
ในชีวิตคู่ของเพศหญิง 58

ตารางที่ 13 ผลการทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของมาตรฐาน
ความสัมพันธ์ด้านความผูกพันระหว่างกัน ด้านความรับผิดชอบต่อครอบครัว และ
ความพึงพอใจ ในชีวิตคู่ด้วยการทดสอบค่าที (t-test) แบบกลุ่มอิสระ..... 59

ตารางที่ 14 ผลสรุปการทดสอบสมมุติฐานการวิจัย 60

ตารางที่ 15 ผลการวิเคราะห์ค่าอำนาจจำแนกและค่าสัมประสิทธิ์ความสัมพันธ์ระหว่างข้อกับ
คะแนนรวมของข้อกระทงในมาตรวัดความพึงพอใจในชีวิตคู่ 82

สารบัญภาพ

ภาพที่ 1 โมเดลสมมุติฐานความสัมพันธ์ระหว่างมาตรฐานความสัมพันธ์ด้านความผูกพันระหว่างกัน มาตรฐานความสัมพันธ์ด้านความรับผิดชอบต่อครอบครัว และความพึงพอใจในชีวิตคู่เพศชาย	5
ภาพที่ 2 โมเดลสมมุติฐานความสัมพันธ์ระหว่างมาตรฐานความสัมพันธ์ด้านความผูกพันระหว่างกัน มาตรฐานความสัมพันธ์ด้านความรับผิดชอบต่อครอบครัว และความพึงพอใจในชีวิตคู่เพศหญิง	6

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในปัจจุบันปัญหาความรักความสัมพันธ์ของคู่รักชายไทยมีปรากฏให้เห็นอยู่ และมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นจากสถิติของสำนักงานสถิติแห่งชาติพบว่า คู่รักที่แต่งงานแล้วมีอัตราการหย่าร้างเพิ่มขึ้นร้อยละ 27 จากปี พ.ศ. 2547 ถึงปี พ.ศ. 2556 (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2560)

ความพึงพอใจในชีวิตคู่ (couple satisfaction) เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อสุขภาพทั้งทางกายและทางใจ การงานอาชีพ และการเลี้ยงดูบุตร Ren (1997) พบว่า การมีชีวิตคู่ที่ไม่มีความสุข ส่งผลเสียต่อสุขภาพทางกาย และสุขภาพจิตของคู่รัก Beach, Arias, และ O'Leary (1986) พบว่า คู่รักที่ไม่พึงพอใจในชีวิตคู่มีความสัมพันธ์กับอาการซึมเศร้ามากกว่าคู่รักที่มีความพึงพอใจในชีวิตคู่ ($r = .26$) Booth และ Amato (2001) พบว่าคู่สามีภรรยาที่มีความขัดแย้งกัน ส่งผลให้บุตรมีสุขภาพทางจิตและความสัมพันธ์กับคนรอบข้างแย่ลง จะเห็นได้ว่าหากคู่รักมีความพึงพอใจในชีวิตคู่ต่ำ จะมีเกิดผลเสียตามมาซึ่งแตกต่างจากคู่รักที่มีความพึงพอใจสูง เช่น คู่รักที่มีความพึงพอใจสูงมีความสัมพันธ์ที่ดีทางบวกกับความภาคภูมิใจในตัวเอง (self-esteem) ($r = .29$ ในกลุ่มตัวอย่างหญิง และ $r = .27$ ในกลุ่มตัวอย่างชาย) เป็นต้น

ปัจจัยที่ส่งผลต่อความพึงพอใจในชีวิตคู่เกิดจากหลากหลายปัจจัย อาทิ เช่น การสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ (Cohen, Schultz, Weiss, และ Waldinger, 2012) การมีบุตร (Brinley, 1991) ความแตกต่างทางเพศ (Jackson, Miller, Oka, และ Henry, 2014) รวมทั้งการมีมาตรฐานความสัมพันธ์ของคู่รักที่สอดคล้องกัน (relationship standard) (Hiew, Halford, van de Vijver, และ Liu, 2015b) เป็นต้น

มาตรฐานความสัมพันธ์ของคู่รัก คือ ความคิดความเชื่อส่วนบุคคลเกี่ยวกับลักษณะความสัมพันธ์ด้านความรัก และความใกล้ชิดระหว่างคู่รักซึ่งเป็นสิ่งที่บุคคลเชื่อและคาดหวังว่า การมีความสัมพันธ์กับคู่รักของตนนั้นควรเป็นเช่นไร (Baucom, Epstein, Rankin, และ Burnett, 1996)

โดย Baucom และคณะ (1996) พบว่ามาตรฐานความสัมพันธ์ของคู่รัก มีผลต่อความพึงพอใจในชีวิตคู่ หากมาตรฐานความสัมพันธ์ของคู่รักนั้นสอดคล้องและเหมาะสมระหว่างตนและคู่รัก อาทิ เช่น บุคคลเมื่อได้รับความห่วงใยจากคนรักของตน สอดคล้องกับความเชื่อ และการคาดหวังที่

ตั้งไว้ บุคคลจะเกิดความพึงพอใจในความสัมพันธ์นั้น ในทางตรงข้ามหากบุคคลมีมาตรฐานความสัมพันธ์ของคู่รักที่ไม่สอดคล้องหรือไม่เหมาะสมกับพฤติกรรม หรือการกระทำของคู่รักตน จะส่งผลต่อความพึงพอใจในชีวิตที่ต่ำ นอกจากนี้ Hiew และคณะ (2015b) พบว่าการตัดสินใจร่วมกันหรือการแสดงความรักอย่างสม่ำเสมอเป็นมาตรฐานความสัมพันธ์ของคู่รักที่ดี ที่สัมพันธ์กับความพึงพอใจในชีวิตคู่ทางบวก ในทางตรงกันข้ามความเชื่อหรือมาตรฐานความสัมพันธ์ของคู่รักที่ว่าการเข้าใจกันไม่จำเป็นต้องอาศัยการสื่อสารกัน บ่งชี้ถึงมาตรฐานความสัมพันธ์ของคู่รักที่ไม่เหมาะสม และมีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจในชีวิตคู่ในด้านลบ ดังนั้นมาตรฐานความสัมพันธ์ของคู่รักเป็นปัจจัยหนึ่งที่บ่งชี้ถึงความพึงพอใจในชีวิตคู่

Hiew, Halford, van de Vijver, และ Liu (2015a) ได้ศึกษามาตรฐานความสัมพันธ์ของคู่รักทั้งในบริบทสังคมตะวันตก และตะวันออก โดยแบ่งมาตรฐานความสัมพันธ์ของคู่รักออกเป็น 2 ด้าน ได้แก่ ความผูกพันระหว่างกัน (couple bond) และ ความรับผิดชอบต่อครอบครัว (family responsibility)

มาตรฐานความสัมพันธ์ของคู่รักด้านความผูกพันระหว่างกัน คือความคิด ความเชื่อ ความต้องการ ความปรารถนา และการคาดหวังของบุคคลที่มีต่อคู่รักของตน ที่มุ่งเน้นความผูกพันระหว่างคู่รัก ซึ่งประกอบ ด้วย 4 องค์ประกอบย่อย ได้แก่ การแสดงความรัก (demonstration of love) การแสดงความห่วงใย (demonstration of caring) การแสดงออกถึงความใกล้ชิด (intimacy expression) และการตอบสนองที่แสดงออกถึงความใกล้ชิด (intimacy responsiveness) Halford และ Snyder (2012) พบว่าการแสดงออกทางความรักแบบโรแมนติก (romantic love) และการมีความใกล้ชิดด้านจิตใจ (psychological intimacy) ช่วยเสริมสร้างความพึงพอใจในชีวิตคู่และสุขภาวะส่วนบุคคล (personal well-being) ให้แก่บุคคล มาตรฐานความสัมพันธ์ของคู่รักด้านความผูกพันระหว่างกันสามารถทำนายการปรับตัวอย่างมีประสิทธิภาพของชีวิตคู่รักทั้งสามีและภรรยาได้ (มีค่าสัมประสิทธิ์ทำนาย $\beta = .39$ และ $.27$ ตามลำดับ) (Cordova, Gee, และ Warren, 2005)

ในส่วนมาตรฐานความสัมพันธ์ของคู่รักด้านความรับผิดชอบต่อครอบครัว หมายถึงความคิด ความเชื่อ ความต้องการ ความปรารถนา และความคาดหวังของบุคคลที่มีต่อคู่รักของตน ด้านความรับผิดชอบต่อครอบครัว และญาติ พี่น้องของตน ซึ่งประกอบ ด้วย 4 องค์ประกอบย่อย ได้แก่ ความสัมพันธ์กับครอบครัวขยาย (extended family) หน้าตาทางสังคม (face) ความสมัคสมานในด้านความสัมพันธ์ (relationship harmony) และบทบาททางเพศตามแบบดั้งเดิม (traditional gender roles) โดยมาตรฐานความสัมพันธ์ด้านนี้ได้รับอิทธิพลจากวัฒนธรรมตะวันออก เช่น วัฒนธรรมของชาวจีนที่ให้ความสำคัญกับการมีความสัมพันธ์กับครอบครัวมากกว่าความรักระหว่างคู่รัก (Chen, 2009) และมองว่าการแต่งงาน คือการอยู่ร่วมกันของคู่รักที่มีจุดประสงค์เพื่อสืบ

เชื้อสายครอบครัวผ่านการมีบุตรและมีหน้าที่ในการเลี้ยงดูพ่อแม่ยามแก่ชรา (Li และ Chen, 2002) สิ่งเหล่านี้เสริมสร้างความสัมพันธ์อันดีให้แก่คู่รักและเพิ่มความพึงพอใจในชีวิตคู่ โดยมาตรฐานความสัมพันธ์ของคู่รักด้านความรับผิดชอบต่อครอบครัว สามารถการทำนายความพึงพอใจในความสัมพันธ์ของนักศึกษาชาวฮ่องกงได้ ($\beta = .40, p < .01$) (Kam และ Bond, 2008)

จากการทบทวนวรรณกรรม พบว่าความแตกต่างระหว่างเพศเป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่ยังเป็นข้อถกเถียง ในประเด็นความแตกต่างทางเพศส่งผลต่อความพึงพอใจในชีวิตคู่

Jesse Bernard กล่าวว่า “การแต่งงานหนึ่งมักจะมีสองการแต่งงาน และการแต่งงานของเขา (สามี) จะดีกว่าการแต่งงานของเธอ (ภรรยา) เสมอ” กล่าวคือเพศชายจะมีความสุขและมีความพึงพอใจในชีวิตคู่หรือชีวิตคู่ครองมากกว่าเพศหญิง (Bernard, 1972) คำกล่าวนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ Connidis (2010) ที่พบว่าผู้หญิงมักจะมี ความพึงพอใจในชีวิตคู่น้อยกว่าผู้ชาย นอกจากนี้ยังมีงานวิจัยจำนวนมากสนับสนุนแนวคิดที่ว่าผู้หญิงมีความสุขในการสมรสน้อยกว่าผู้ชาย อาทิ เช่น Amato (2007) ได้ทำการสำรวจสถิติระดับชาติของประเทศสหรัฐอเมริกาในปี 1980 ถึง 2000 ในรายงานพบว่าผู้หญิงมีคุณภาพของการใช้ชีวิตคู่ที่ต่ำกว่าผู้ชาย อย่างไรก็ตาม Jackson และคณะ (2014) ได้ทำการรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ห่อภิมาณ (meta-analysis) จากผู้ให้ข้อมูล 101,110 คน ใน 226 งานวิจัย กลับพบว่าผู้ชายและผู้หญิงมีความพึงพอใจในชีวิตคู่ที่ไม่แตกต่างกัน

ในปัจจุบันยังไม่พบงานวิจัยทั้งในประเทศไทยที่ได้ศึกษามาตรฐานความสัมพันธ์ด้านความผูกพันระหว่างกัน และด้านความรับผิดชอบต่อครอบครัว กับความพึงพอใจในชีวิตคู่ ระหว่างคู่รักชายและหญิง ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษามาตรฐานความสัมพันธ์ของคู่รักทั้งสองด้านนี้ที่สัมพันธ์กับความพึงพอใจในชีวิตคู่ ในคู่รักชายและหญิง

1.2 วัตถุประสงค์ของงานวิจัย

เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างมาตรฐานความสัมพันธ์ด้านความผูกพันระหว่างกัน มาตรฐานความสัมพันธ์ด้านความรับผิดชอบต่อครอบครัว กับความพึงพอใจในชีวิตคู่ ในคู่รักชายและหญิง

1.3 ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

ตัวแปรต้น คือ มาตรฐานความสัมพันธ์ด้านความผูกพันระหว่างกัน มาตรฐานความสัมพันธ์ด้านความรับผิดชอบต่อครอบครัว และเพศ

ตัวแปรตาม คือ ความพึงพอใจในชีวิตคู่

1.4 คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

มาตรฐานความสัมพันธ์ของคู่รัก หมายถึง ความคิด ความเชื่อของบุคคลเกี่ยวกับลักษณะความสัมพันธ์ โดยมาตรฐานความสัมพันธ์ของคู่รักเป็นภาวะความต้องการ ความปรารถนา การคาดหวังที่บุคคลมีต่อการมีความสัมพันธ์กับคู่รักของตน ว่าควรเป็นเช่นไร (Baucom และคณะ, 1996) โดยมาตรฐานความสัมพันธ์นี้ ประกอบด้วย 2 ด้าน ได้แก่ มาตรฐานความสัมพันธ์ด้านความผูกพันระหว่างกัน และมาตรฐานความสัมพันธ์ด้านความรับผิดชอบต่อครอบครัว (Hiew และคณะ, 2015a)

มาตรฐานความสัมพันธ์ด้านความผูกพันระหว่างกัน หมายถึง มาตรฐานความสัมพันธ์ที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์ในด้านความรักระหว่างตัวบุคคลทั้งสอง ในงานวิจัยนี้ มาตรฐานความสัมพันธ์ของคู่รักด้านความผูกพันระหว่างกัน หมายถึงค่าคะแนนที่ได้จากมาตรวัด Chinese–Western Intercultural Couple Standards Scale (CWICSS; Hiew และคณะ, 2015a) พัฒนาเป็นภาษาไทยโดย Jarukasemthawee, Halford, Fons, และ Pisitsungkagarn (2017)

มาตรฐานความสัมพันธ์ด้านความรับผิดชอบต่อครอบครัว หมายถึง มาตรฐานความสัมพันธ์ที่เกี่ยวกับภาระหน้าที่ และการดูแลเอาใจใส่หรือห่วงใย การสร้างความสงบต่อครอบครัว ในงานวิจัยนี้ มาตรฐานความสัมพันธ์ของคู่รักด้านความรับผิดชอบต่อครอบครัว หมายถึงค่าคะแนนที่ได้จากมาตรวัด Chinese–Western Intercultural Couple Standards Scale (CWICSS; Hiew และคณะ, 2015a) พัฒนาเป็นภาษาไทยโดย Jarukasemthawee และคณะ (2017)

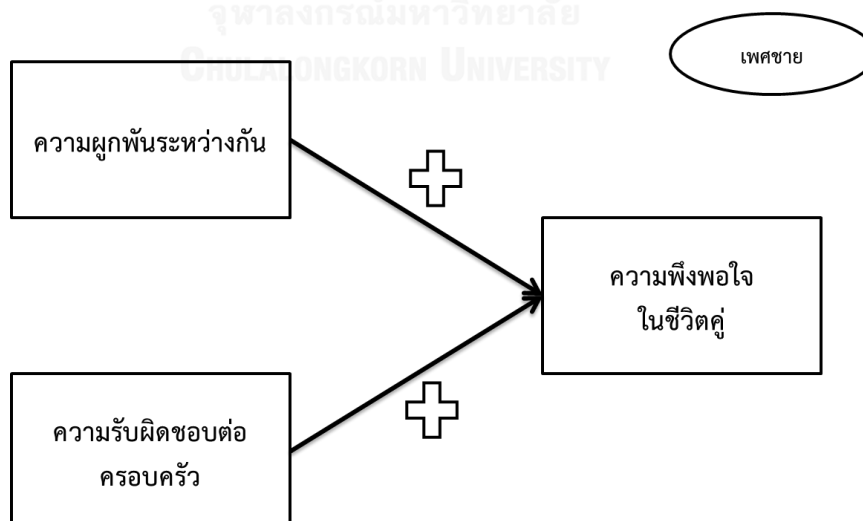
ความพึงพอใจในชีวิตคู่ (couple satisfaction) หมายถึง ระดับความพึงพอใจ หรือระดับความสุขของบุคคลจากการมีสัมพันธ์ภาพจากการเป็นคู่รัก หรือคู่สมรส หรือการอยู่ร่วมกันกับบุคคลที่ตนรักใคร่ ซึ่งความพึงพอใจในชีวิตคู่ เป็นผลสะท้อนมาจากการประเมินของบุคคลว่าบุคคลได้รับข้อดีหรือสิ่งเกื้อหนุนทางบวกจากการมีสัมพันธ์กับคู่รักของตน โดยในงานวิจัยนี้ หมายถึงค่าคะแนนที่ได้จากมาตรวัด Couples Satisfaction Index (CSI) (Funk และ Rogge, 2007)

1.5 สมมติฐานการวิจัย

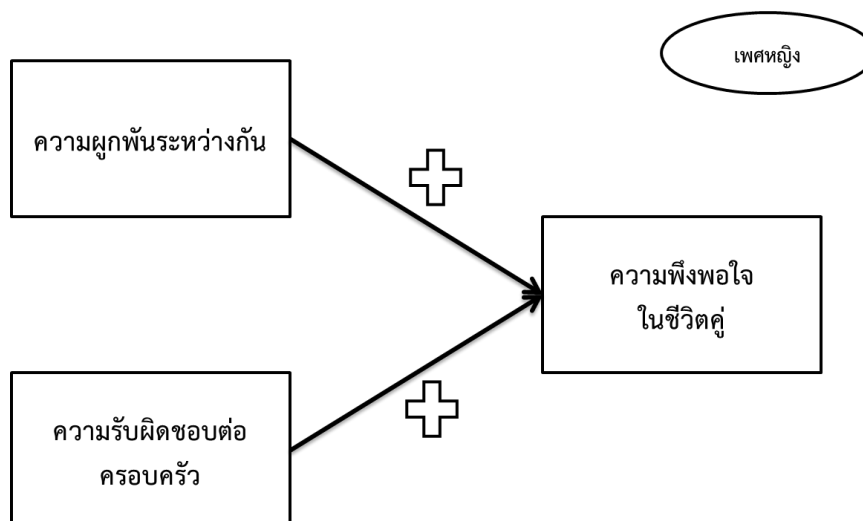
1. ในเพศชาย มาตรฐานความสัมพันธ์ด้านความผูกพันระหว่างกัน มีสหสัมพันธ์ทางบวกกับความพึงพอใจในชีวิตคู่
2. ในเพศชาย มาตรฐานความสัมพันธ์ด้านความรับผิดชอบต่อครอบครัว มีสหสัมพันธ์ทางบวกกับความพึงพอใจในชีวิตคู่
3. ในเพศชาย มาตรฐานความสัมพันธ์ด้านความผูกพันระหว่างกัน และมาตรฐานความสัมพันธ์ด้านความรับผิดชอบต่อครอบครัว ร่วมกันทำนายความพึงพอใจในชีวิตคู่ได้
4. ในเพศหญิง มาตรฐานความสัมพันธ์ด้านความผูกพันระหว่างกัน มีสหสัมพันธ์ทางบวกกับความพึงพอใจในชีวิตคู่
5. ในเพศหญิง มาตรฐานความสัมพันธ์ด้านความรับผิดชอบต่อครอบครัว มีสหสัมพันธ์ทางบวกกับความพึงพอใจในชีวิตคู่
6. ในเพศหญิง มาตรฐานความสัมพันธ์ด้านความผูกพันระหว่างกัน และมาตรฐานความสัมพันธ์ด้านความรับผิดชอบต่อครอบครัว ร่วมกันทำนายความพึงพอใจในชีวิตคู่ได้

1.6 กรอบแนวคิดการวิจัย

ผู้วิจัยได้เสนอกรอบแนวคิดดังภาพที่ 1 และภาพที่ 2 ดังนี้

ภาพที่ 1 โมเดลสมมติฐานความสัมพันธ์ระหว่างมาตรฐานความสัมพันธ์ด้านความผูกพันระหว่างกัน มาตรฐานความสัมพันธ์ด้านความรับผิดชอบต่อครอบครัว และความพึงพอใจในชีวิตคู่ เพศชาย

ภาพที่ 2 โมเดลสมมุติฐานความสัมพันธ์ระหว่างมาตรฐานความสัมพันธ์ด้านความผูกพันระหว่างกัน มาตรฐานความสัมพันธ์ด้านความรับผิดชอบต่อครอบครัว และความพึงพอใจในชีวิตคู่ เพศหญิง

1.7 ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นงานวิจัยแบบสำรวจ (survey research) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่าง มาตรฐานความสัมพันธ์ด้านความผูกพันระหว่างกัน มาตรฐานความสัมพันธ์ด้านความรับผิดชอบต่อครอบครัว และความพึงพอใจในชีวิตคู่ ในเพศชายและเพศหญิง ในกลุ่มตัวอย่าง คือบุคคลที่อยู่ใน ความสัมพันธ์แบบคู่รัก (couple relationship) จำนวน 260 คน

1.8 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทราบถึงความสัมพันธ์ระหว่างมาตรฐานความสัมพันธ์ด้านความผูกพันระหว่างกัน มาตรฐานความสัมพันธ์ด้านความรับผิดชอบต่อครอบครัว และความพึงพอใจในชีวิตคู่ ในเพศชายและเพศหญิง

2. นำผลการวิจัยที่ได้ไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาการปรึกษาเชิงจิตวิทยาสำหรับชีวิตคู่ (couple therapy) เพื่อให้นักจิตวิทยาการปรึกษาได้เข้าใจถึงมาตรฐานความสัมพันธ์ของคู่รักทั้งสอง ด้านและความพึงพอใจในชีวิตคู่ในคู่รักชายและหญิงได้ดียิ่งขึ้น

บทที่ 2

แนวคิดทฤษฎีและเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ได้แก่

2.1 มาตรฐานความสัมพันธ์ของคู่รัก (Couple relationship standard)

2.2 ความพึงพอใจในชีวิตคู่ (Couple satisfaction)

2.3 วัฒนธรรมของคู่รักชาวไทย (Thai couples' culture)

2.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 มาตรฐานความสัมพันธ์ของคู่รัก (Couple relationship standard)

มาตรฐานความสัมพันธ์ของคู่รัก หมายถึง ความคิด การคาดหวังและความเชื่อส่วนบุคคลที่มีต่อความสัมพันธ์ด้านความรักหรือคู่รักของตน ว่าควรจะเป็นเช่นไร มาตรฐานความสัมพันธ์ของคู่รักเป็นส่วนหนึ่งของกรอบความคิด ที่มุ่งเน้นปัจจัยความคิดที่เกี่ยวข้องกับการมีความสัมพันธ์แบบคู่รักหรือการสมรส (marital cognition) (Baucom, Epstein, Sayers, และ Sher, 1989) จากการทบทวนวรรณกรรม พบว่ามีแนวคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวกับมาตรฐานความสัมพันธ์ของคู่รักด้วยกัน 4 แนวคิดได้แก่

2.1.1 แนวคิดความผิดปกติด้านความคิดและความสัมพันธ์ (Cognition and relationship maladjustment)

Epstein และ Eidelson (1981) ได้ศึกษาและสังเกตคู่รักที่เข้ารับการบำบัดจำนวน 47 คู่เกี่ยวกับความเชื่อในเรื่องคู่รักที่ไม่สมเหตุสมผลทั้งในตนเองและการใช้ชีวิตคู่ พบว่า บุคคลที่มีความเชื่อในเรื่องคู่รักที่ไม่สมเหตุสมผลมีความสัมพันธ์กับโอกาสที่รักษาไม่สำเร็จ จากการศึกษาและการสังเกตดังกล่าว ทำให้ Eidelson และ Epstein (1982) ได้จัดกลุ่มความคิด และความเชื่อทางลบเกี่ยวกับความสัมพันธ์ด้านความรักของคู่รักได้ทั้งหมด 5 ด้าน ได้แก่

1) การมีความเห็นไม่ตรงกันเป็นสิ่งที่เลวร้าย (disagreement is destructive) ความคิดทางลบชนิดนี้จะส่งผลให้คู่รักเกิดความระแวงหรือความกลัวในการแสดงความคิดเห็น หรือเห็นว่าการมีความคิดเห็นไม่ตรงกันจะนำไปสู่การหมตรักหรือเป็นสัญญาณของการหย่าร้าง คู่รักที่มีความคิด

ทางลบแบบนี้จะหลีกเลี่ยงในการสื่อสาร หรือในทางกลับกันคู่รักจะบังคับให้อีกฝ่ายมีความเห็นให้ตรงกับตนเอง

2) คู่รักควรอ่านใจอีกฝ่ายได้ (mindreading is expected) คู่รักที่มีความคิดทางลบชนิดนี้ จะคิดว่าคู่รักอีกฝ่ายต้องสามารถเข้าใจตนเองได้ แม้ว่าตนเองไม่ได้สื่อสารออกความรู้สึกหรือความต้องการไปอย่างชัดเจน และเมื่อคู่รักของตนปฏิบัติไม่ตรงกับความคิดหวัง ก็จะรู้สึกผิดหวัง เข้าใจผิด หรือเกิดความขัดแย้งขึ้นระหว่างคู่รักได้

3) คู่ของตนไม่สามารถเปลี่ยนแปลงได้ (partners cannot change) คู่รักที่มีความคิดทางลบชนิดนี้ จะมองว่าเมื่อปัญหาเกิดขึ้น คู่รักของตนไม่มีความสามารถในการแก้ไขหรือพัฒนาให้ดีขึ้นได้ ทำให้ตนเองมีความพึงพอใจในความสัมพันธ์ลดลง และไม่พยายามพัฒนาความสัมพันธ์ให้ดีขึ้น

4) การมีเพศสัมพันธ์ต้องสมบูรณ์แบบ (sexual perfectionism) คู่รักจะเชื่อว่าการมีเพศสัมพันธ์จะต้องออกมาอย่างสมบูรณ์แบบ ความคิดทางลบชนิดนี้ มุ่งให้ความสำคัญด้านเพศสัมพันธ์มากเกินไป ก่อให้เกิดความกลัวหรือกังวลในการแสดงออกว่าจะไม่ดีทั้งตนเองหรือฝ่ายตรงข้าม และส่งผลให้ความพึงพอใจในชีวิตคู่โดยรวมลดลง

5) ผู้ชายและผู้หญิงมีความแตกต่างกันเสมอ (the sexes are different) คู่รักที่มีความคิดทางลบชนิดนี้ จะมองอีกฝ่ายในแง่ลบเดียว ไม่มียืดหยุ่น ไม่ได้คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล เน้นเพียงแต่ความแตกต่างที่เกิดขึ้นเพราะเพศที่แตกต่างกันเท่านั้น ดังนั้นคู่รักจะมีคำกล่าวโทษให้อีกฝ่ายมากขึ้น ทำให้ลดประสิทธิภาพในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น

ภายหลัง Eidelson and Epstein (1982) ได้พัฒนามาตรวัดที่มีชื่อว่า The Relationship Belief Inventory (RBI) เพื่อใช้ในการประเมินความเชื่อทางลบเกี่ยวกับความสัมพันธ์ด้านความรักของคู่รักทั้ง 5 ด้าน มีค่าสถิติที่อยู่ในเกณฑ์ดี ได้แก่ ค่าความเที่ยงมีสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha) อยู่ระหว่าง .72 ถึง .81 ค่าความตรงเชิงสอดคล้อง (convergent validity) ในความเชื่อทางลบ 5 ด้าน (ยกเว้นด้านกรมีเพศสัมพันธ์ต้องสมบูรณ์แบบ) มีค่าสหสัมพันธ์ทางบวกกับมาตรวัด Irrational Beliefs Test (IRT; Jones, 1968) ที่ใช้ประเมินความเชื่อที่ไม่สมเหตุผลของบุคคล (ค่าคะแนนสูงหมายถึงบุคคลมีความเชื่อที่ไม่สมเหตุผลในระดับสูง) ($r = .31, .21, .14$ และ $.28$ ตามลำดับ, $N = 200, p < .05$)

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

Emmelkamp, Krol, Sanderman, และ Rüphan (1987) ได้ทำการตรวจสอบค่าสถิติทั้งค่าความเที่ยงและค่าความตรงของมาตรวัด RBI จากการเก็บข้อมูลระหว่างคู่สมรสทั่วไปและคู่สมรสที่มีปัญหาด้านความสัมพันธ์ (maritally distressed couple) พบว่าค่าสัมประสิทธิ์ภายใน ของแต่ละตัวแปร 5 ด้าน (การมีความเห็นไม่ตรงกันเป็นสิ่งเลวร้าย, คู่รักควรอ่านใจอีกฝ่ายได้, คู่ของเราไม่สามารถเปลี่ยนแปลงได้, การมีเพศสัมพันธ์ต้องสมบูรณ์แบบ และ ผู้ชายและผู้หญิงมีความแตกต่างกันเสมอ) อยู่ระหว่าง .44 - .76 สำหรับคู่สมรสทั่วไป และ .62 - .83 สำหรับคู่สมรสที่มีปัญหาด้านความสัมพันธ์ นอกจากนี้คณะผู้วิจัยได้ทำการทดสอบซ้ำ (test-retest) ในกลุ่มตัวอย่างคู่สมรสที่มีปัญหาด้านความสัมพันธ์ ซึ่งพบค่าสหสัมพันธ์อยู่ที่ $r = .58 - .76$ เมื่อผ่านไป 2 สัปดาห์ และ $r = .49 - .74$ เมื่อผ่านไป 12 สัปดาห์

นอกจากนั้นคณะผู้วิจัยได้มีการตรวจสอบค่าความตรงของมาตรวัด RBI ได้แก่ ความตรงเชิงภาวะสันนิษฐาน (construct validity) ด้วยวิธีการหาสหสัมพันธ์กับมาตรวัดปัญหาความสัมพันธ์ระหว่างคู่สมรส (Maudasley Marital Questionnaire; MMQ) และมาตรวัดปัญหาด้านการสื่อสารของคู่รัก (Communication Questionnaire; CQ) พบว่าค่าสหสัมพันธ์ของมาตรวัด RBI มีสหสัมพันธ์ทางบวกกับมาตรวัด MMQ และ CQ อย่างไรก็ตาม ผลการศึกษาพบว่าแบบวัด RBI มีความตรงด้านอำนาจจำแนก (discriminant validity) ค่อนข้างต่ำเพราะไม่สามารถแบ่งแยกค่าคะแนนรวมเฉลี่ยของมาตรวัด RBI ระหว่างคู่รักที่ไม่มีปัญหากับคู่รักที่มีปัญหาด้านความสัมพันธ์ได้

Bradbury และ Fincham (1993) ได้ทำการศึกษาเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างสามีและภรรยาเกี่ยวกับความคิดทางลบระหว่างคู่สมรสทั้ง 5 ด้าน พบความแตกต่างระหว่างสามีและภรรยาในด้านความเชื่อที่กล่าวว่าการมีเพศสัมพันธ์ต้องสมบูรณ์แบบ (sexual perfectionism) และความเชื่อที่กล่าวว่าผู้ชายและผู้หญิงต้องมีความแตกต่างกันเสมอ (sexes are different)

Bradbury และ Fincham (1993) ยังพบสหสัมพันธ์ทางลบระหว่างความเชื่อเกี่ยวกับความสัมพันธ์กับการแสดงพฤติกรรม อาทิ เช่น คู่สมรสทั้งฝ่ายชายและหญิงที่มีความเชื่อทางลบในด้านความสัมพันธ์ จะมีแนวโน้มสูงที่จะแสดงพฤติกรรมทางลบ ผู้หญิงจะแสดงพฤติกรรมแบบหลีกเลี่ยง และผู้ชายจะแสดงพฤติกรรมทางลบซ้ำๆ เป็นต้น นอกจากนี้ผู้วิจัยยังสรุปว่าความเชื่อด้านความสัมพันธ์ทางลบ และการแสดงพฤติกรรมด้านลบของคู่สมรสเป็นส่วนสำคัญที่ส่งผลต่อความพึงพอใจในกันและกัน

นอกจากนี้ผู้วิจัยได้คำนวณหาค่าความเที่ยงของมาตรวัด RBI พบว่ามีค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาคฉบับรวมในระดับสูง (.83) แต่อย่างไรก็ตามเมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ความเชื่อที่ว่าคู่

ของตนไม่สามารถเปลี่ยนแปลงได้ ความเชื่อที่ว่าการมีเพศสัมพันธ์ต้องสมบูรณ์แบบ และความเชื่อที่ว่าผู้ชายและผู้หญิงต้องมีความแตกต่างกันเสมอมีค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาคในระดับค่อนข้างต่ำ (.57 .65 และ .63 ตามลำดับ)

ท้ายสุด Bradbury และ Fincham (1993) ได้หาค่าสหสัมพันธ์ระหว่างความเชื่อทางลบกับการปรับตัวในชีวิตสมรสของคู่สมรสทั้งสามีและภรรยา (Marital Adjustment Test; MAT) ผลการศึกษาพบว่าความเชื่อที่ว่าการมีความเห็นไม่ตรงกันเป็นสิ่งที่เลวร้าย ความเชื่อที่ว่าคู่ของเราไม่สามารถเปลี่ยนแปลงได้ และความเชื่อที่ว่าผู้ชายและผู้หญิงต้องมีความแตกต่างกันเสมอ มีสหสัมพันธ์ทางลบกับค่าคะแนนของมาตรวัดความพึงพอใจในคู่สมรสทั้งสามีและภรรยา ($r = -.46, p < .001$; $r = -.30, p < .05$; $r = -.38, p < .01$ สำหรับสามีตามลำดับและ $r = -.27, p < .001$, $r = -.34, p < .05$; $r = -.28, p < .01$ สำหรับภรรยาตามลำดับ)

Stackert และ Bursik (2003) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่าง รูปแบบความผูกพันของผู้ใหญ่ (adult attachment style) ได้แก่ แบบมั่นคง (secure) แบบหลีกเลี่ยง (avoidant) และ แบบกังวล-สับสน (anxious-ambivalent) กับความเชื่อไม่สมเหตุสมผลด้านความสัมพันธ์ และความพึงพอใจในคู่รัก ของนักศึกษาจำนวน 118 คน

พบว่าบุคคลที่มีรูปแบบความผูกพันทางลบ (แบบหลีกเลี่ยงและแบบกังวล-สับสน) มีแนวโน้มสูงที่จะมีความเชื่อไม่สมเหตุสมผลด้านความสัมพันธ์ พบทั้งในกลุ่มตัวอย่างผู้ชายและผู้หญิง นอกจากนี้ยังพบว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีรูปแบบความผูกพันทางลบมีคะแนนความพึงพอใจในคู่รักน้อยกว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีรูปแบบความผูกพันแบบมั่นคงอย่างมีนัยสำคัญ ($F(2, 105) = 3.5, p < .05$)

ด้านความแตกต่างระหว่างเพศ ผู้หญิงจะมีความเชื่อไม่สมเหตุสมผลหรือความคิดทางลบด้านการมีความเห็นไม่ตรงกันเป็นสิ่งที่เลวร้าย และ ความคิดทางลบด้านคู่ของเราไม่สามารถเปลี่ยนแปลงได้ สูงกว่าผู้ชาย โดย Stackert และ Bursik (2003) ให้เหตุผลว่า ผู้หญิงมีความไวต่อปัญหาความสัมพันธ์มากกว่าผู้ชาย และมีความพึงพอใจในรูปแบบเดิมๆ ไม่ต้องการความเปลี่ยนแปลง ในขณะที่ผู้ชายมีความเชื่อไม่สมเหตุสมผลเกี่ยวกับการมีเพศสัมพันธ์ต้องสมบูรณ์แบบ มากกว่าผู้หญิง เพราะผู้ชายต้องการแสดงความเป็นชายที่สูง และเห็นว่าการมีเพศสัมพันธ์เป็นทางหนึ่งแสดงออกถึงความ เป็นชาย

ต่อมา James, Hunsley, และ Hemsworth (2002) ได้ศึกษาการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ (Exploratory Factor Analysis; EFA) และ การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis; CFA) ของมาตรวัด RBI ผลการวิเคราะห์พบว่ามีแนวคิดด้านลบเพิ่มขึ้นอีก 2 ด้าน ซึ่งแยกมาจากความคิดด้านลบด้านผู้ชายและผู้หญิงมีความแตกต่างกันเสมอ

กลายเป็นความคิดด้านลบด้านความแตกต่างทางเพศ (The sex are Different in Needs) และความคิดด้านลบด้านความยากลำบากในการเข้าใจเพศตรงข้าม (Difficulties understanding the opposite sex)

2.1.2 แนวคิดจากงานวิจัย มาตรฐานความสัมพันธ์แบบเจาะจง (Specific Relationship Standards)

Baucom และคณะ (1966) ได้ให้ความหมายแก่มาตรฐานความสัมพันธ์ของคู่สมรสว่า ความเชื่อของบุคคลที่ควรจะมีในชีวิตคู่ เป็นความเชื่อที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์และคู่ชีวิต มาตรฐานความสัมพันธ์ของคู่เป็นส่วนหนึ่งของความคิดเกี่ยวกับการมีความสัมพันธ์ หรือการสมรส (marital cognition) สามารถแบ่งออกเป็น 3 ด้าน ได้แก่

1) ขอบเขต (boundaries) คือการแบ่งสัดส่วนระหว่างความเป็นส่วนตัวกับความสัมพันธ์ร่วมกัน อาทิเช่น จำนวนเวลาที่ใช้ร่วมกัน การเปิดเผยเรื่องราวระหว่างกัน หรือการมีส่วนร่วมในกิจกรรม เรื่องที่สนใจร่วมกัน การพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน เป็นต้น คู่สมรสที่มีขอบเขตที่ชัดเจนมากเกินไปมักมีแนวโน้มในความเป็นส่วนตัวสูง และใช้เวลาด้วยกันน้อย ในขณะที่คู่สมรสที่มีขอบเขตเชื่อมโยงกันมากเกินไปมีแนวโน้มที่จะมีความสัมพันธ์ร่วมกันสูง และมีความต้องการพึ่งพาซึ่งกันและกันสูง Minuchin (1974) ได้กล่าวถึงกรอบแนวคิดเกี่ยวกับบทบาทของคู่สมรสว่าการมีขอบเขตของคู่สมรสที่ไม่เหมาะสมส่งผลให้การใช้ชีวิตคู่ไม่ราบรื่น Minuchin แบ่งการมีขอบเขตได้เป็น 3 แบบย่อย ได้แก่ การมีขอบเขตที่ชัดเจนและยืดหยุ่น (clear boundaries) การไม่มีความสัมพันธ์หรือส่วนร่วมระหว่างกัน (disengagement) และการมีความสัมพันธ์ระหว่างกันมากเกินไป (enmeshed) ทั้งสองแบบหลังนี้เป็นขอบเขตที่ไม่เหมาะสมในคู่สมรส

2) การใช้อำนาจและการควบคุมในชีวิตคู่ (power-control) คือความต้องการของบุคคลที่จะมีอิทธิพลกับคู่สมรสของตน ในด้านการตัดสินใจทั้งส่วนกระบวนการตัดสินใจและผลลัพธ์จากการตัดสินใจ ในส่วนกระบวนการตัดสินใจ การมีอำนาจและควบคุมในชีวิตคู่ส่งผลถึงสัดส่วนระหว่างการตัดสินใจด้วยตนเองกับการตัดสินใจร่วมกัน ในส่วนของผลลัพธ์จากการตัดสินใจ การมีอำนาจและควบคุมในชีวิตคู่ส่งผลถึงสัดส่วนระหว่างความต้องการของคู่สมรสทั้งสองกับความต้องการของบุคคลเพียงคนเดียว ชีวิตคู่ที่ดีควรมีสัดส่วนการใช้อำนาจและการควบคุมในชีวิตคู่อย่างเหมาะสม (Minuchin, 1974)

3) การลงทุนลงในความสัมพันธ์ (investment in relationship) คือการสละสิ่งสำคัญของตนเองเพื่อก่อให้เกิดประโยชน์ต่อการอยู่ร่วมกัน การสนับสนุนหรือรักษาคุณภาพความสัมพันธ์ เช่น

การช่วยเหลือหรือสละเวลาดูแลเมื่อคู่ของตนเจ็บป่วย เป็นต้น Baucom, Epstein, Kirby, และ LaTaillade (2002) ได้กล่าวถึงความสัมพันธ์ระหว่างความพึงพอใจในความรักกับสัดส่วนของการแสดงออกทางพฤติกรรม เช่น การรับฟังอย่างตั้งใจและเข้าใจ การช่วยเหลืองานบ้าน เป็นต้น ให้ผลว่าพฤติกรรมดังกล่าวควรแสดงออกอย่างเหมาะสม และเท่าเทียมกัน เพื่อให้ชีวิตคู่ดำเนินไปอย่างมีความสุข

จากแนวคิดมาตรฐานความสัมพันธ์แบบเจาะจง Baucom และคณะ (1966) ได้สร้างมาตรฐาน The Inventory of Specific Relationship Standards (ISRS) เพื่อใช้ในการประเมินมาตรฐานความสัมพันธ์ของคู่รักและคู่สมรสทั้ง 3 ด้านที่ได้กล่าวมา โดยการพัฒนามาตรวัดพบว่า มาตรฐานความสัมพันธ์ด้านการใช้อำนาจและการควบคุมในชีวิตคู่ (power-control) สามารถแบ่งออกเป็น 2 องค์ประกอบย่อย ได้แก่ กระบวนการควบคุม (control process) และ ผลลัพธ์จากการควบคุม (control outcome) นอกจากนี้แล้วมาตรฐานความสัมพันธ์ด้านการลงทุนลงในด้านสัมพันธ์ภาพ (investment in relationship) สามารถแบ่งออกเป็น 2 องค์ประกอบย่อยเช่นกัน ได้แก่ ปริมาณการแสดงออกทางความรัก (expressive investment) และ วิธีการแสดงทางความรัก (instrumental investment) ดังสรุปได้ใน ตารางที่ 1

ตารางที่ 1 มาตรฐานความสัมพันธ์แบบเจาะจงและตัวแปรในมาตรวัด ISRS

มาตรฐานความสัมพันธ์แบบเจาะจง	องค์ประกอบในมาตรวัด ISRS
ขอบเขต (boundaries)	ขอบเขต (boundaries)
การใช้อำนาจและการควบคุมในชีวิตคู่ (power-control)	การควบคุม (control process)
	ผลลัพธ์จากการควบคุม (control outcome)
การลงทุนลงในด้านสัมพันธ์ภาพ (investment in relationship)	ปริมาณการแสดงออกทางความรัก (expressive investment)
	วิธีการแสดงทางความรัก (instrumental investment)

นอกจาก 5 องค์ประกอบที่ได้กล่าวมาแล้ว เนื้อหาข้อคำถามได้ครอบคลุมองค์ประกอบของการใช้ชีวิตสมรสทั้งหมด 12 ส่วน ได้แก่ การเงิน ความรักใคร่ งานบ้าน ความสัมพันธ์กับครอบครัว ความสัมพันธ์กับเพื่อน ศาสนา เพศสัมพันธ์ การงานอาชีพ ความเป็นบุพการี การสื่อสารความคิดและความรู้สึกในทางลบ การสื่อสารความคิดและความรู้สึกในทางบวก และ สันทนการ ทำให้มาตรวัด

ISRS สามารถประเมินมาตรฐานความสัมพันธ์ได้ทั้งหมดรวม 60 ด้าน (5 มาตรฐาน X 12 องค์ประกอบการใช้ชีวิตสมรส) โดยมาตรวัดนี้มีค่าความเที่ยงจากค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha) อยู่ที่ .65 - .77 จากข้อคำถามทั้งหมด 60 ข้อ และมีค่าสหสัมพันธ์ทางบวกกับการปรับตัวในการสมรสจากมาตรวัด Dyadic Adjustment Scale (DAS) ($r = .71, p < .001$)

งานวิจัยนี้ ยังพบความแตกต่างของมาตรฐานความสัมพันธ์ระหว่างสามีและภรรยา พบสหสัมพันธ์ทางลบระหว่างความแตกต่างของมาตรฐานความสัมพันธ์กับการปรับตัวในการสมรส และพบว่าเมื่อมาตรฐานความสัมพันธ์ไม่ถูกต้องสนอง ภรรยาจะอารมณ์เสียมากกว่าสามี Baucom และคณะ (1996) ตั้งข้อสังเกตถึงผลการวิจัยนี้ว่า ภรรยาให้ความสำคัญในมาตรฐานความสัมพันธ์มากกว่าสามี ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Rankin, Baucom, Burnett, และ Epstein (1992) ที่พบว่าภรรยาแสดงพฤติกรรมที่สอดคล้องกับมาตรฐานความสัมพันธ์ของตนเอง อย่างสม่ำเสมอ แต่สามีจะแสดงพฤติกรรมไม่สม่ำเสมอต่อมาตรฐานความสัมพันธ์ที่ตนเชื่อ หรืออาจเพราะว่าทั้งภรรยาและสามีให้ความสำคัญในมาตรฐานความสัมพันธ์ที่เท่ากัน แต่ภรรยามักจะแสดงออกทางอารมณ์มากกว่าสามี

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

Rankin, Burnett, Baucom, และ Epstein (1997) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ของระดับการแสดงออกทางพฤติกรรมกับมาตรฐานความสัมพันธ์แบบเจาะจง จากกลุ่มตัวอย่างคู่รักชาวสหรัฐอเมริกาที่มีอายุระหว่าง 24 - 65 ปี จำนวน 141 คู่ ผ่านมาตรวัดความเป็นอิสระและความเกี่ยวข้องกันในคู่รัก (Marital Autonomy and Relatedness Inventory; MARI) พบสหสัมพันธ์ทางบวกระหว่างความเกี่ยวข้องกันในระหว่างคู่รัก กับปริมาณการแสดงออกทางความรัก (expressive investment) และวิธีการแสดงทางความรัก (instrumental investment) ในกลุ่มตัวอย่างเฉพาะคู่รักชาย ($r = .21-.37$) แต่ไม่พบสหสัมพันธ์ระหว่างความเกี่ยวข้องกันระหว่างในคู่รัก กับ ปริมาณการแสดงออกทางความรัก และวิธีการแสดงทางความรัก ในกลุ่มตัวอย่างคู่รักหญิง

นอกจากนี้ยังพบว่า กลุ่มตัวอย่างภรรยาที่มีความใส่ใจต่อมาตรฐานความสัมพันธ์ทั้งของตนเองและสามี เป็นผลให้ภรรยาแสดงพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับมาตรฐานความสัมพันธ์ออกมาอย่างสม่ำเสมอ ($r = .23, p < .05$) อาทิ เช่น การใส่ใจในความสัมพันธ์ การแสดงออกถึงความใกล้ชิดต่อสามี เป็นต้น ในขณะที่กลุ่มตัวอย่างสามีแสดงพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับมาตรฐานความสัมพันธ์ไม่สม่ำเสมอ เพราะสามีไม่ได้ให้ความสำคัญกับมาตรฐานความสัมพันธ์ทั้งของตนเองและคู่รัก ($r = .09, p < .05$) ผู้วิจัยได้เสนอแนะให้นำผลการวิจัยไปประยุกต์ใช้ในการบำบัดปัญหาคู่รักของสามี โดยให้

สามีได้ค้นหามาตรฐานความสัมพันธ์ของตนให้ชัดเจน และนำมาตรฐานดังกล่าวไปแก้ไขปัญหาพฤติกรรมต่อไป

Baucom และคณะ (2002) ได้ศึกษามาตรฐานความสัมพันธ์แบบเจาะจงกับการระบุสาเหตุของปัญหาในชีวิตคู่ (attributions for relationship problem) และปฏิกิริยาตอบโต้ทางด้านอารมณ์และพฤติกรรม (emotional and behavioral responses) โดยใช้มาตรวัด ISRS ผลการศึกษาพบว่า เมื่อมาตรฐานความสัมพันธ์แบบเจาะจงของกลุ่มตัวอย่างไม่ได้รับการตอบสนอง กลุ่มตัวอย่างจะแสดงการตอบโต้ทางด้านอารมณ์และพฤติกรรมสูง อาจกลายเป็นสาเหตุของปัญหาความสัมพันธ์ และยังส่งผลให้คู่รักเกิดพฤติกรรมที่ทำร้ายจิตใจและสร้างความห่างเหินระหว่างคู่รัก เป็นการแสดงพฤติกรรมทางลบต่อปัญหาของความสัมพันธ์ ดังนั้นมาตรฐานความสัมพันธ์แบบเจาะจงสามารถทำนายการปรับตัวในการใช้ชีวิตคู่ได้ (couple adjustment)

Wunderer และ Schneewind (2008) ได้เสนอโมเดล “vulnerability-stress-adaptation” (Karney และ Bradbury, 1995) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างมาตรฐานความสัมพันธ์ และความพึงพอใจในชีวิตคู่ โดยมีการจัดการปัญหาชีวิตคู่ (dyadic coping) เป็นตัวแปรส่งผ่าน ทำการศึกษาจากคู่สมรสจำนวน 663 คู่ ใช้มาตรวัด ISRS เพื่อประเมินมาตรฐานความสัมพันธ์แบบเจาะจง พบว่า มาตรฐานความสัมพันธ์แบบเจาะจงมีสหสัมพันธ์ทางบวกกับการจัดการปัญหาชีวิตคู่ (ผู้ชาย $r = .51, p < .001$ และ ผู้หญิง $r = .42, p < .001$) และมาตรฐานความสัมพันธ์แบบเจาะจงมีสหสัมพันธ์ทางบวกกับการจัดการปัญหาชีวิตคู่ กล่าวคือกลุ่มตัวอย่างผู้ชายรับรู้ถึงการจัดการปัญหาชีวิตคู่ของผู้หญิง ($r = .47, p < .001$) และ กลุ่มตัวอย่างผู้หญิงรับรู้ถึงการจัดการปัญหาชีวิตคู่ของผู้ชาย ($r = .34, p < .001$) และ มาตรฐานความสัมพันธ์มีสหสัมพันธ์ทางบวกกับความพึงพอใจในชีวิตคู่ (ผู้ชาย $r = .44, p < .001$ และ ผู้หญิง $r = .35, p < .001$)

Wunderer และ Schneewind (2008) ได้อธิบายเพิ่มเติมว่า การมีมาตรฐานความสัมพันธ์แบบเจาะจงที่สูงจะบ่งชี้ถึงความผูกพันของคู่รัก (we-ness) และช่วยส่งเสริมความสัมพันธ์อันดีระหว่างคู่รัก ในส่วนของความแตกต่างระหว่างเพศ พบว่า ผู้ชายมีสหสัมพันธ์ระหว่างมาตรฐานความสัมพันธ์แบบเจาะจงกับการจัดการปัญหาชีวิตคู่ที่สูงกว่าผู้หญิง ในขณะที่ผู้หญิงจะมีระดับความพึงพอใจในคู่รักที่เกิดจากพฤติกรรมช่วยเหลือมากกว่าผู้ชาย ส่งผลให้ผู้ชายที่มีมาตรฐานความสัมพันธ์แบบเจาะจงสูงจะใส่ใจต่อความสัมพันธ์ ทำให้เกิดพฤติกรรมช่วยเหลือ ส่งผลให้ผู้หญิงมีความพึงพอใจในความสัมพันธ์มากขึ้น ซึ่งพฤติกรรมช่วยเหลือที่ได้รับจากผู้ชายมีความสำคัญกว่าพฤติกรรมที่ผู้หญิงเองแสดงออกไป

ผู้วิจัยได้อภิปรายผลวิจัย ดังกล่าว ที่ว่า ผู้หญิงให้ความสำคัญต่อการจัดการปัญหาความสัมพันธ์มากกว่าผู้ชาย เนื่องจากผู้หญิงให้ความสำคัญแก่มโนภาพแห่งตน (self-concept) มากกว่าผู้ชาย ในขณะที่ผู้ชายจะเป็นฝ่ายจัดการปัญหาชีวิตคู่มากกว่าฝ่ายหญิง เนื่องจากผู้ชายใส่ใจกับมาตรฐานความสัมพันธ์และมีความพึงพอใจในความสัมพันธ์มากกว่าผู้หญิง ทำให้ผู้ชายเกิดการเติมเต็มให้ตนเอง (self-fulfilling effect) จากผลการวิจัยดังกล่าว ผู้วิจัยได้เสนอแนะการส่งเสริมให้คู่รักมีมาตรฐานความสัมพันธ์ที่สูง เพื่อก่อให้เกิดความสัมพันธ์ระหว่างกัน (we-ness) เพื่อเสริมสร้างความสัมพันธ์ที่ดีของคู่รักนั่นเอง

Allen, Baucom, Burnett, Epstein, และ Rankin (2001) ได้ศึกษามาตรฐานความสัมพันธ์แบบเจาะจง ในองค์ประกอบด้านขอบเขต ด้านการใช้อำนาจ และด้านการควบคุมในชีวิตคู่ ต่อรูปแบบการสื่อสาร ผ่านมาตรวัดรูปแบบการสื่อสาร (Communication Patterns Questionnaire; CPO) ทำการศึกษาในกลุ่มคู่รักที่แต่งงานมากกว่าหนึ่งครั้ง เปรียบเทียบกับคู่รักที่แต่งงานครั้งแรก จากคู่รักจำนวน 222 คน (คู่รักที่แต่งงานมากกว่าหนึ่งครั้ง 111 คน และคู่รักแต่งงานครั้งแรก 111 คน) ผลการวิจัยพบว่า คู่รักที่แต่งงานมากกว่าหนึ่งครั้งมีรูปแบบการสื่อสาร ไม่แตกต่างกับคู่รักที่แต่งงานครั้งแรก ผู้วิจัยได้ให้ข้อเสนอแนะว่า คู่รักไม่ได้เรียนรู้จากปัญหาที่เกิดขึ้นในด้านการสื่อสารทั้งรูปแบบและปัญหาการสื่อสารจากการแต่งงานครั้งแรก และไม่เกิดการเปลี่ยนแปลงการสื่อสารในการแต่งงานครั้งใหม่

ส่วนมาตรฐานความสัมพันธ์ด้านขอบเขตของคู่รัก กลุ่มตัวอย่างจากคู่รักที่คู่รักคนใดคนหนึ่งเคยแต่งงานแล้วจะมีอิสระในตนเองหรือมีขอบเขตที่ยืดหยุ่นมากกว่าคู่รักที่แต่งงานครั้งแรกในด้านการเงินและการเลี้ยงดูบุตร นอกจากนี้ยัง พบว่าผู้หญิงจะมีอิสระในตนเอง ในเรื่องเครือข่ายทางสังคม (social networks) มากขึ้นอีกด้วย เพราะคู่รักได้เรียนรู้จากประสบการณ์ในการแต่งงานครั้งก่อน

นอกจากนี้เมื่อพิจารณามาตรฐานความสัมพันธ์ด้านเครือข่ายทางสังคมของคู่รักที่แต่งงานแล้ว ฝ่ายหญิงที่แต่งงานมากกว่าหนึ่งครั้งจะให้ความสำคัญมากกว่าผู้หญิงที่แต่งงานครั้งแรก ผู้วิจัยได้อธิบายว่าผู้หญิงมีความไม่พึงพอใจ จากการไม่มีอิสระด้านเครือข่ายทางสังคมในการแต่งงานครั้งแรก ทำให้ผู้หญิงพยายามแก้ไขประเด็นดังกล่าวเมื่อได้แต่งงานครั้งใหม่

Gordon, Baucom, Epstein, Burnett, และ Rankin (1999) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างมาตรฐานความสัมพันธ์แบบเจาะจง กับรูปแบบการสื่อสาร 3 ลักษณะ ได้แก่ การสื่อสารต่อกันที่มีประสิทธิภาพ (mutual constructive communication) การหลีกเลี่ยงและถอนตัวจากทั้งสองฝ่าย (mutual avoidance/withdrawal) และการสื่อสารแบบอีกฝ่ายเข้าหา แต่อีกฝ่ายถอนตัว (demand/withdraw) ผ่านการประเมินด้วยมาตรวัด Communication Pattern Questionnaire

(CPQ) เพื่อศึกษาการปรับตัวในชีวิตสมรส (marital adjustment) จากมาตรวัด Dyadic Adjustment Scale (DAS) โดยกลุ่มตัวอย่างเป็นคู่รักจำนวน 387 คน ผลการศึกษาพบว่า มาตรฐานความสัมพันธ์แบบเจาะจง และรูปแบบการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ สามารถทำนายการปรับตัวในชีวิตสมรสทั้งในสามีและภรรยา ($R^2 = .42-.49, p < .001$) นอกจากนี้ผลงานวิจัย พบว่าในกลุ่มตัวอย่าง ภรรยา มาตรฐานความสัมพันธ์แบบเจาะจงส่งผลต่อรูปแบบการสื่อสารต่างๆ และยังส่งผลต่อการปรับตัวในชีวิตสมรส เช่น การสื่อสารที่มีประสิทธิภาพทั้งสามีและภรรยามีความสัมพันธ์ทางบวกสูงกับการให้ความสำคัญแก่มาตรฐานความสัมพันธ์แบบเจาะจง ($r = .70, p < .001$) ในขณะที่ การสื่อสารที่มีประสิทธิภาพทั้งสามีและภรรยามีความสัมพันธ์ทางบวกกับการให้ความสำคัญกับมาตรฐานความสัมพันธ์ปานกลาง ($r = .61, p < .001$) แต่ไม่พบสหสัมพันธ์ระหว่างมาตรฐานความสัมพันธ์แบบเจาะจง กับรูปแบบการสื่อสารที่ไม่มีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ ภรรยาจะใส่ใจในมาตรฐานความสัมพันธ์แบบเจาะจงอย่างใกล้ชิด และตระหนักถึงความไม่สอดคล้องกันระหว่างมาตรฐานความสัมพันธ์แบบเจาะจงกับการสื่อสารของตนเอง จะทำให้ภรรยามีความสามารถในการปรับตัวในชีวิตสมรสของตนเองได้อย่างรวดเร็ว ดังนั้นการบำบัดคู่รักที่มีปัญหาไม่เพียงแต่ให้ความสำคัญกับรูปแบบการสื่อสารระหว่างคู่รักเท่านั้น ยังต้องให้ความสำคัญในมาตรฐานความสัมพันธ์แบบเจาะจงที่ไม่สอดคล้องระหว่างคู่รักอีกด้วย

ต่อมา Epstein, Chen, และ Beyder-Kamjou (2005) ได้ศึกษามาตรฐานความสัมพันธ์แบบเจาะจงของคู่รักชาวอเมริกันและคู่รักชาวจีน เกี่ยวกับระดับการให้ความสำคัญแต่ละด้านของมาตรฐานความสัมพันธ์แบบเจาะจง ผลการวิจัยเมื่อเปรียบเทียบคู่รักชาวอเมริกากับคู่รักชาวจีนพบว่า คู่รักชาวจีนชายจะให้ความสำคัญแก่มาตรฐานความสัมพันธ์ด้านการรักษาขอบเขตระหว่างกัน (boundary around couple) น้อยกว่าคู่รักชาวอเมริกา ($F(1,202) = 18.72, p < .001$) แต่คู่รักชาวจีนชายจะให้ความสำคัญแก่มาตรฐานความสัมพันธ์ด้านให้ด้านการยอมตามความต้องการของคู่รัก (give in to partner) ($F(1,202) = 65.15, p < .001$) ด้านความพยายามที่จะปรับเปลี่ยนคู่รัก (try to change partner) ($F(1,202) = 114.81, p < .001$) และด้านความพยายามที่จะพัฒนาความสัมพันธ์ (try to make relationship perfect) ($F(1,202) = 27.88, p < .001$) สูงกว่าคู่รักชาวอเมริกาชาย

ในส่วนของกลุ่มตัวอย่างเพศหญิง คู่รักชาวจีนให้ความสำคัญด้านการรักษาขอบเขตระหว่างกัน ($F(1,202) = 25.64, p < .001$) น้อยกว่าคู่รักชาวอเมริกัน ($F(1,202) = 25.64, p < .001$) แต่ให้ความสำคัญกับมาตรฐานความสัมพันธ์ด้านการยอมตามความต้องการของคู่รัก ($F(1,202) = 98.35, p < .001$) ด้านความพยายามที่จะปรับเปลี่ยนคู่รัก ($F(1,202) = 198.79, p < .001$) การพัฒนาความสัมพันธ์ ($F(1,202) = 43.46, p < .001$) การแบ่งปันค่านิยมส่วนตัวร่วมกัน

(share values) ($F(1,202) = 14.42, p < .001$) และ การวิธีการลงทุนเพื่อความสัมพันธ์ (instrumental investment) ($F(1,202) = 31.62, p < .001$) มากกว่าคู่รักชาวอเมริกา

นอกจากนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาความเห็นตรงกัน (consensus) ระหว่างคู่รักชาวอเมริกัน และคู่รักชาวจีน ผลการศึกษา พบว่า คู่รักชาวอเมริกามีความเห็นตรงกันในมาตรฐานความสัมพันธ์แบบเจาะจงมากกว่าคู่รักชาวจีน ด้านการรักษาขอบเขตระหว่างกัน ($F(1,201) = 5.03, p = .026$) และ การใช้เวลาร่วมกัน (share time together) ($F(1,201) = 7.17, p = .008$) นอกจากนี้คู่รักชาวจีนมีความเห็นตรงกันในมาตรฐานความสัมพันธ์มากกว่าคู่รักชาวอเมริกาในด้านการมีส่วนร่วมในการแสดงความรู้สึกห่วงใย (express investment) ($F(1,201) = 356, p = .061$) และ ความพยายามที่จะพัฒนาความสัมพันธ์ ($F(1,201) = 8.46, p = .004$) จากผลการวิจัยดังกล่าว Epstein และคณะ (2005) อธิบายว่าคู่รักชาวจีนให้ความสำคัญในด้านการรักษาขอบเขตระหว่างกันน้อยกว่าคู่รักชาวอเมริกาเนื่องจากคู่รักชาวจีนให้ความสำคัญกับความเป็นส่วนตัวและเรื่องส่วนตัวสูง จะไม่เปิดเผยเรื่องส่วนตัวแก่บุคคลแปลกหน้าหรือคนที่ไม่สนิท และคู่รักชาวจีนยังใส่ใจในมาตรฐานความสัมพันธ์เรื่องการควบคุมอำนาจ (power/control) มากกว่าคู่รักชาวอเมริกัน เพราะวัฒนธรรมชาวจีนเน้นย้ำความมีลำดับชั้น และมองว่าผู้ชายสำคัญกว่าผู้หญิง

2.1.3 แนวคิดและงานวิจัย ด้านความแตกต่างทางเพศในมาตรฐานความสัมพันธ์ด้านความรัก (Gender differences in standards for romantic relationship)

Vangelisti และ Daly (1997) ได้พัฒนาแนวคิดความแตกต่างทางเพศในมาตรฐานความสัมพันธ์ด้านความรัก จากงานวิจัยต่าง ๆ ที่บ่งชี้ถึงความแตกต่างทางเพศต่อความสัมพันธ์และความรักระหว่างคู่รัก อาทิ เช่น

Pierce และ Gilligan (1983) ศึกษาความแตกต่างระหว่างผู้ชายและผู้หญิง พบว่าผู้หญิงให้ความสำคัญต่อความรักมากกว่าผู้ชาย ส่งผลทำให้ผู้หญิงมีความระมัดระวังและมีความคิดซับซ้อนในเรื่องความสัมพันธ์มากกว่าผู้ชาย (Martin, 1991) อีกทั้งผู้หญิงมีการเข้าพบปะสังสรรค์ทางสังคมมากกว่าผู้ชาย ผู้หญิงจึงเน้นย้ำถึงความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและการพูดคุยสื่อสาร เพราะเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับการมีความสัมพันธ์ ในทางกลับกันผู้ชายจะเข้าสังคมเพื่อเสริมสร้างความเป็นปัจเจกบุคคลและการแข่งขันให้ตนเอง และมีแนวโน้มที่จะจัดการความสัมพันธ์ด้านความรักผ่านกิจกรรมที่ทำร่วมกันต่างๆ (Caldwell และ Peplau, 1982) ซึ่งสอดคล้องกับ Wills, Weiss, และ Patterson (1974) ที่พบว่า ผู้ชายให้ความสำคัญกับการกระทำ ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญต่อการมีความสัมพันธ์และความรัก

Thompson และ Walker (1989) พบว่า ผู้หญิงจะให้การสนับสนุนทางสังคม (social support) ได้ดีกว่าผู้ชาย และ Cutrona (1996) พบว่าการมีปฏิสัมพันธ์ของผู้หญิงมีแนวโน้มเกี่ยวข้องกับความรักมากกว่าผู้ชาย นอกจากนี้ Reis, Senchak, และ Solomon (1985) พบว่าถึงแม้ผู้หญิงและผู้ชายจะรู้สึกพึงพอใจในความสัมพันธ์ด้านความรักเท่าๆ กัน แต่ผู้หญิงจะแสดงออกทางความรักมากกว่าผู้ชาย ผู้หญิงจะถนัดการสื่อสาร การฟัง การโต้ตอบทั้งวัจนภาษาและอวัจนภาษามากกว่าผู้ชาย ส่งผลให้ฝ่ายชายได้รับการตอบสนองด้านความสัมพันธ์มากกว่าฝ่ายหญิง

จากงานวิจัยที่ได้กล่าวมา Vangelisti และ Daly (1997) ได้พัฒนามาตรวัดมาตรฐานความสัมพันธ์ โดยรวบรวมมาตรฐานความสัมพันธ์เป็น 7 ด้านด้วยกัน ได้แก่ 1) อัตลักษณ์ในด้านความสัมพันธ์ (relational identity) 2) การผสมผสาน-บูรณาการ (integration) 3) การเข้าถึงด้านอารมณ์ (affective accessibility) 4) ความเชื่อใจ (trust) 5) การตั้งเป้าหมายในอนาคต (future orientation) 6) การเติมเต็มของบทบาท (role fulfillment) และ 7) ความยืดหยุ่น (flexibility) โดยพบค่าความเที่ยงสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาคตั้งแต่ .91 ถึง .95 ผลจากการพัฒนามาตรวัดนี้ยังพบว่าเพศชายและหญิง ทั้งสองฝ่ายให้ความสำคัญกับมาตรฐานความสัมพันธ์เท่าเทียมกัน แต่สองฝ่ายจะรับรู้ถึงประสบการณ์ที่ได้รับที่แตกต่างกัน คู่รักชายจะสามารถรับรู้ได้มากกว่าคู่รักหญิง ส่งผลให้คู่รักหญิงมีแนวโน้มที่จะเกิดปัญหาเกี่ยวกับความสัมพันธ์มากกว่าคู่รักชาย

จากการศึกษาเพิ่มเติมของผู้วิจัย ที่ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างมาตรฐานความสัมพันธ์กับการได้รับการตอบสนองหรือการได้รับการเติมเต็มในมาตรฐานความสัมพันธ์ กับคุณภาพของการมีชีวิตคู่ในระยะยาวระหว่างคู่รักชายและหญิง ผลการวิจัยพบว่า ทั้งคู่รักชายและหญิงหากได้รับการเติมเต็มในมาตรฐานความสัมพันธ์ของตนมากเท่าไร คุณภาพของการมีชีวิตคู่ในระยะยาวยังมีมากเท่านั้น มีงานวิจัยที่เกี่ยวข้องได้แก่

Wayment (2005) ได้ศึกษามาตรฐานความสัมพันธ์ที่มีพื้นฐานมาจากงานวิจัยของ Vangelisti และ Daly (1997) ผ่านกลุ่มตัวอย่างนักศึกษา ผลพบว่า มาตรฐานความสัมพันธ์มีความสัมพันธ์กับรูปแบบความผูกพัน (attachment style) การหย่าร้างของพ่อแม่ และความสัมพันธ์ที่ไม่ดีในอดีต นอกจากนี้ยังพบว่า ร้อยละ 20 ของนักศึกษากลุ่มตัวอย่างให้ความสำคัญกับมาตรฐานความสัมพันธ์ในด้านการผสมผสาน-บูรณาการ ซึ่งสามารถแบ่งเป็นองค์ประกอบย่อยๆ ได้แก่ การยอมรับ (acceptance) การจัดการกับปัญหา (coping) การเคารพซึ่งกันและกัน (respect) การผ่อนคลาย (relaxation) การสอดประสานร่วมกัน (synchrony) และความเท่าเทียมกัน (equality)

ร้อยละ 15 ของกลุ่มตัวอย่างนักศึกษาจะให้ความสำคัญกับมาตรฐานความสัมพันธ์ด้านความเชื่อใจ โดยมีองค์ประกอบย่อย ได้แก่ ความซื่อสัตย์ (fidelity) การมีข้อผูกมัด

(commitment) ความเป็นส่วนตัว (privacy) และความตรงไปตรงมา (frankness) ส่วนมาตรฐานความสัมพันธ์ที่กลุ่มตัวอย่างให้ความสำคัญน้อยที่สุดคือด้านการเติมเต็มของบทบาท (ร้อยละ 5)

ในการวิจัยชิ้นเดียวกันนี้ ยังพบว่าประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องถึงความสัมพันธ์ในอดีต ไม่ว่าจะเป็นประสบการณ์ที่ได้รับจากพ่อแม่ หรือประสบการณ์ความรักของตนเอง และการให้คุณค่าทางศาสนา สิ่งเหล่านี้เป็นปัจจัยที่บุคคลนำมาสร้างมาตรฐานความสัมพันธ์อีกด้วย

2.1.4 แนวคิดและงานวิจัย ด้านมาตรฐานความสัมพันธ์ระหว่างวัฒนธรรมจีนและตะวันตก (Chinese–Western Intercultural Couple Standards)

มาตรฐานความสัมพันธ์ของคู่สมรสระหว่างวัฒนธรรมจีนและตะวันตก (Chinese–Western Intercultural Couple Standards (Hiew และคณะ (2015a) เป็นแนวคิดมาตรฐานความสัมพันธ์ที่ให้ความสำคัญกับวัฒนธรรม เป็นแนวคิดที่มีความแตกต่างจากฐานแนวคิดอื่นๆ เนื่องจากมีการรวมวัฒนธรรมจีนเข้ามาเพิ่มเติม ซึ่งมีความแตกต่างวัฒนธรรมทางตะวันตกด้วยเหตุผลดังนี้

- 1) ประชากรจีนมีมากที่สุดในโลก คือ 1 ใน 4 ของประชากรโลกทั้งหมด
- 2) วัฒนธรรมระหว่างตะวันตกและจีนมีความแตกต่างกันอย่างมาก
- 3) จำนวนคู่รักที่มีพื้นฐานทางวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน มีจำนวนมากถึง 30% อาทิ เช่น ประเทศสิงคโปร์ และออสเตรเลีย เป็นต้น
- 4) ชาวจีนมีอัตราการแต่งงานข้ามวัฒนธรรมเป็นจำนวนมาก เนื่องจากสมัยโบราณชาวจีนได้มีการอพยพถิ่นที่อยู่ของตนเองเป็นจำนวนมาก และ
- 5) คู่รักที่มีพื้นฐานทางวัฒนธรรมแตกต่างกันมีอัตราการหย่าร้างสูง เมื่อเปรียบเทียบกับคู่รักที่มีพื้นฐานทางวัฒนธรรมเหมือนกัน

จากแนวคิดดังกล่าว นำไปสู่การพัฒนามาตรวัดมาตรฐานความสัมพันธ์ระหว่างวัฒนธรรมจีนและตะวันตก ซึ่งพบองค์ประกอบ 2 องค์ประกอบหลัก คือ ความผูกพันระหว่างกัน (couple bond) และ ความรับผิดชอบต่อครอบครัว (family responsibility) และองค์ประกอบย่อย โดยรายละเอียดมีดังนี้

ตารางที่ 2 มาตรฐานความสัมพันธ์ระหว่างวัฒนธรรมจีนและตะวันตก องค์ประกอบหลักและ
องค์ประกอบย่อย

มาตรฐาน ความสัมพันธ์ วัฒนธรรม	องค์ประกอบหลัก	องค์ประกอบย่อย
ตะวันตก	ความผูกพันระหว่างกัน (couple bond)	การแสดงความรัก (demonstration of love)
		การแสดงความห่วงใย (demonstration of caring)
		การแสดงออกถึงความใกล้ชิด (intimacy expression)
		การตอบสนองที่แสดงออกถึงความใกล้ชิด (intimacy responsiveness)
จีน	ความรับผิดชอบต่อครอบครัว (family responsibility)	ความสัมพันธ์กับครอบครัวขยาย (extended family)
		หน้าตา (face)
		ความสัมพันธ์ในด้านความสัมพันธ์ (relationship harmony)
		บทบาททางเพศตามแบบดั้งเดิม (traditional gender roles)

1) มาตรฐานความสัมพันธ์ด้านความผูกพันระหว่างกัน (couple bond) คือความสัมพันธ์ระหว่างคู่รัก ด้านความรักเสน่หา (romantic love) และความใกล้ชิดทางจิตใจ (psychological intimacy) ผ่านการกระทำ การแสดงออกทางอารมณ์และการสื่อสารที่สื่อถึงความห่วงใย ประกอบด้วย 4 ด้าน ได้แก่

1.1) การแสดงความรัก (demonstration of love) คือ การแสดงออกทางพฤติกรรมที่สื่อถึงความรักให้แก่กันและกัน เช่น การพูด เขียน หรือส่งข้อความเกี่ยวกับความรักให้แก่กัน การมีเพศสัมพันธ์ เป็นต้น Harvey, Wenzel, และ Sprecher (2004) ได้กล่าวว่า การสื่อสารในเรื่องเพศและการมีเพศสัมพันธ์ระหว่างคู่รัก เป็นสิ่งสำคัญในการพัฒนาความสัมพันธ์ของคู่รักให้แนบแน่นใกล้ชิดกันมากขึ้น

1.2) การแสดงความห่วงใย (demonstration of caring) คือ การแสดงออกทางพฤติกรรมที่สื่อถึงความห่วงใยซึ่งกันและกัน เช่น ช่วยเหลืองานของอีกฝ่าย ตอบสนองความต้องการต่อกันและกัน เป็นต้น คล้ายคลึงกับงานวิจัยของ Erickson (2005) ที่พบว่า การใส่ใจในอารมณ์ (emotional work) คือการช่วยเหลือดูแลอารมณ์ให้แก่คู่รัก ทำให้คู่รักรู้สึกอบอุ่น การมีคนเบื้องหลังคอยห่วงใยเป็นสิ่งสำคัญสิ่งหนึ่งในความสัมพันธ์ของคู่รัก และสำคัญกว่าการช่วยเหลืองานอื่นๆ ในครอบครัว (family work)

1.3) การแสดงออกถึงความใกล้ชิด (intimacy expression) คือ การแสดงออกทางพฤติกรรมที่สื่อถึงความรู้สึกส่วนตัวให้แก่กันและกัน เช่น ปรึกษาเรื่องความรู้สึกทางลบ(บวก) เป็นต้น (Halford, 2011) พบว่า การพูดคุยสื่อสารอย่างตรงไปตรงมาทั้งด้านความคิดและความรู้สึกแก่คู่รัก ช่วยแก้ไขปัญหาวิตคุได้ และสัมพันธ์กับความพึงพอใจในชีวิตคู่ทางบวก

1.4) การตอบสนองที่แสดงออกถึงความใกล้ชิด (intimacy responsiveness) คือ การแสดงออกทางพฤติกรรมที่สื่อถึงการตอบสนองเมื่ออีกฝ่ายแสดงออกทางความรัก ความห่วงใย หรือความใกล้ชิดออกมา เช่น แสดงความดีใจ เมื่อคู่รักแสดงออกถึงความสุข เป็นต้น Berg (1987) พบว่าการตอบสนองของคู่รักเป็นปัจจัยหนึ่งที่ส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างคู่รัก

2) มาตรฐานความสัมพันธ์ด้านความรับผิดชอบต่อครอบครัว (family responsibility) คือ ความสัมพันธ์ระหว่างตัวบุคคล กับสมาชิกครอบครัวของคู่รัก หรือสังคมรอบข้าง ไม่ใช่ความสัมพันธ์ระหว่างคู่รักทั้งสองโดยตรง โดยประกอบด้วย 4 ด้าน ได้แก่

2.1) ความสัมพันธ์กับครอบครัวขยาย (extended family) คือ ความสัมพันธ์ระหว่างคู่รักกับญาติของอีกฝ่าย ทั้งในแง่การช่วยเหลือ การดูแล หรือทำหน้าที่ของลูกสะใภ้(ลูกเขย)ที่ดีแก่ครอบครัวใหญ่ เช่น เลี้ยงดูพ่อแม่ยามท่านแก่ชรา ช่วยเหลือการเงินกับพ่อแม่ เป็นต้น Shi, Wang, Rastogi, และ Thomas (2009) พบว่า ความสัมพันธ์ในคู่รักของชาวจีนถูกมองว่าเป็นการสืบสกุลผ่านการมีบุตรและช่วยเลี้ยงพ่อแม่ยามแก่ชรา

2.2) หน้าตา (face) คือ การรักษาชื่อเสียง เกียรติยศของวงศ์ตระกูล ผ่านการแสดงออกต่อสังคมภายนอกครอบครัว เช่น ปฏิบัติตามสิ่งที่ครอบครัวมอบหมายไว้ให้ ทำหน้าที่เป็นคนดีตามสังคม เป็นต้น Cardon และ Scott (2003) พบว่า สิ่งสำคัญอีกอย่างหนึ่งในความสัมพันธ์ของชาวจีนคือการรักษาชื่อเสียงของวงศ์ตระกูล หลีกเลี่ยงการเสียชื่อเสียงของครอบครัว

2.3) ความสมัคสมานในด้านความสัมพันธ์ (relationship harmony) คือ การอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข ไม่ทะเลาะเบาะแว้ง พุดคุยกันอย่างถ้อยทีถ้อยอาศัย เช่น ไม่พุดคุยในเรื่องที่ไม่ก่อให้เกิดความขัดแย้งในครอบครัว พุดคุยหารือกันด้วยท่าทางที่สงบ เป็นต้น Kwan, Bond, และ Singelis

(1997) พบว่าระดับความสงบในแต่ละบุคคลเป็นสิ่งสำคัญต่อความสัมพันธ์ของคู่รัก และสามารถทำนายความพึงพอใจในชีวิตได้

2.4) บทบาททางเพศตามแบบดั้งเดิม (traditional gender roles) คือ การทำหน้าที่ตามสังคมที่เห็นสมควรในแต่ละบทบาทของเพศ เช่น ผู้ชายต้องทำงานหาเลี้ยงชีพครอบครัวได้ ผู้ชายต้องปกป้องดูแลผู้หญิง ผู้หญิงต้องดูแลช่วยเหลือผู้ชายในเรื่องการบ้านการเรือน เป็นต้น McKeen (2005) พบว่าในประเทศจีนเพศหญิงจะขาดความเท่าเทียมในเรื่องการหารายได้ หน้าที่การงาน การแบ่งภาระงานในบ้านมากกว่าเพศหญิงในประเทศแคนาดา

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

Hiew และคณะ (2015b) ได้ศึกษามาตรฐานความสัมพันธ์ของคู่รักด้านความผูกพันระหว่างกันและด้านความรับผิดชอบต่อครอบครัวและความพึงพอใจในชีวิตคู่ ในกลุ่มตัวอย่างคู่รัก 2 สัญชาติ ทั้งชาวจีนและออสเตรเลีย และคู่แต่งงานต่างวัฒนธรรมจีน-ออสเตรเลีย จำนวน 123 คู่ที่อาศัยอยู่ในประเทศออสเตรเลีย พบว่า

คู่รักชาวออสเตรเลียทั้งผู้ชายและผู้หญิง จะมีคะแนนมาตรฐานความสัมพันธ์ของคู่รักด้านความผูกพันระหว่างกันมากกว่าคู่แต่งงานต่างวัฒนธรรมและคู่แต่งงานชาวจีนทั้งสองฝ่าย (สำหรับผู้ชาย $M = 3.78$, $M = 3.55$ และ $M = 3.30$ ตามลำดับ และ สำหรับผู้หญิง $M = 3.67$, $M = 3.51$ และ $M = 3.48$ ตามลำดับ) ในทางกลับกัน คู่รักชาวออสเตรเลียทั้งชายและหญิง จะมีคะแนนมาตรฐานความสัมพันธ์ของคู่รักด้านความรับผิดชอบต่อครอบครัวน้อยกว่าคู่แต่งงานผสมและคู่แต่งงานชาวจีนทั้งสองฝ่าย (สำหรับผู้ชาย $M = 2.35$, $M = 2.42$ และ $M = 2.97$ ตามลำดับ และ สำหรับผู้หญิง $M = 2.05$, $M = 2.16$ และ $M = 2.62$ ตามลำดับ)

นอกจากนี้ยังพบว่าคู่รักในคู่เดียวกันจะมีมาตรฐานความสัมพันธ์ที่คล้ายคลึงกันในทุกกลุ่ม (คู่รักชาวออสเตรเลีย คู่รักชาวจีน และคู่รักต่างวัฒนธรรม) อย่างไรก็ตามเมื่อตรวจสอบในรายละเอียด จะพบว่าคู่รักหญิงชาวจีนจะมีความคล้ายคลึงกันในด้านมาตรฐานความสัมพันธ์ทั้งสองด้านน้อยกว่าคู่รักหญิงชาวออสเตรเลีย

โดยผลการวิจัยนี้ได้บ่งชี้ว่าการมีมาตรฐานความสัมพันธ์ของคู่รักที่คล้ายคลึงกันสามารถทำนายความพึงพอใจในชีวิตคู่ในทิศทางบวกต่อคู่รักทั้งชายและหญิงจากการคำนวณผ่านวิธีการวิเคราะห์ปัจจัยพหุระดับ (Multi-Level Modeling, MLM)

จาก 4 แนวคิดที่ได้กล่าวมาทั้งหมด งานวิจัยนี้ เลือกใช้มาตรฐานความสัมพันธ์ระหว่าง วัฒนธรรมจีนและตะวันตกเป็นแนวคิดพื้นฐาน เพราะแนวคิดนี้สนับสนุนการทำงานของงานวิจัยนี้ที่ สร้างขึ้นเพื่อศึกษามาตรฐานความสัมพันธ์ของคนไทยได้มากที่สุด เนื่องจากแนวคิดนี้เป็นแนวคิดที่นำ มาตรฐานความสัมพันธ์ทั้งวัฒนธรรมตะวันตกและจีนเข้าร่วมกัน ซึ่งประเทศไทยได้รับอิทธิพลจาก วัฒนธรรมทั้งคู่ผสมควบคู่กับวัฒนธรรมไทย นอกจากนั้นแล้วแนวคิดนี้ยังได้มีการนำมาใช้ศึกษา มาตรฐานความสัมพันธ์ของคู่รักชายเอเชีย เช่น จีน ไต้หวัน เป็นต้น แนวคิดอื่นๆ นั้นยังไม่มี การนำมาศึกษาในทวีปเอเชีย

2.2 ความพึงพอใจในชีวิตคู่ (Couple satisfaction)

จากการทบทวนวรรณกรรม สามารถสรุปสาระสำคัญเกี่ยวกับความพึงพอใจในชีวิตคู่ ได้ดังนี้ Stone และ Shackelford (2007) ได้กล่าวถึงความพึงพอใจในชีวิตคู่ว่า เป็นสถานะทาง จิตใจจากการรับรู้ถึงผลประโยชน์และผลเสียที่ได้จากคู่ของตนเอง หากบุคคลสามารถรับรู้ได้ถึง ผลประโยชน์ที่ได้มากกว่าผลเสีย บุคคลนั้นมีแนวโน้มที่จะมีความพึงพอใจในชีวิตคู่ แต่ในทางตรงกันข้ามถ้ารับรู้ได้ถึงผลเสียมากกว่าผลประโยชน์ก็จะมีแนวโน้มที่จะไม่พึงพอใจในชีวิตคู่

ความพึงพอใจในชีวิตคู่มองค้ประกอบด้วยทั้งหมด 5 ด้าน ได้แก่

1) ความคิด (cognition) เป็นส่วนที่เกี่ยวกับ ความคิด ความเชื่อ การกำหนดและรับรู้ถึง พฤติกรรมทางลบและทางบวก พฤติกรรมในทางลบจะก่อให้เกิดการจัดการปัญหาที่ไม่เหมาะสม ทำให้ความพึงพอใจในชีวิตคู่ต่ำ และเกิดการรับรู้ที่ผิดปกติควบคู่กับพฤติกรรมทางลบ ส่งผลให้ การแก้ไขปัญหาความสัมพันธ์ไม่ราบรื่น คู่รักอาจเกิดอาการซึมเศร้า มีบุคลิกภาพที่เป็นโรคประสาท หรือมีแนวโน้มทำร้ายร่างกาย

2) สุขภาพทางกาย (physiology) ถ้าคู่รักมีสุขภาพที่ดี จะส่งผลต่อความพึงพอใจในชีวิตคู่ มี งานวิจัยสนับสนุนว่าคู่รักที่มีความสัมพันธ์ที่ดีจะมีสุขภาพที่ดี ไม่เจ็บป่วยง่ายทั้งระบบการเดินของ หัวใจ ระบบต้านทานไฟฟ้าของผิวหนัง ซึ่งคู่รักที่มีความสัมพันธ์ที่ดีจะมีสุขภาพดีกว่าคนที่ไม่ได้ แต่งงานอีกด้วย

3) แบบแผนของปฏิสัมพันธ์ (interaction patterns) การมีปฏิสัมพันธ์ที่ต่ออย่างสม่ำเสมอ ส่งผลให้มีความสุขในชีวิตคู่มากขึ้น ในทางตรงกันข้าม คู่รักที่พูดคุยกันมากเกินไปหรือไม่รับฟัง ความคิดเห็นซึ่งกันและกัน จะก่อให้เกิดการไม่สนใจซึ่งกันและกัน กลายเป็นความสัมพันธ์ที่ห่างเหิน และเกิดความไม่พึงพอใจในที่สุด

4) การสนับสนุนทางสังคม (social support) การช่วยเหลือซึ่งกันและกันจะส่งผลต่อความพึงพอใจของตนเองและผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นของการใช้ชีวิตคู่ร่วมกัน

5) ความรุนแรง (violence) การทำร้ายร่างกายส่งผลให้อีกฝ่ายรับรู้ถึงภัยอันตราย ทำให้เกิดความหวาดกลัว และไม่ต้องการที่จะสานความสัมพันธ์ในชีวิตคู่ต่อไป

นอกจากนั้นแล้วยังมีปัจจัยในบริบทต่างๆ (contextual factors) ที่ใช้ในการประเมินความพึงพอใจในชีวิตคู่ ถ้าคู่รักประเมินว่าสิ่งเหล่านี้ไม่เกิดประโยชน์แก่ตนเอง อาจเกิดการพูดคุยเพื่อแก้ไขปัญหาหรือค้นหาคู่รักใหม่ที่เหมาะสมกว่า ได้แก่

1) คุณลักษณะทางบุคลิกภาพของภรรยา (spousal personality characteristics) แบ่งออกเป็น 5 ด้าน ได้แก่ ความไม่มั่นคงทางอารมณ์ (neuroticism) การเปิดเผย (extraversion) การเปิดรับประสบการณ์ (openness to experience) ความเป็นมิตร (agreeableness) และการมีจิตสำนึก (conscientiousness) ความไม่พึงพอใจส่วนใหญ่มีปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับความไม่มั่นคงทางอารมณ์ การมีจิตสำนึกที่ต่ำ ความเป็นมิตรที่ต่ำ และการเปิดรับประสบการณ์ที่ต่ำของคู่รัก บุคลิกภาพเหล่านี้ทำให้คู่รักกลายเป็นคนที่ไม่ใส่ใจ พึงพาคู่รักอีกคนมากเกินไป เกิดความหึงหวง กตขี้อิจฉา ไม่ซื่อสัตย์ ไม่ไว้วางใจ และเห็นแก่ตัว

2) พฤติกรรมที่ปกป้องความสัมพันธ์ (spousal mate guarding) ผู้ชายและผู้หญิงมักจะมี การป้องกันคู่รักของตนจากการถูกล่วงเกินความสัมพันธ์ผ่านการแสดงพฤติกรรม แต่บางพฤติกรรมกลับก่อให้เกิดความขัดแย้งในความสัมพันธ์ของตนเอง ได้แก่ การอยู่ร่วมกันตลอดเวลา (ผู้หญิงใช้เวลาอยู่กับผู้ชายตลอดเวลา เพื่อให้ผู้ชายไม่สามารถพบเจอผู้หญิงคนอื่น) การข่มขู่หรือลงโทษเมื่อคู่รักแสดงพฤติกรรมนอกใจ (ผู้ชายทุบตีผู้หญิงเมื่อจับได้ว่าผู้หญิงให้ความสนใจผู้ชายคนอื่น) การควบคุมด้วยอารมณ์ (ผู้หญิงข่มขู่ผู้ชายว่าจะทำร้ายตนเอง ถ้าผู้ชายขอยุติความสัมพันธ์)

3) ความอ่อนไหวของคู่รักต่อการนอกใจ (spousal susceptibility to infidelity) การนอกใจเกิดจากประเด็นเรื่องความซื่อสัตย์ ความเชื่อใจ ความมุ่งมั่น และความรักระหว่างคู่รัก เมื่อเกิดการนอกใจคู่รักจะรู้สึกทางลบและไม่พึงพอใจในคู่รักขึ้นมาทันที

4) คุณค่าของภรรยา (mate value) สามารถเรียกได้ว่าเป็นความพึงพอใจของบุคคลที่มีต่อคนรัก ประกอบด้วยรูปร่างหน้าตา ความฉลาด และบุคลิกภาพ คู่แต่งงานที่ให้คุณค่าของภรรยาที่ต่างกันมีแนวโน้มที่จะเกิดความไม่ซื่อสัตย์ หรือความไม่พึงพอใจในคู่รักตามมา อาจส่งผลให้เกิดการแยกทางกันของคู่รัก เพื่อไปหาคู่รักใหม่ที่มีคุณค่าในระดับเดียวกัน

5) ลูก (children) ความพึงพอใจในคู่รักได้รับอิทธิพลอย่างมากต่อการมีลูกและมีผลกระทบทั้งสองทาง ไม่ว่าจะเป็นการเพิ่มขึ้นในด้านความมั่นคงในความสัมพันธ์ และการลดลงของ

ความพึงพอใจในคู่รัก นั้นคือการเป็นพ่อแม่ทำให้ความสุขในความสัมพันธ์ลดลงแต่จะช่วยเพิ่มความสัมพันธ์ให้ยืนยาวมากขึ้น

นอกจากนี้ อูมาพร ตรังคสมบัติ (2545) ได้นิยามของความพึงพอใจในคู่รัก คือทัศนคติของคู่รักต่อความสัมพันธ์ในชีวิตคู่ โดยบุคคลรับรู้ได้ว่าพฤติกรรมของคู่รักของตนให้ความพึงพอใจมากน้อยเพียงใด โดยกล่าวถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อความพึงพอใจในชีวิตคู่ ประกอบด้วย 3 ปัจจัย ได้แก่

1) ปัจจัยของคู่รักในแต่ละฝ่าย เป็นปัจจัยพื้นฐานของแต่ละบุคคล ได้แก่

1.1) การเลี้ยงดูในวัยเด็กและประสบการณ์ในอดีต คู่รักที่มีความสุขมักจะมาจากรอบครัวที่มีความสุข ความอบอุ่น เช่น พ่อแม่มีความสัมพันธ์ที่ดีให้แก่กัน ไม่มีความขัดแย้งหรือมีแต่ไม่รุนแรง อบรมลูกอย่างสม่ำเสมอ ผ่านการสร้างความเข้าใจต่อกัน ไม่ทำร้ายร่างกายของลูก ลูกมีความผูกพันที่ดีกับพ่อแม่ พ่อแม่ให้ความรู้เรื่องเพศและคูครองอย่างเปิดเผย สร้างทัศนคติที่ดีให้แก่ลูก เป็นต้น

1.2) พื้นอารมณ์และบุคลิกภาพ ได้แก่ มีความมั่นคงทางอารมณ์และแสดงออกได้อย่างเหมาะสม เห็นอกเห็นใจผู้อื่น เอาใจเขาใส่ใจเรา ไม่ใช้อารมณ์ในการแก้ไขปัญหาคือตัดสินใจ สามารถปรับตัวเข้ากับสถานการณ์ใหม่ได้อย่างดี มั่นใจและเชื่อมั่นในตนเอง มีทักษะเข้าสังคมที่ดี มีการสื่อสารที่ดีแก่ผู้อื่น

2) ปัจจัยเกี่ยวกับความสัมพันธ์ เป็นปัจจัยระหว่างคู่รักด้วยกันเอง ได้แก่ รักใคร่ปรองดองและเห็นอกเห็นใจกัน เห็นคุณค่าของกันและกัน มีบุคลิกภาพและพื้นอารมณ์ที่เข้ากันได้ มีการให้และรับกันอย่างพอดี ไม่เอาเปรียบกัน สามารถร่วมมือแก้ไขปัญหาคือฝ่าปัญหาอุปสรรคด้วยกันได้ มีค่านิยม ความชอบหรือความสนใจที่คล้ายคลึงกัน เข้ากันได้เรื่องเพศสัมพันธ์

3) ปัจจัยเกี่ยวกับระบบอื่นๆ เป็นปัจจัยที่อยู่นอกเหนือสองปัจจัยที่ได้กล่าวมา เช่น มีความสัมพันธ์ที่ดีกับพ่อแม่และเครือญาติของอีกฝ่าย มีสถานภาพทางการเงินที่มั่นคง เป็นต้น

มาตรวัดที่เกี่ยวข้องกับการประเมินความพึงพอใจในคู่รัก

จากการทบทวนวรรณกรรมพบว่ามาตรวัดที่เกี่ยวข้องกับการประเมินความพึงพอใจในคู่รัก มีอยู่จำนวนมาก อย่างไรก็ตามมาตรวัดที่ได้รับความนิยมได้แก่ มาตรวัด Dyadic Adjustment Scale (DAS; Spanier, 1976) มาตรวัด Marital Adjustment Test (MAT; Locke และ Wallace, 1959) และ Couple Satisfaction Index (CSI; Funk และ Rogge, 2007)

มาตรวัด Dyadic Adjustment Scale (DAS)

Spanier (1976) ได้พัฒนามาตรวัด Dyadic Adjustment Scale (DAS) ด้วยการรวบรวมข้อมูลมาตรวัดที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจและการปรับตัวในชีวิตคู่จำนวน 15 มาตรวัด และได้สร้างคลังข้อคำถามประมาณ 300 ข้อ หลังจากนั้น Spanier ได้ทำการเก็บข้อมูลและวิเคราะห์ทางสถิติเพื่อตัดลดข้อคำถาม สุดท้ายแล้วมาตรวัด DAS มีจำนวนข้อคำถาม 32 ข้อ แบ่งออกเป็น 4 องค์ประกอบ ได้แก่ (1) ความสอดคล้อง-ตรงกันในชีวิตคู่ (dyadic consensus, 13 ข้อ) คือระดับการเห็นด้วยในเรื่องความสัมพันธ์ของคู่รัก (2) ความพึงพอใจในคู่รัก (dyadic satisfaction, 10 ข้อ) คือระดับที่คู่รักพึงพอใจในความสัมพันธ์ (3) การเชื่อมโยงกันในชีวิตคู่ (dyadic cohesion, 5 ข้อ) คือระดับความใกล้ชิดและประสบการณ์ที่มีร่วมกันในกิจกรรมต่างๆ (4) การแสดงความรัก (affective expression, 4 ข้อ) คือระดับการแสดงออกในเรื่องความสัมพันธ์ทางความรักและทางเพศ โดยองค์ประกอบทั้ง 4 ด้านนี้สามารถนำไปประเมินแยกกันได้ ไม่ทำให้ค่าความเที่ยงและความตรงเสียหาย นอกจากนี้มาตรวัด DAS สามารถนำไปใช้ประเมินในคู่รักที่แต่งงานแล้วและคู่รักที่ยังไม่ได้แต่งงาน รวมทั้งคู่รักที่มีปัญหาและคู่รักที่ไม่มีปัญหา

มาตรวัด DAS ได้รับการตรวจสอบทางหลักสถิติดังนี้ Spanier (1976) เก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 308 คน ตรวจสอบค่าความเที่ยงได้สัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค .96 สำหรับข้อคำถามทั้งหมด องค์ประกอบด้านความสอดคล้อง-ตรงกันในชีวิตคู่ มีสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค .90 องค์ประกอบด้านความพึงพอใจในคู่รักมีสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค .94 องค์ประกอบด้านการเชื่อมโยงกันในชีวิตคู่มีสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค .86 และองค์ประกอบด้านการแสดงความรักมีสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค .73 นอกจากนี้ตรวจสอบค่าความเที่ยงแล้ว Spanier (1976) ได้ตรวจสอบความตรงตามเกณฑ์สัมพันธ์ (criterion related validity) ด้วยการหาความแตกต่างของค่าเฉลี่ยคะแนนระหว่างคู่รักที่แต่งงานกับคู่รักที่ยังไม่แต่งงาน พบว่าค่าคะแนนเฉลี่ยของคู่รักที่แต่งงานมีค่าสูงกว่าค่าคะแนนเฉลี่ยของคู่รักที่ยังไม่แต่งงานอย่างมีนัยสำคัญ ($p < .001$) ในส่วนของความตรงเชิงเนื้อหา (content validity) Spanier (1976) ได้ตรวจสอบข้อคำถามทั้งหมด พบว่าข้อคำถามมีความตรงเชิงเนื้อหาด้วยเหตุผล 3 ข้อ ได้แก่ สามารถประเมินการปรับตัวของคู่รักได้อย่างร่วมสมัย มีความตรงต่อนิยามตามที่ Spanier และ Cole (1976) ได้เสนอไว้ และมีการแก้ไขปรับข้อคำถามอย่างละเอียด สุดท้าย Spanier (1976) ได้หาความตรงเชิงภาวะสันนิษฐาน (construct validity) ด้วยการหาค่าสหสัมพันธ์กับมาตรวัด Locke-Wallace Marital Adjustment Test (LWMAT) พบว่ามีสหสัมพันธ์ทางบวกทั้งคู่รักที่แต่งงานและคู่รักที่ยังไม่แต่งงาน ($r = .86, p < .001$ และ $r = .88, p < .001$) ตามลำดับ

Spanier และ Thompson (1982) ได้ทำการตรวจสอบการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (confirmatory factor analysis, CFA) พบว่า 4 องค์ประกอบมีความแปรปรวนร่วมอยู่ร้อยละ 94 ของมาตรวัดทั้งหมด และมีสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค .95 สำหรับข้อคำถามทั้งหมด นอกจากนี้ ได้ทำการวิเคราะห์จำแนกกลุ่ม (discriminant analysis) ระหว่างกลุ่มคะแนนสูงและกลุ่มคะแนนต่ำ ในแต่ละข้อคำถามพบว่าเกือบทุกข้อคำถามสามารถจำแนกความแตกต่างระหว่างกลุ่มคะแนนสูงและกลุ่มคะแนนต่ำได้ (ข้อ 13 และ 19 ไม่สามารถจำแนกได้) นอกจากนี้พบข้อคำถามที่ 8, 10, 11, 25, 27 และ 28 สามารถจำแนกได้มากที่สุด (สัมประสิทธิ์การจำแนกคือ .64, .82, .40, .70, .68 และ .43 ตามลำดับ) เมื่อทำการคำนวณการจำแนกเฉพาะ 6 ข้อนี้พบว่าร้อยละ 92 ของข้อมูลทั้งหมดสามารถจำแนกด้วย 6 ข้อได้ เมื่อเทียบกับทุกข้อคำถาม (ร้อยละ 98 ของข้อมูลทั้งหมด) พบว่าสามารถใช้ DAS เพียงแค่ 6 ข้อเพื่อจำแนกคะแนนกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำแทน 32 ข้อทั้งหมดได้

Graham, Liu, และ Jeziorski (2006) ได้ทำการวิเคราะห์ทอมีมาน (meta-analysis) เพื่อหาความเที่ยงของมาตรวัด DAS จากการรวบรวมข้อมูลงานวิจัย 91 งาน 128 กลุ่มตัวอย่าง ทั้งหมด 25,035 คน พบว่าความเที่ยงของมาตรวัด DAS โดยรวมและ 3 องค์ประกอบหลักได้แก่ ความสอดคล้อง-ตรงกันในชีวิตคู่ ความพึงพอใจในคู่รัก และการเชื่อมโยงกันในชีวิตคู่ มีสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาคสูง (.92, .87, และ .79 ตามลำดับ) แต่หัวข้อการแสดงออกทางความรัก มีสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาคปานกลาง ได้แก่ .71 ผู้วิจัยได้สรุปว่ามาตรวัด DAS สามารถใช้ในการประเมินความพึงพอใจในชีวิตคู่ (การปรับตัวในชีวิตคู่รัก) ได้ ถึงแม้ค่าความเที่ยงที่วิเคราะห์ได้จะน้อยกว่าค่าที่คำนวณจาก Spainer (1976) ต้นฉบับ แต่ไม่ควรใช้แยกประเมินในแต่ละองค์ประกอบ นอกจากนี้ DAS เป็นการประเมิน “คุณภาพ” ของความสัมพันธ์ไม่ได้ประเมิน “ความพึงพอใจ” ในความสัมพันธ์โดยตรง ดังนั้นนักวิจัยที่ต้องการนำมาตรวัด DAS ไปใช้ประเมินความพึงพอใจในชีวิตคู่ควรพึงระวังถึงขอบเขตของการใช้งาน

มาตรวัด Marital Adjustment Test (MAT)

Locke และ Wallace (1959) ได้สร้างมาตรวัด MAT ขึ้นเพื่อแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับการประเมินความพึงพอใจที่มีอยู่ ณ ขณะนั้น นั่นคือปัญหาเกี่ยวกับจำนวนข้อมีมากเกินไป เช่น มาตรวัด Terman Happiness Test ของ Terman, Battenwieser, Ferguson, Johnson, และ Wilson (1938) มี 75 ข้อ มาตรวัด The Locke Marital Adjustment Test ของ Locke (1951) มี 50 ข้อ เป็นต้น โดย Locke และ Wallace ได้สร้างมาตรวัด MAT จำนวน 15 ข้อ ผ่านการเก็บข้อมูลเพื่อวัดค่าความตรงและความเที่ยงของมาตรวัด จากจำนวนคู่สมรสชายและหญิง

จำนวน 236 คน แต่งงานมาแล้วเกิน 1 ปี มีค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค .90 ซึ่งอยู่ในเกณฑ์สูง และเปรียบเทียบคะแนนรวมมาตรฐานของคูรักรักที่สามารถปรับตัวได้ดีกับคูรักรักที่มีปัญหาในการปรับตัว พบว่ามีค่าคะแนนรวมที่แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ

Kimmel และ Van Der Veen (1974) ได้ทำการวิเคราะห์องค์ประกอบ (factor analysis) ของมาตรฐาน MAT ของคู่สมรสระหว่างสามีและภรรยา พบว่าองค์ประกอบของมาตรฐาน MAT ของสามีและภรรยามี 2 ส่วนร่วมกัน ได้แก่ ความพึงพอใจทางด้านเพศ (sexual congeniality) และความเข้ากันได้ (compatibility) อธิบายได้ว่าสามีจะให้ความสำคัญในด้านความพึงพอใจทางเพศมากกว่าภรรยา ในทางตรงกันข้ามภรรยาจะให้ความสำคัญในด้านความเข้ากันได้มากกว่าสามี นอกจากนี้แล้วความเข้ากันได้มีสหสัมพันธ์ทางลบกับพฤติกรรมก้าวร้าวของลูกอย่างมีนัยสำคัญ ($p < .05$) ดังนั้นความเข้ากันได้เกี่ยวข้องกับการทำงานของระบบครอบครัว

Freeston และ Pléchaty (1997) ได้ทำการตรวจสอบมาตรฐาน MAT อีกครั้งด้วยการเก็บข้อมูลจากกลุ่มคูรักรักตัวอย่างทั้งหมด 4 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มทั่วไป (general samples) กลุ่มไม่พอใจ (dissatisfied samples) กลุ่มพอใจ (satisfied samples) และกลุ่มทดสอบซ้ำ (test-retest samples) และตรวจสอบวิเคราะห์แยกเพศ พบว่าความเที่ยงของเพศชายอยู่ในเกณฑ์สูง (สัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาคมีค่าระหว่าง .81 - .89) และความเที่ยงของเพศหญิงอยู่ในเกณฑ์ปานกลางถึงสูง (สัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาคมีค่าระหว่าง .63 - .87) และค่าความเที่ยงของการทดสอบซ้ำพบว่าอยู่ในเกณฑ์สูงทั้งเพศชายและหญิง (สัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาคมีค่า .82 และ .84 ตามลำดับ) ผู้วิจัยได้ตรวจสอบความตรงตามเกณฑ์สัมพันธ์ด้วยการหาความแตกต่างของค่าคะแนนระหว่างกลุ่มตัวอย่างทั่วไปกับกลุ่มพอใจและไม่พอใจ พบว่าแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทั้งเพศชายและเพศหญิง (ชาย : $F_{2,202} = 63.44, p = .01$, หญิง : $F_{2,202} = 134.16, p = .01$) นอกจากนี้แล้วผู้วิจัยได้ตรวจสอบค่าสหสัมพันธ์ระหว่างเพศชายและหญิงของทุกกลุ่มตัวอย่าง พบว่าในแต่ละกลุ่มมีค่าสหสัมพันธ์ระหว่างเพศในระดับปานกลางถึงมาก ($r = .41 - .71$) การวิเคราะห์องค์ประกอบได้นำมาใช้ในการวิเคราะห์เพื่อศึกษาองค์ประกอบของมาตรฐาน MAT ระหว่างเพศชายและหญิง พบว่ามีความคล้ายคลึงกันอย่างมาก (ค่าสหสัมพันธ์ของน้ำหนักองค์ประกอบระหว่างเพศชายและหญิง = .86) ซึ่งผลที่ได้ตรงกันข้ามกับมาตรฐาน DAS ที่องค์ประกอบของมาตรฐานมีความแตกต่างระหว่างเพศชายและหญิง และผู้วิจัยได้วิเคราะห์การจำแนกกลุ่มด้วยวิธีวิเคราะห์การจำแนกแบบกลุ่มค่าโนนิกอล (Canonical discriminant analysis) ของมาตรฐาน MAT ระหว่างกลุ่มพอใจและกลุ่มไม่พอใจ พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญจำนวน 10 ข้อ จาก 15 ข้อ (ชาย : $F_{15,74} = 8.50, p < .01$, หญิง : $F_{15,74} = 18.50, p < .01$) จากผลการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้สรุปว่ามาตรฐาน MAT ยังสามารถ

ใช้ได้เนื่องจากมีค่าความเที่ยง ความตรง และรวดเร็วในการใช้งาน (15 ข้อกระทง) แต่ควรใช้ร่วมกับมาตรวัดอื่นๆ หรือ มาตรวัดเพื่อการคัดกรอง เพื่อเพิ่มความแม่นยำในการคัดกรอง

มาตรวัด Couple Satisfaction Index (CSI)

Funk และ Rogge (2007) ได้สร้างมาตรวัด CSI ด้วยวิธีการตอบสนองรายข้อ (Item Respond Theory, IRT) จากกลุ่มข้อคำถามของมาตรวัดความพึงพอใจในชีวิตคู่ต่างๆ เช่น DAS MAT เป็นต้น เพื่อให้ได้ข้อคำถามที่มีคุณภาพและจำนวนข้อไม่มากมีความกระชับต่อการประเมิน ข้อดีของ IRT คือ (1) ถ้าเก็บข้อมูลจำนวนมากเพียงพอ ผลที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูลสามารถนำไปใช้ในกลุ่มตัวอย่างได้ทุกกลุ่มในอนาคต (2) สามารถบอกถึงระดับการประเมินตัวแปรของแต่ละข้อคำถามได้ เช่น บางข้อคำถามมีประสิทธิภาพในการประเมินความพึงพอใจในชีวิตคู่ในระดับต่ำ (-2 SD ถึง -1 SD) เป็นต้น (3) สามารถสังเคราะห์ชุดข้อมูลของแต่ละข้อคำถาม เพื่อแสดงถึงความสามารถในการประเมินตัวแปรในแต่ละระดับ นอกจากนี้ IRT ช่วยลดความผิดพลาดของการวัด (noise) จากการประเมิน ทำให้การประเมินตัวแปรมีประสิทธิภาพและแม่นยำมากยิ่งขึ้น เปรียบเทียบความคลาดเคลื่อนของเทอร์โมมิเตอร์ที่ใช้ในการวัดอุณหภูมิของร่างกาย จากเดิมมีค่าแกว่งในระดับ 5 – 10 องศาเซลเซียส กลายเป็นค่าแกว่งในระดับ 1 – 2 องศาเซลเซียส มีค่าความเที่ยงจากค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค .96 และ

Fincham และ Rogge (2010) ได้กล่าวถึงการใช้มาตรวัดฉบับเก่าที่ไม่สะท้อนถึงการประเมินตัวแปรตามที่มาตรวัดได้กล่าวไว้ ผู้วิจัยได้กล่าวถึงตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับการประเมินคุณภาพด้านคู่รักที่มีอยู่สองแบบที่คล้ายคลึงกัน คือ ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล (interpersonal relationship) จะใช้คำว่าปรับตัว (adjustment) และความสัมพันธ์ที่บุคคลพึงประเมินด้วยตัวเอง (intrapersonal processes) จะใช้คำว่าความพึงพอใจ (satisfaction) ซึ่งมาตรวัด MAT และ DAS มีการประเมินทั้งสองตัวแปรในมาตรวัดเดียว ทำให้เกิดความไม่ชัดเจนในการประเมินตัวแปรที่เฉพาะเจาะจง นอกจากนี้แล้วมาตรวัดทั้งสองยังมีข้อกระทงที่วัดซ้ำซ้อนกันในแต่ละมาตรวัด ทำให้ผลคะแนนที่ได้มีความผิดพลาดและลดความน่าเชื่อถือของมาตรวัด การวิธี IRT จะช่วยแก้ไขปัญหานี้ได้

Graham, Diebels, และ Barnow (2011) ได้ทำการวิเคราะห์ห่อภิมาณในเรื่องความเที่ยงของมาตรวัดความพึงพอใจในคู่รักจำนวน 7 มาตรวัด พบว่ามาตรวัด CSI มีค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค.94 ซึ่งอยู่ในระดับสูง แต่เป็นการวิเคราะห์จากงานวิจัยจำนวน 5 งานวิจัย แต่ผู้วิจัยได้ให้ความเห็นว่าการใช้วิธี IRT ในการสร้างมาตรวัดน่าจะเป็นวิธีที่ดี เหมาะสำหรับงานวิจัยในปัจจุบัน

จาก 3 มาตรฐานที่ได้กล่าวมา งานวิจัยนี้เลือกใช้มาตรฐาน CSI เป็นมาตรฐานในการประเมินความพึงพอใจในชีวิตคู่ เนื่องจากเป็นมาตรฐานที่พัฒนาขึ้นด้วยหลักสถิติสมัยใหม่ (IRT) และสร้างมาจากข้อคำถามมาตรฐานที่เคยมีมา และมีค่าสถิติทั้งความตรงและความเที่ยงที่อยู่ในเกณฑ์ดี

2.3 วัฒนธรรมของคู่รักชาวไทย (Thai couples' culture)

ประเทศไทยตั้งอยู่ในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ วัฒนธรรมไทยเป็นวัฒนธรรมที่ผสมผสานระหว่างวัฒนธรรมจีนและวัฒนธรรมอินเดียซึ่งเป็นวัฒนธรรมหลักของโลกมาอย่างยาวนาน จึงปฏิเสธไม่ได้ว่าวัฒนธรรมหลักทั้งสองได้ส่งผลกระทบต่อวิถีการดำเนินชีวิตของคนไทย รวมไปถึงด้านความสัมพันธ์ระหว่างคนรัก (Hofstede, 2001) อย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้

จากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับมาตรฐานความสัมพันธ์ระหว่างคู่รักในคนไทย อย่างเป็นระบบ พบว่าในปัจจุบันยังไม่มีแนวคิดและงานวิจัยใดๆ ที่เกี่ยวข้องกับมาตรฐานความสัมพันธ์ระหว่างคู่รักในคนไทย ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้ทำการวิเคราะห์ สังเคราะห์ และสร้างกรอบแนวคิดมาตรฐานความสัมพันธ์สำหรับคนไทย จากแนวคิดมาตรฐานความสัมพันธ์ระหว่างคู่รักต่าง ๆ ในต่างประเทศได้ดังนี้

สังคมไทยเป็นสังคมคณาธิปไตย (collectivist culture) เน้นให้ความสำคัญแก่กลุ่มคนมากกว่าตนเอง บุคคลยอมเสียสละประโยชน์ส่วนตัวเพื่อผลประโยชน์ส่วนรวม ให้ความสำคัญกับเป้าหมายของกลุ่มมากกว่าเป้าหมายของตัวเอง ลักษณะดังกล่าวบุคคลเชื่อว่าตนจำเป็นต้องพึ่งพาอาศัยผู้อื่น ให้ความสำคัญแก่ความสัมพันธ์ของสมาชิกในกลุ่ม และประพฤติตนสอดคล้องกับบรรทัดฐานที่กลุ่มกำหนดไว้ (Gelfand และคณะ, 2011) จากลักษณะดังกล่าว ผู้วิจัยคาดว่าคู่รักชาวไทยจะให้ความสำคัญกับมาตรฐานความสัมพันธ์ด้านความรับผิดชอบต่อครอบครัว (family responsibility) ตามแนวคิดมาตรฐานความสัมพันธ์ระหว่างวัฒนธรรมจีนและตะวันตก (The Chinese–Western Intercultural Couple Standards Scale; Hiew และคณะ, 2015a) สูงกว่าคู่รักที่อยู่ในวัฒนธรรมตะวันตกหรืออยู่ในสังคมปัจเจกนิยม (individualism) ซึ่งมีลักษณะที่ให้ความสำคัญกับเป้าหมายของตัวเองมากกว่าเป้าหมายของกลุ่ม บุคคลมีความเป็นอิสระ เป็นตัวของตัวเอง ให้ความสำคัญกับเจตคติ ความคิดและความรู้สึกของตัวเอง

นอกจากนั้นแล้วสังคมไทยให้ความสำคัญกับคุณค่าทางศาสนาอย่างมาก จะเห็นได้จากศาสนาได้แทรกซึมอยู่ในวิถีชีวิตของคนไทย (Huber และ Huber, 2012) ทำให้คนไทยมีลักษณะเป็นมิตร ใส่ใจห่วงใยคนอื่น เสียสละตนเองเพื่อประโยชน์ส่วนรวมและให้ความสำคัญแก่สังคม

(Klausner, 2002) ในด้านครอบครัว ผู้ชายถูกมอบหมายให้เป็นผู้ในครอบครัวหรือสังคม ส่วนผู้หญิงเป็นผู้ตามซึ่งไม่สามารถแสดงความต้องการของตนในเรื่องความรักได้

จากลักษณะดังกล่าวได้แก่ ความเป็นมิตร ใส่ใจห่วงใยคนอื่น เสียสละตนเอง คาดการณ์ได้ว่าคนไทยให้ความสำคัญกับมาตรฐานความสัมพันธ์ด้านความรับผิดชอบต่อครอบครัว (family responsibility) คือความสัมพันธ์ระหว่างตัวบุคคล กับสมาชิกครอบครัวหรือสังคมนอกบ้านของคู่รัก ซึ่งประกอบด้วย ความสัมพันธ์กับครอบครัวขยาย (extended family) การให้ความสำคัญกับหน้าตา (face) รวมทั้งความสมัคสมานในด้านความสัมพันธ์ (relationship harmony) และการให้ความสำคัญกับบทบาททางเพศตามแบบดั้งเดิม (traditional gender roles)

ดังนั้นผู้วิจัยคาดว่ามาตรฐานความสัมพันธ์ของคนไทย ด้านความรับผิดชอบต่อครอบครัว (family responsibility) น่าจะมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความพึงพอใจในคู่รัก

อย่างไรก็ตามในปัจจุบันสังคมไทยได้มีการเปลี่ยนผ่านจากสังคมชนบทเป็นสังคมเมืองมากขึ้น ทำให้ลักษณะสังคมคหกรรมมีแนวโน้มเข้าสู่การเป็นสังคมปัจเจกบุคคลมากขึ้น และสังคมไทยได้เริ่มให้ความเท่าเทียมทางด้านเพศ (Klausner, 1997) ทำให้ด้านการแสดงออกด้านความรักมีอิสระมากขึ้น ทั้งในการเลือกคู่ครอง และการปฏิบัติตัวต่อคู่รักของตน (Knodel, Chamrathirong, และ Debavalya, 1987) นอกจากนั้นแล้วคู่รักชาวไทยสามารถแสดงออกถึงการยืนยันในความต้องการของตนเองในเรื่องความรักได้มากขึ้น ถึงแม้ว่าจะเป็นพฤติกรรมที่สังคมส่วนใหญ่โดยเฉพาะคนยุคเก่ายังไม่เห็นด้วยก็ตาม เช่น การแสดงพฤติกรรมทางเพศยังตรงไปตรงมา เป็นต้น (Vuttanont, Greenhalgh, Griffin, และ Boynton, 2006) จากลักษณะดังกล่าวผู้วิจัยคาดว่า มาตรฐานความสัมพันธ์ด้านความผูกพันระหว่างกัน (couple bond) ตามแนวคิดมาตรฐานความสัมพันธ์ระหว่างวัฒนธรรมจีนและตะวันตก ในกลุ่มคนไทย น่าจะมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความพึงพอใจในคู่

กล่าวคือคู่รักชาวไทยน่าจะให้ความสำคัญกับมาตรฐานความสัมพันธ์ด้านความผูกพันระหว่างกัน (couple bond) ซึ่งรวมถึงลักษณะ การแสดงออกด้านความรักเสน่หา (romantic love) การให้ความสำคัญกับการแสดงความรักห่วงใย (demonstration of caring) การให้ความสำคัญกับการแสดงความรักใกล้ชิด (intimacy expression) รวมทั้งการให้ความสำคัญกับการตอบสนองที่แสดงออกถึงความใกล้ชิด (intimacy responsiveness)

ในด้านการวิจัยถึงแม้ว่าในปัจจุบันยังไม่พบงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับมาตรฐานความสัมพันธ์ในคู่รักคนไทย ผู้วิจัยได้รวบรวมงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ระหว่างคู่รักได้ ดังนี้

ปาริฉัตร มาตรวิจิตร (2557) ศึกษาการใช้งานเฟสบุ๊คในความสัมพันธ์คู่รัก ต่อการผูกมัดในความสัมพันธ์ และความหึงหวง โดยมีความไว้วางใจคู่รักเป็นตัวแปรส่งผ่าน ในกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุระหว่าง 18 – 35 ปี ที่ยังไม่ได้สมรส และมีความสัมพันธ์กับคู่รักเพศตรงข้ามเกิน 3 เดือน ผลการวิเคราะห์พบว่า การใช้เฟสบุ๊คในความสัมพันธ์คู่รักไม่มีอิทธิพลทางตรงต่อการผูกมัดในความสัมพันธ์ แต่พบอิทธิพลทางอ้อมผ่านความไว้วางใจคู่รักอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และการใช้เฟสบุ๊คในความสัมพันธ์คู่รักมีอิทธิพลทางตรงต่อความหึงหวงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ .01

ศรัญญา ศรีโยธิน (2557) ศึกษาความถี่และในการใช้ความรุนแรงในคู่รัก และพัฒนาโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของการกระทำความรุนแรงในคู่รักแบบต่าง ๆ และการถูกกระทำความรุนแรงในคู่รักทั้งในประสบการณ์ในวัยเด็กและการเห็นความรุนแรงระหว่างพ่อแม่ ผ่านตัวแปรรูปแบบความผูกพันและความหลงตนเองเป็นตัวแปรส่งผ่าน (narcissism) ในผู้ใหญ่วัยทำงานที่มีคู่รักต่างเพศ จำนวน 1,010 คน ผ่านการตอบแบบสอบถาม ผลการวิจัยพบว่าผู้ชายมีค่าเฉลี่ยในการกระทำ ความรุนแรงทางจิตใจต่อคู่รักสูงสุด เช่นเดียวกับผู้หญิง นอกจากนี้ยังพบว่าประสบการณ์ ความรุนแรงจากผู้เลี้ยงดูมีอิทธิพลทางตรงและทางอ้อมต่อการกระทำความรุนแรงต่อคู่รักผ่าน ความวิตกกังวลในความผูกพันและความหลงตนเอง

สีตลา ชาญวิเศษ (2557) ศึกษาบทบาทของสื่อออนไลน์ในการพัฒนาความสัมพันธ์แบบ โรแมนติก เป็นการสัมภาษณ์เชิงลึกในคู่รักชายหญิงที่มีประสบการณ์การพัฒนาความสัมพันธ์ผ่านสื่อออนไลน์ ที่มีอายุระหว่าง 23 – 35 ปี จำนวน 15 คู่ พบว่า (1) สื่อออนไลน์มีบทบาทสำคัญใน 3 ขั้นตอนแรกตามทฤษฎีลำดับความสัมพันธ์ (relationship stages) (2) คู่รักจะการใช้การสื่อสารแบบตัว ต่อตัวในการสร้างความสัมพันธ์ช่วงปลายและช่วยหลอมรวมความสัมพันธ์ (3) เมื่อคบกันแล้ว คู่รักจะกลับไปใช้สื่อออนไลน์อีกครั้ง เพื่อประกาศให้คนรอบข้างรู้ถึงความสัมพันธ์ที่เกิดขึ้น (4) การพัฒนาความสัมพันธ์ผ่านสื่อออนไลน์มีความแตกต่างกับการสื่อสารแบบตัวต่อตัว ได้แก่ ความ ใกล้ชิด การเปิดเผยตัว คุณภาพความสัมพันธ์ และการสื่อสารแบบเป็นกันเองแบบเหนือจริง (hyper personal communication)

ณัฐชรินทร์ อภิวิชัยโชชิตา (2556) ศึกษาและพัฒนาโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของ บุคลิกภาพแบบเปิดเผยและบุคลิกภาพแบบเป็นมิตรต่อความพึงพอใจในความสัมพันธ์ของคู่รัก โดยมี รูปแบบความผูกพัน 3 รูปแบบ ได้แก่ แบบมั่นคง แบบวิตกกังวล และแบบหลีกเลี่ยง เป็นตัวแปรส่งผ่าน ระหว่างผู้ชายและผู้หญิงที่เป็นนิสิต นักศึกษา และบุคคลทั่วไป ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล จำนวน 380 คน พบว่าบุคลิกภาพแบบเปิดเผยและเป็นมิตรมีอิทธิพลทางตรงต่อรูปแบบความผูกพัน ทั้ง 3 รูปแบบและความพึงพอใจในความสัมพันธ์ของคู่รักอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และมี

อิทธิพลทางอ้อมต่อความพึงพอใจในความสัมพันธ์ของคู่รักผ่านรูปแบบความผูกพันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

กฤตติภัต ฝืนศิริ (2555) ศึกษาอิทธิพลของรูปแบบความผูกพัน 4 รูปแบบ ได้แก่ มั่นคง หมกมุ่น หมางเมิน และหวาดหวั่น ต่อความหึงหวงและความก้าวร้าวพหุมิติในสถานการณ์การนอกใจ จากเก็บข้อมูลผ่านมาตรวัดต่างๆ ในนักศึกษาระดับปริญญาตรีของมหาวิทยาลัยรามคำแหงจำนวน 200 คน พบว่าผู้ที่มีรูปแบบความผูกพันแบบหวาดหวั่นเมื่อเจอสถานการณ์นอกใจจะแสดงความก้าวร้าวทางร่างกายมากกว่าความก้าวร้าวทางจิตใจ แต่ผู้ที่มีรูปแบบความผูกพันแบบมั่นคง หมกมุ่น และหมางเมินกลับแสดงความก้าวร้าวทางจิตใจมากกว่าความก้าวร้าวทางร่างกายเมื่อเจอกับสถานการณ์นอกใจ

พงศมนัส บุศยประทีป (2554) ศึกษาอิทธิพลของรูปแบบความผูกพัน (วิตกกังวลและ หลีกหนี) ในความสัมพันธ์ของคู่รัก ทั้งทางตรงต่อความพึงพอใจในความสัมพันธ์ และทางอ้อมผ่านรูปแบบการอนุমানสถานการณ์ทางลบที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์ ในนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยระดับปริญญาตรี จำนวน 454 คน ผ่านการตอบแบบสอบถาม ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบความผูกพันด้านวิตกกังวลไม่มีอิทธิพลทางตรงต่อความพึงพอใจในความสัมพันธ์แต่มีอิทธิพลทางอ้อมทางลบผ่านรูปแบบการอนุমানด้านต่างๆ ในขณะที่รูปแบบความผูกพันด้านหลีกหนีมีอิทธิพลทางตรงทางลบต่อความพึงพอใจในความสัมพันธ์ แต่ไม่มีอิทธิพลทางอ้อมผ่านรูปแบบการอนุমানสถานการณ์ทางลบ

สุธาสินี ใจสมิทธิ์ (2554) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพแบบหลงตนเองกับการผูกมัดของคู่รัก ที่มีความรักแบบเล่นเกมเป็นตัวแปรส่งผ่าน และการกระตุ้นลักษณะเน้นความสัมพันธ์ในกลุ่มตัวอย่างนิสิตปริญญาตรี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่มีความรักกับเพศตรงข้าม แต่ยังไม่ได้สมรส และมีระยะเวลาในการคบหาไม่ต่ำกว่า 3 เดือน ทั้งหมด 624 คน เป็นการศึกษาใน 2 รูปแบบ คือการศึกษาเชิงสำรวจและเชิงทดลอง พบว่าบุคลิกภาพแบบหลงตนเองสามารถทำนายการผูกมัดในความสัมพันธ์ได้ นอกจากนั้นแล้วบุคลิกภาพแบบหลงตนเองไม่มีอิทธิพลทางตรงต่อการผูกมัดแต่มีอิทธิพลทางอ้อมผ่านรูปแบบความรักแบบเล่นเกมอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .001 และการกระตุ้นลักษณะเน้นความสัมพันธ์ทำให้ผู้ที่มีบุคลิกภาพแบบหลงตนเองสูงมีการผูกมัดมากกว่าผู้ที่มีบุคลิกภาพแบบหลงตนเองต่ำอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

นิภาพร รุจิพิพัฒนกุล (2549) ศึกษาอิทธิพลของความหลงตนเองและความใกล้ชิดสนิทสนมต่อความเต็มใจที่จะเสียสละ และความพึงพอใจในความสัมพันธ์ ในบุคคลทั่วไปอายุระหว่าง 18 – 40 ปี ที่มีคู่รัก (แฟนและคู่สมรส) จำนวน 473 คน ผ่านการเก็บข้อมูลจากแบบสอบถามต่างๆ พบว่าผู้ที่มีความหลงตนเองต่ำที่มีความใกล้ชิดสนิทสนมกับคู่รักจะมีความเต็มใจที่จะเสียสละมากกว่าผู้ที่มี

ความหลงตนเองต่ำที่ไม่สนิทสนมกับคู่รักอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 แต่สำหรับผู้ที่มีความหลงตนเองสูงจะมีความเต็มใจที่จะเสียสละไม่แตกต่างกันในผู้ที่มีหรือไม่มี ความใกล้ชิดสนิทสนมกับคู่รัก และผู้ที่มีความหลงตนเองต่ำที่มีความใกล้ชิดสนิทสนมกับคู่รักจะมีความพึงพอใจในความสัมพันธ์มากกว่าผู้ที่มีความหลงตนเองต่ำที่ไม่สนิทสนมกับคู่รักอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 และพบผลเช่นเดียวกันกับผู้ที่มีความหลงตนเองสูง

Nongpong และ Charoensukmongkol (2016) ศึกษาผลกระทบของสื่อสังคมออนไลน์ในความสัมพันธ์ด้านความรัก กับความโดดเดี่ยว (loneliness) การขาดการดูแล (lack of caring) และ ความอิจฉา (jealousy) ที่เกิดขึ้นในคู่รักที่แต่งงานและยังไม่ได้แต่งงาน จำนวน 256 คน ทั่วประเทศไทย ผ่านการเก็บข้อมูลด้วยมาตรวัดต่างๆ พบว่าการใช้สื่อสังคมออนไลน์มีอิทธิพลทางตรงต่อ ความโดดเดี่ยว การขาดการดูแล และความอิจฉาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และการใช้สื่อสังคมออนไลน์มีอิทธิพลทางอ้อมต่อความตั้งใจที่จะยุติความสัมพันธ์โดยมีการขาดการดูแลและความ อิจฉาเป็นตัวแปรส่งผ่านอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .1 และ .01 ตามลำดับ

Wongpakaran, Wongpakaran, และ Wedding (2012) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างมิติ ความผูกพัน (attachment dimension) ได้แก่ความวิตกกังวล (anxiety) และการหลีกเลี่ยง (avoidance) กับความสัมพันธ์ด้านความรัก (romantic relationship) ซึ่งประกอบด้วย ความพึงพอใจในคู่รัก และระยะเวลาในความสัมพันธ์ ในกลุ่มตัวอย่างนักศึกษาจำนวน 398 คน จากมหาวิทยาลัยภาคเหนือ อายุระหว่าง 18 -24 ปี พบว่ามีมิติความผูกพันแบบหลีกเลี่ยงสามารถทำนาย ระดับความพึงพอใจในคู่รักได้อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับสถิติ .05 ทั้งในผู้ชายและผู้หญิง อย่างไรก็ตามมิติความผูกพันทั้งสองแบบไม่สามารถทำนายระยะเวลาในความสัมพันธ์ได้

จะเห็นได้ว่ามีงานวิจัยออกมามากมายเกี่ยวกับความสัมพันธ์คู่รักในบริบทสังคมไทย แต่ยังคงขาดงานวิจัยในการตอบคำถามเกี่ยวกับมาตรฐานความสัมพันธ์ด้านความรักของชาวไทย ซึ่ง งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยแรกที่ศึกษามาตรฐานความสัมพันธ์ของคู่รักชาวไทย

2.4 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.4.1 ความผูกพันระหว่างกันและความพึงพอใจในชีวิตคู่

Cuber และ Harroff (1965) กล่าวว่า การแต่งงานในคู่รักแบ่งออกเป็น 2 ชนิด ได้แก่ การแต่งงานเสมือนเป็นเครื่องมือ (instrumental marriage) เป็นการแต่งงานเพื่อให้เกิดประโยชน์ และ การแต่งงานแบบเนื้อแท้ (intrinsic marriage) เป็นการแต่งงานเพราะมีพันธะสัญญาการผูกมัดตนเองในสัมพันธ์ภาพและความรู้สึกที่ดีให้กันและกัน Turner (1970) ได้กล่าวถึงการแต่งงานแบบเนื้อ

แม้ว่า เป็นการแต่งงานที่คู่รักให้ความสำคัญกับมาตรฐานความสัมพันธ์ของคู่รักด้านความผูกพันระหว่างกัน หรือพันธะต่อบุคคล (person bond) เป็นเครื่องยืนยันว่าคุณค่าทั้งคู่ที่เป็นพันธะต่อกัน เกิดจากการเห็นอกเห็นใจกันเป็นสิ่งที่มั่นคงยากต่อการเปลี่ยนแปลง ถือว่าเป็นการสร้างพันธะสัญญา การผูกมัดตนเองในสัมพันธภาพระหว่างคู่รัก ส่งผลให้เกิดการสร้างคามพึงพอใจในชีวิตคู่

Halford, Sanders, และ Behrens (2001) ได้ศึกษาผลของโปรแกรมการป้องกันผ่านการกำกับตนและโปรแกรมการส่งเสริมความสัมพันธ์ (Self-regulatory Prevention and Relationship Enhancement Program, Self-PREP) ซึ่งสอนให้คู่รักที่มีปัญหาได้รู้จักการพูดคุยสื่อสารกันอย่างถูกวิธี พบว่า คู่รักที่มีความเสี่ยงในการเกิดปัญหาสูง เมื่อเข้าร่วมโปรแกรมจะมีความพึงพอใจในชีวิตคู่มากกว่ากลุ่มควบคุมที่ไม่ได้เข้าร่วมโปรแกรม แสดงว่าการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างคู่รักผ่านการพูดคุยกันเป็นอีกวิธีหนึ่งที่จะช่วยเพิ่มความพึงพอใจในชีวิตคู่

Cordova และคณะ (2005) ได้ศึกษาการรับรู้และสื่อสารอารมณ์ของคู่รักที่ไม่ดี สามารถทำนายการปรับตัวของชีวิตคู่รัก ได้ทั้งสามีและภรรยา (มีค่าสัมประสิทธิ์ทำนาย β คือ .39 และ .27 ตามลำดับ) แสดงว่า การเข้าใจและพูดคุยในเรื่องอารมณ์ระหว่างคู่รักด้วยกัน เป็นการช่วยเพิ่มความพึงพอใจในชีวิตคู่

Grote และ Clark (2001) ได้ศึกษาโมเดลความทุกข์ใจในชีวิตสมรส (marital distress) ที่เกิดขึ้นจากการรับรู้ความไม่เท่าเทียมกัน ส่งผลต่อความไม่พึงพอใจในชีวิตคู่รัก ในกลุ่มตัวอย่างคู่รัก 200 คู่ งานวิจัยนี้ใช้การศึกษาแบบระยะยาว (longitudinal study) ตั้งแต่ภรรยาเริ่มตั้งครรภ์จนคลอดบุตร พบว่าในช่วงแรกความไม่พึงพอใจทั้งของสามีและภรรยาเกิดจากความขัดแย้งในความคิดเห็นที่ต่างกัน (ความพึงพอใจในชีวิตคู่มีสหสัมพันธ์ทางลบกับความขัดแย้งในคู่รัก; $r = -.51, p < .001$) และในช่วงระยะหลังภรรยามีความไม่พึงพอใจจากภาระหน้าที่ของภรรยาที่เพิ่มขึ้น (ความพึงพอใจในชีวิตคู่มีสหสัมพันธ์ทางลบกับความรู้สึกล้มเหลว; $r = -.54, p < .001$) นอกจากนี้ ความทุกข์ใจในชีวิตสมรสสามารถทำนายการรับรู้ความไม่เท่าเทียมกันได้ทั้งช่วงแรกและช่วงหลังการแต่งงาน ($\beta = .61, p < .001$ ในช่วงแรก และ $\beta = .51, p < .001$ ในช่วงหลัง)

McNulty, Wenner, และ Fisher (2016) ได้ศึกษาความพึงพอใจในชีวิตคู่กับความพึงพอใจทางเพศ (sexual satisfaction) กับคู่รักที่เพิ่งแต่งงาน จำนวน 207 คู่ เป็นการศึกษาระยะยาว (longitudinal study) ใช้เวลาประมาณ 4-5 ปี พบว่า ความพึงพอใจในชีวิตคู่มูลดลงตามระยะเวลาที่เปลี่ยนไป แต่คู่รักที่มีความพึงพอใจกับการมีเพศสัมพันธ์จะช่วยเพิ่มความพึงพอใจในชีวิตคู่ได้ นอกจากนั้นความพึงพอใจกับการมีเพศสัมพันธ์จะลดลงตามระยะเวลาที่เปลี่ยนไป แต่คู่รักที่มีความพึงพอใจในชีวิตคู่มูลดลงตามระยะเวลาที่เปลี่ยนไป แต่คู่รักที่มีความพึงพอใจกับการมีเพศสัมพันธ์ได้ สำหรับผู้ชายความพึงพอใจกับการมี

เพศสัมพันธ์กับคู่รักสามารถทำนายความพึงพอใจของผู้ชายได้ เป็นเพราะว่าผู้ชายให้ความสำคัญกับความพึงพอใจในเรื่องเพศสัมพันธ์เป็นอย่างมาก

Afifi, Joseph, และ Aldeis (2012) ได้ศึกษามาตรฐานความสัมพันธ์เกี่ยวกับการพูดคุยอย่างตรงไปตรงมา (open communication) ความคิดฟุ้งซ่าน (rumination) พฤติกรรมหลีกเลี่ยง (avoidance behavior) และความพึงพอใจในคู่รัก กับคู่รักจำนวน 100 คู่ ผ่านการทดลองในสถานการณ์จำลองในห้องทดลอง ในการศึกษาโมเดลที่เรียกว่า standards for openness hypothesis พบว่าความพึงพอใจในคู่รักของผู้ชายและผู้หญิงมีความแตกต่างกันในด้านการรับรู้ถึงมาตรฐานความสัมพันธ์ เมื่อผู้หญิงรับรู้ได้ว่ามาตรฐานความสัมพันธ์ของตนเองไม่ได้ตามที่คาดหวังไว้ ผู้หญิงจะเกิดความคิดฟุ้งซ่าน ซึ่งเป็นตัวเร่งให้เกิดความไม่พึงพอใจในคู่รักมากขึ้น นอกจากนี้ พฤติกรรมหลีกเลี่ยงจะช่วยส่งเสริมให้คู่รักเกิดความคิดฟุ้งซ่านมากขึ้น ทำให้ความพึงพอใจในคู่รักลดต่ำลงด้วย

2.4.2 ความรับผิดชอบต่อครอบครัวและความพึงพอใจในชีวิตคู่

Hawkins และ Johnsen (1969) เก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างคู่รักที่กำลังรับการบำบัดจำนวน 15 คู่ พบว่าการเห็นพ้องต้องกันในความคาดหวังต่อบทบาทหน้าที่ของคู่รักมีสหสัมพันธ์ต่อความพึงพอใจในความสัมพันธ์ของคู่รัก ($r = .72, p < .01$) แสดงว่ามาตรฐานความสัมพันธ์ของคู่รักในด้านความคาดหวังต่อบทบาทหน้าที่ที่มีส่วนช่วยเพิ่มความพึงพอใจในชีวิตคู่

Gray-Little และ Burks (1983) ได้เขียนบทวิจารณ์เกี่ยวกับความพึงพอใจในชีวิตคู่กับลักษณะการมีอำนาจในชีวิตคู่รักผ่านการรายงานผลด้วยตนเอง (self-report) และการสำรวจ (observation) ผ่านการรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ห่อภิมาณ (meta-analysis) พบว่า คู่รักที่มีอำนาจที่เท่าเทียมกัน (egalitarian couple) จะเป็นคู่รักที่มีความพึงพอใจในชีวิตที่สูงที่สุด มากกว่า คู่รักที่สามีเป็นใหญ่ (husband-dominant couple) เพราะคู่รักที่มีอำนาจเท่าเทียมกัน ไม่ค่อยก่อให้เกิดความขัดแย้ง และคู่รักที่ภรรยาเป็นใหญ่ (wife-dominant couple) จะมีความพึงพอใจในชีวิตคู่น้อยที่สุด เพราะเป็นสิ่งที่แตกต่างจากบรรทัดฐานของสังคมที่มักจะทำให้ผู้ชายเป็นใหญ่ และการที่สามีไม่ได้ทำหน้าที่เป็นผู้นำครอบครัว ไม่ได้รับผิดชอบต่อครอบครัว ทำให้สามีไม่มีความสุข

Stevens, Kiger, และ Riley (2001) ได้ศึกษาการทำงานในบ้าน (domestic labor) คตินิยมทางเพศ (sex ideology) สถานะการทำงาน (work status) และการพึ่งพาทางเศรษฐกิจ (economic dependency) กับความพึงพอใจในคู่รัก จากการตอบแบบสอบถามของคู่รักทั้งหมด 156 คู่ พบว่าการทำงานในบ้านของภรรยาเพียงผู้เดียวส่งผลให้ความพึงพอใจในคู่รักของภรรยาลดลง

เนื่องจากต้องรับผิดชอบทั้งงานนอกบ้าน และงานในบ้าน นอกจากนั้นภรรยาทำหน้าที่จัดการอารมณ์ และสภาพจิตใจให้กับคนในบ้าน (emotional work) และ งานที่ช่วยเหลือหน้าที่การงานของสามี (status enhancement) ทำให้ความพึงพอใจต่องานบ้าน ($\beta = .32, p < .001$) การจัดการอารมณ์ และสภาพจิตใจให้กับคนในบ้าน ($\beta = .27, p < .01$) และความตั้งใจที่จะจัดการภาระงานบ้าน ($\beta = .17, p < .05$) สามารถทำนายความพึงพอใจในชีวิตคู่ของภรรยา ส่วนความพึงพอใจต่อการจัดการอารมณ์และสภาพจิตใจให้กับคนในบ้าน ($\beta = .41, p < .001$) และความพึงพอใจต่องานบ้าน ($\beta = -.18, p < .05$) เป็นตัวทำนายความพึงพอใจในชีวิตคู่ของสามีได้เช่นกัน

Kam และ Bond (2008) ได้ศึกษาผลกระทบของการรู้สึกเสียหน้า (face loss) ต่อการทำลายความสัมพันธ์ (relationship deterioration) ในนักศึกษาสัญชาติอเมริกาจำนวน 310 คน และนักศึกษาสัญชาติฮ่องกงจำนวน 145 คน เพื่อสร้างเป็นโมเดล พบว่า การรู้สึกเสียหน้ามีอิทธิพลตรงต่อการทำลายความสัมพันธ์ของนักศึกษาชาวฮ่องกงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แต่ไม่มีอิทธิพลสำหรับนักศึกษาชาวอเมริกา

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ในงานวิจัยนี้ เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (survey research) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความผูกพันระหว่างกัน ความรับผิดชอบต่อครอบครัว และความพึงพอใจในชีวิตคู่ ในเพศชาย และหญิง มีรายละเอียดเกี่ยวกับวิธีการดำเนินการวิจัย ดังนี้

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย

3.1.1 ประชากร

ประชากร คือ บุคคลที่อยู่ในความสัมพันธ์แบบคู่รัก/คู่สมรส (couple relationship) ในประเทศไทย

3.1.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่าง คือ บุคคลที่อยู่ในความสัมพันธ์แบบคู่รัก/คู่สมรส (couple relationship) จำนวน 260 คน

เกณฑ์คัดเลือก

1. เป็นบุคคลที่มีอายุระหว่าง 18 – 40 ปี เป็นวัยผู้ใหญ่ตอนต้น (early adult) (Berk, 2001) เนื่องจากการพัฒนาความสัมพันธ์แบบคู่รักเริ่มต้นในช่วงวัยรุ่นตอนปลายและคงอยู่ถึงวัยผู้ใหญ่ โดยเป็นช่วงที่มีความรู้สึกเข้มข้น และสร้างการผูกมัดตนเองในสัมพันธภาพ (commitment) (Brown, 1999)

2. เป็นบุคคลที่อยู่ในความสัมพันธ์แบบคู่รักกัน (couple relationship) ในงานวิจัยนี้ หมายถึงบุคคลที่มีความสัมพันธ์แบบคู่รัก คู่รัก หรือคู่สมรส โดยความสัมพันธ์แบบคู่รักนี้ต้องอยู่ในเกณฑ์อย่างน้อย 1 ข้อ ได้แก่

2.1 ด้านนิติบัญญัติ คือการสมรส (จดทะเบียนถูกต้องตามกฎหมาย) หรือ

2.2 ด้านพฤติกรรม ผู้ปกครองรับรู้ และยินยอม (อยู่ร่วมกัน หรือมีความสัมพันธ์กัน แต่ไม่ได้จดทะเบียนตามกฎหมาย)

3. ความสัมพันธ์แบบคู่รักต้องเป็นความสัมพันธ์ที่มีระยะเวลามากกว่า 1 ปีขึ้นไป เพื่อให้พ้นช่วงพัฒนาการความสัมพันธ์ระยะต้น (early relationship development) (Fletcher, Simpson, และ Thomas, 2000) และเป็นช่วงพัฒนาและสร้างการผูกมัดตนเองในสัมพันธภาพ (commitment) ระหว่างกัน เช่น ใช้เวลาอยู่ร่วมกัน ช่วยเหลือซึ่งกันและกันในด้านต่างๆ เป็นต้น (ในกรณีมีคู่สมรส ให้เริ่มนับระยะเวลาที่คบหา ไม่ใช่เวลาที่เริ่มแต่งงาน)

จำนวนกลุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยได้กำหนดจำนวนตัวอย่างตามหลักการวิเคราะห์ข้อมูลของ (Hair, 2010) โดยกำหนดให้จะคำนวณกลุ่มตัวอย่างประมาณ 20 คนต่อหนึ่งตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา และต้องมีกลุ่มตัวอย่างไม่น้อยกว่า 100 คน ในงานวิจัยนี้มีตัวแปรอิสระที่ศึกษาจำนวน 3 ตัวแปร (มาตรฐานความสัมพันธ์ของคู่รักด้านความผูกพันระหว่างกัน มาตรฐานความสัมพันธ์ของคู่รักด้านความรับผิดชอบต่อครอบครัว และความพึงพอใจในชีวิตคู่) ประกอบกับเกณฑ์ขั้นต่ำเพื่อเพิ่มความเชื่อมั่นทางสถิติ 70 คน ได้สูตรการคำนวณดังนี้

$$\text{จำนวนกลุ่มตัวอย่าง} = [\text{จำนวนตัวแปร} \times 20] + 70$$

ได้ผลการคำนวณ $[(3 \times 20) + 70 = 130$ คน ต่อ 1 สมการ โดยงานวิจัยนี้มี 2 สมการ ได้แก่ สมการจากกลุ่มตัวอย่างเพศชายและสมการจากกลุ่มตัวอย่างเพศหญิง) รวมทั้งสิ้นจำนวน 260 คน

การคัดกรองกลุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยได้คัดกรองกลุ่มตัวอย่าง ตามเกณฑ์ที่ได้กำหนดไว้ โดยที่ผู้วิจัยให้ผู้เข้าร่วมการวิจัยตอบคำถามที่ใช้ในการคัดกรองกลุ่มผ่านระบบอินเทอร์เน็ต โดยมีคำถามที่ใช้คัดกรองมี 3 ข้อได้แก่

ก. ท่านมีอายุระหว่าง 18 - 40 ปีหรือไม่

ข. ท่านกำลังมีความสัมพันธ์ความรัก เช่น กำลังมีแฟน มีคู่รัก หรือมีคู่สมรส เป็นระยะเวลาเกิน 1 ปีขึ้นไป (ในกรณีที่เป็นคู่สมรส ให้เริ่มนับตั้งแต่ระยะเริ่มต้นความสัมพันธ์ตั้งแต่คบหากัน ไม่ใช่ระยะเวลาที่เริ่มแต่งงาน)

ค. พ่อแม่หรือผู้ปกครองของท่านรับทราบและยินยอมในความสัมพันธ์นี้หรือไม่

ผู้วิจัยได้ตั้งระบบการคัดกรองผู้เข้าร่วมวิจัยในระบบอินเทอร์เน็ตดังนี้ ผู้เข้าร่วมการวิจัยต้องตอบคำถามที่กล่าวมาข้างต้นว่าใช่ทั้งสามข้อ ผู้เข้าร่วมการวิจัยจึงสามารถตอบแบบสอบถามในส่วนต่อไปได้ ถ้าผู้เข้าร่วมการวิจัยตอบอย่างน้อยหนึ่งข้อว่าไม่ใช่ ผู้เข้าร่วมการวิจัยจะไม่สามารถตอบแบบสอบถามต่อไปได้

การเข้าถึงกลุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยจะเผยแพร่ลิงก์เว็บไซต์ที่ใช้ในการตอบแบบสอบถามให้แก่กลุ่มตัวอย่างผ่านระบบอินเทอร์เน็ต

ผู้วิจัยจะทำการเผยแพร่แบบสอบถาม ผ่านลิงก์เว็บไซต์ที่นำไปประกาศและประชาสัมพันธ์ในสื่อสังคมออนไลน์ เช่น Facebook Twitter และ Pantip เป็นต้น

การพิทักษ์สิทธิ์ของกลุ่มตัวอย่าง

งานวิจัยนี้ได้รับการอนุมัติ การพิจารณาจริยธรรมการวิจัยจากคณะกรรมการจริยธรรมจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ในงานวิจัยนี้ผู้วิจัยไม่มีการเปิดเผยข้อมูลส่วนตัวของกลุ่มตัวอย่าง ข้อมูลที่ได้นั้นจะใช้เพื่อประโยชน์ในเชิงวิชาการเท่านั้น และ ข้อมูลดิบของกลุ่มตัวอย่างที่ได้จากงานวิจัยนี้จะถูกทำลายทิ้งหลังสิ้นสุดโครงการวิจัย ผู้วิจัยได้เปิดโอกาสให้กลุ่มตัวอย่างสอบถามข้อสงสัย ก่อนลงรายชื่อยินยอมเข้าร่วมการวิจัย

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย

1. คำถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ อายุ เพศ ศาสนา สถานภาพ ความสัมพันธ์ ระยะเวลาของความสัมพันธ์ ระดับการศึกษาสูงสุด รายได้ต่อเดือน ภูมิภาคที่พักอาศัย ภูมิภาคที่พำนัก ภูมิภาคที่ทำงาน และวัฒนธรรมในการเลี้ยงดูของครอบครัว

2. มาตรฐานวัดมาตรฐานความสัมพันธ์ ผู้วิจัยได้นำมาตรฐานนี้จากการพัฒนาเป็นภาษาไทย โดย Jarukasemthawee และคณะ (2017) จากมาตรฐานวัดเดิม Chinese–Western Intercultural Couple Standards Scale (CWICSS) ของ Hiew และคณะ (2015a)

3. มาตรวัดความพึงพอใจในคู่รัก ผู้วิจัยได้พัฒนาและดัดแปลงให้เข้ากับกลุ่มตัวอย่าง จากมาตรวัด Couples Satisfaction Index (CSI) ของ Funk และ Rogge (2007)

3.2.1 มาตรวัดมาตรฐานความสัมพันธ์

ผู้วิจัยได้นำมาตรวัด Chinese–Western Intercultural Couple Standards Scale (CWICSS) ฉบับภาษาไทย (Jarukasemthawee และคณะ, 2017) ซึ่งพัฒนามาจาก Hiew และคณะ (2015a) โดยมาตรวัดนี้ใช้เพื่อศึกษามาตรฐานความสัมพันธ์ของคู่รัก 2 ด้าน ได้แก่ ด้านความผูกพันระหว่างกัน (couple bond) มีจำนวน 32 ข้อ ซึ่งวัดและประเมินพฤติกรรมที่ช่วยสื่อความใกล้ชิดทางอารมณ์และห่วงใยผ่านการสื่อสารระหว่างคู่รัก ซึ่งมีค่าความเที่ยงจากการทดสอบซ้ำ (Test–Retest reliability) ที่ .78 และ ด้านความรับผิดชอบต่อครอบครัว (family responsibility) มีจำนวน 37 ข้อ ซึ่งวัดและประเมินการรักษาชื่อเสียงของครอบครัว รักษาความสัมพันธ์ให้เกิดความสงบ ทำหน้าที่ที่ควรทำ และรับผิดชอบต่อครอบครัวฝั่งตรงข้าม ซึ่งมีค่าความเที่ยงจากการทดสอบซ้ำ (Test–Retest reliability) ที่ .99

โดยมาตรวัดนี้ทุกข้อมีคะแนนเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Likert scale) 6 ระดับ ตั้งแต่ระดับ 0 คือ ไม่สำคัญเลย ถึง ระดับ 5 คือ สำคัญมากที่สุด (โปรดดูใน ภาคผนวก ก)

การพัฒนามาตรวัดนี้ Jarukasemthawee และคณะ (2017) ได้เทียบการแปลจากภาษาอังกฤษเป็นภาษาไทย ตามขั้นตอนวิธีแปลแบบย้อนกลับ (back translation) พร้อมกับการปรับข้อคำถามให้เหมาะสมกับบริบทคนไทย หลังจากนั้นนำไปเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 300 คน พร้อมกับหาค่าความเชื่อมั่นทางสถิติ โดยแบ่งแยกเป็นสองด้าน คือ มาตรฐานความสัมพันธ์ด้านความผูกพันระหว่างกันจำนวน 32 ข้อ มีค่าความเที่ยงจากค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha) .89 และมาตรฐานความสัมพันธ์ด้านความรับผิดชอบต่อครอบครัวจำนวน 37 ข้อ มีค่าความเที่ยงจากค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha) .92

เกณฑ์การให้คะแนนและการแปลผล

มาตรวัดชุดนี้ประกอบไปด้วยข้อคำถามเกี่ยวกับมาตรฐานความสัมพันธ์ 2 ด้าน แต่ละด้านมีจำนวนข้อดังนี้

มาตรฐานความสัมพันธ์ด้านความผูกพันระหว่างกันมีจำนวน 32 ข้อ ได้แก่ ข้อคำถามที่ 1, 2, 3, 5, 8, 9, 12, 14, 16, 18, 19, 20, 23, 24, 25, 29, 30, 35, 36, 39, 41, 42, 49, 50, 51, 53, 56, 57, 60, 62, 63 และ 69

มาตรฐานความสัมพันธ์ด้านความรับผิดชอบต่อครอบครัวมีจำนวน 37 ข้อ ได้แก่ ข้อคำถามที่ 4, 6, 7, 10, 11, 13, 15, 17, 21, 22, 26, 27, 28, 31, 32, 33, 34, 37, 38, 40, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 52, 54, 55, 58, 59, 61, 64, 65, 66, 67 และ 68

เกณฑ์การคะแนนคือ

- 0 คือ ผู้ตอบแบบสอบถามเห็นว่าข้อความดังกล่าวไม่สำคัญต่อผู้ตอบแบบสอบถาม
- 1 คือ ผู้ตอบแบบสอบถามเห็นว่าข้อความดังกล่าวสำคัญเล็กน้อยต่อผู้ตอบแบบสอบถาม
- 2 คือ ผู้ตอบแบบสอบถามเห็นว่าข้อความดังกล่าวสำคัญปานกลางต่อผู้ตอบแบบสอบถาม
- 3 คือ ผู้ตอบแบบสอบถามเห็นว่าข้อความดังกล่าวค่อนข้างสำคัญต่อผู้ตอบแบบสอบถาม
- 4 คือ ผู้ตอบแบบสอบถามเห็นว่าข้อความดังกล่าวสำคัญมากต่อผู้ตอบแบบสอบถาม
- 5 คือ ผู้ตอบแบบสอบถามเห็นว่าข้อความดังกล่าวสำคัญมากๆ ต่อผู้ตอบแบบสอบถาม

ถ้าผู้ตอบแบบสอบถามได้คะแนนรวมในมาตรฐานความสัมพันธ์ด้านนั้นสูง แสดงว่าผู้ตอบแบบสอบถามให้ความสำคัญกับมาตรฐานความสัมพันธ์ด้านนั้นๆ ในระดับสูง

3.2.2 มาตรการวัดความพึงพอใจในชีวิตคู่

ผู้วิจัยแปลและดัดแปลงมาตรการวัด Couple Satisfaction Index (CSI) ของ Funk และ Rogge (2007) ที่พัฒนาขึ้นมาเพื่อใช้ประเมินความพึงพอใจในชีวิตคู่ ผ่านการวิเคราะห์แบบ Principle-component และทฤษฎี item response theory (IRT) จากชุดข้อคำถามที่ได้จากมาตรการต่างๆ ที่ใช้ในการประเมินการปรับตัวในชีวิตคู่สมรส เช่น Dyadic Adjustment Scale (DAS) (Spanier, 1976) Marital Adjustment Test (MAT) (Locke และ Wallace, 1959) เป็นต้น Funk และ Rogge (2007) ได้เลือกข้อคำถามที่มีความตรงและมีค่า อำนาจจำแนกเพื่อที่จะจำแนกระดับความแตกต่างของความพึงพอใจในคู่รัก จนได้ข้อคำถามจำนวน 32 ข้อ มีความสอดคล้องในเนื้อหา (internal consistency) สูงอยู่ที่ .97 และความเที่ยงมีค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค .98 โดยมาตรการนี้ทุกข้อมีคะแนนเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 - 6 ระดับ

เกณฑ์การให้คะแนนและการแปลผล

แบบสอบถามความพึงพอใจในชีวิตคู่ (Couple Satisfaction Index, CSI) มีเกณฑ์การให้คะแนน คือการรวมคะแนนทั้ง 32 ข้อ (ตามตัวเลขที่แสดงอยู่ในช่องสเกลของแต่ละข้อคำถาม) โดยมีข้อกลับคะแนน (เช่น ถ้าตอบ 0 ให้ลงคะแนนเป็น 5 เป็นต้น) ในข้อคำถามที่ 6, 10, 15, 26, 28, 30 และ 32

มีเกณฑ์การให้คะแนนแบ่งเป็นช่วงดังนี้

ช่วงที่ 1 (ข้อที่ 1 กรุณาระบุระดับความสุข โดยภาพรวม จากสัมพันธ์ภาพที่ท่านมีกับแฟน/ คู่รัก หรือคู่สมรสของท่าน)

- 0 คือ ผู้ตอบแบบสอบถามไม่มีความสุขอย่างยิ่งกับภาพรวมจากสัมพันธ์ภาพกับคู่รัก
- 1 คือ ผู้ตอบแบบสอบถามไม่มีความสุขกับภาพรวมจากสัมพันธ์ภาพกับคู่รัก
- 2 คือ ผู้ตอบแบบสอบถามไม่ค่อยมีความสุขกับภาพรวมจากสัมพันธ์ภาพกับคู่รัก
- 3 คือ ผู้ตอบแบบสอบถามมีความสุขกับภาพรวมจากสัมพันธ์ภาพกับคู่รัก
- 4 คือ ผู้ตอบแบบสอบถามมีความสุขค่อนข้างมากกับภาพรวมจากสัมพันธ์ภาพกับคู่รัก
- 5 คือ ผู้ตอบแบบสอบถามมีความสุขมากกับภาพรวมจากสัมพันธ์ภาพกับคู่รัก และ
- 6 คือ ผู้ตอบแบบสอบถามมีความสุขที่สุดกับภาพรวมจากสัมพันธ์ภาพกับคู่รัก

ช่วงที่ 2 (ข้อที่ 2 ถึง 4: เช่น ข้อที่ 2 จำนวนเวลาที่ใช้ร่วมกัน)

- 0 คือ ผู้ตอบแบบสอบถามไม่เห็นด้วยร่วมกันกับคู่รักทุกครั้งกับข้อความดังกล่าว
- 1 คือ ผู้ตอบแบบสอบถามไม่เห็นด้วยร่วมกันเกือบทุกครั้งกับคู่รักทุกครั้งกับข้อความดังกล่าว
- 2 คือ ผู้ตอบแบบสอบถามไม่เห็นด้วยร่วมกันบ่อยกับคู่รักทุกครั้งกับข้อความดังกล่าว
- 3 คือ ผู้ตอบแบบสอบถามไม่เห็นด้วยร่วมกันบางครั้งกับคู่รักทุกครั้งกับข้อความดังกล่าว
- 4 คือ ผู้ตอบแบบสอบถามเห็นด้วยร่วมกันเกือบทุกครั้งกับคู่รักทุกครั้งกับข้อความดังกล่าว และ
- 5 คือ ผู้ตอบแบบสอบถามเห็นด้วยร่วมเสมอกับคู่รักทุกครั้งกับข้อความดังกล่าว

ช่วงที่ 3 (ข้อที่ 5 และ 6: เช่น ข้อที่ 5 บ่อยแค่ไหนที่ท่านคิดว่า ความสัมพันธ์ของท่านและคู่รัก กำลังไปด้วยดี)

- 0 คือ ผู้ตอบแบบสอบถามไม่เคยเลยที่จะคิดตามข้อความดังกล่าว
- 1 คือ ผู้ตอบแบบสอบถามแทบจะไม่เคยที่จะคิดตามข้อความดังกล่าว
- 2 คือ ผู้ตอบแบบสอบถามคิดตามข้อความดังกล่าวบางครั้ง
- 3 คือ ผู้ตอบแบบสอบถามคิดตามข้อความดังกล่าวบ่อยครั้ง

4 คือ ผู้ตอบแบบสอบถามคิดตามข้อความดังกล่าวเกือบทุกครั้ง และ

5 คือ ผู้ตอบแบบสอบถามคิดตามข้อความดังกล่าวตลอดเวลา

ช่วงที่ 4 (ข้อที่ 7 ถึง 18: เช่น ข้อที่ 7 ฉันรู้สึกว่าคุณสัมพันธ์กับคู่รักของฉันยังคงแน่นอน)

0 คือ ผู้ตอบแบบสอบถามเห็นว่าข้อความดังกล่าวไม่จริงต่อผู้ตอบแบบสอบถามเลย

1 คือ ผู้ตอบแบบสอบถามเห็นว่าข้อความดังกล่าวจริงเล็กน้อยต่อผู้ตอบแบบสอบถาม

2 คือ ผู้ตอบแบบสอบถามเห็นว่าข้อความดังกล่าวจริงบางส่วนต่อผู้ตอบแบบสอบถาม

3 คือ ผู้ตอบแบบสอบถามเห็นว่าข้อความดังกล่าวจริงซะส่วนใหญ่ต่อผู้ตอบแบบสอบถาม

4 คือ ผู้ตอบแบบสอบถามเห็นว่าข้อความดังกล่าวจริงเกือบทั้งหมดต่อผู้ตอบแบบสอบถาม และ

5 คือ ผู้ตอบแบบสอบถามเห็นว่าข้อความดังกล่าวจริงทั้งหมด ต่อผู้ตอบแบบสอบถาม

ช่วงที่ 5 (ข้อที่ 19 ถึง 22: เช่น ข้อที่ 19 การมีความสัมพันธ์กับคู่รักของฉันเป็นรางวัลชีวิตสำหรับฉัน)

0 คือ ข้อความดังกล่าวไม่ตรงกับความสัมพันธ์ของผู้ตอบแบบสอบถามเลย

1 คือ ข้อความดังกล่าวตรงกับความสัมพันธ์ของผู้ตอบแบบสอบถามเล็กน้อย

2 คือ ข้อความดังกล่าวตรงกับความสัมพันธ์ของผู้ตอบแบบสอบถามปานกลาง

3 คือ ข้อความดังกล่าวตรงกับความสัมพันธ์ของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่

4 ข้อความดังกล่าวตรงกับความสัมพันธ์ของผู้ตอบแบบสอบถามเกือบทั้งหมด และ

5 คือ ข้อความดังกล่าวตรงกับความสัมพันธ์ของผู้ตอบแบบสอบถามมากที่สุด

ช่วงที่ 6 (ข้อที่ 23 เมื่อเปรียบเทียบความสัมพันธ์ของท่านกับของคนส่วนใหญ่ ความสัมพันธ์ของท่านดีระดับไหน)

0 คือ ผู้ตอบแบบสอบถามมองว่าความสัมพันธ์ของตนเองแยกว่าคู่อื่นมากที่สุด

5 คือ ผู้ตอบแบบสอบถามมองว่าความสัมพันธ์ของตนเองดีกว่าคู่อื่นมากที่สุด

1, 2, 3 และ 4 อยู่ในช่วงระหว่างคะแนน 0 -5 ตามลำดับ

ช่วงที่ 7 (ข้อที่ 24 และ 25: เช่น ข้อที่ 24 ท่านรู้สึกว่าจะเจอ เมื่อท่านมีคู่รักอยู่ข้างๆ หรือไม่)

0 คือ ผู้ตอบแบบสอบถามไม่เคยประสบตามข้อความดังกล่าวเลย

1 คือ ผู้ตอบแบบสอบถามได้ประสบตามข้อความดังกล่าวน้อยกว่าหนึ่งครั้งต่อเดือน

2 คือ ผู้ตอบแบบสอบถามได้ประสบตามข้อความดังกล่าวหนึ่งหรือสองครั้งต่อเดือน

3 คือ ผู้ตอบแบบสอบถามได้ประสบตามข้อความดังกล่าวหนึ่งหรือสองครั้งต่อสัปดาห์

4 คือ ผู้ตอบแบบสอบถามได้ประสบตามข้อความดังกล่าวหนึ่งครั้งต่อวัน

5 คือ ผู้ตอบแบบสอบถามได้ประสบตามข้อความดังกล่าวเป็นประจำ

ช่วงที่ 8 (ข้อที่ 26 และ 32: เช่น ข้อที่ 26 น่าสนใจ – น่าเบื่อ, ข้อที่ 27 แ่ – ดี)
 0 คือ ผู้ตอบแบบสอบถามมีความรู้สึกต่อความสัมพันธ์ตามข้อคำถามด้านซ้ายมากที่สุด
 5 คือ ผู้ตอบแบบสอบถามรู้สึกต่อความสัมพันธ์ตามข้อคำถามด้านขวามากที่สุด
 1, 2, 3 และ 4 อยู่ในช่วงระหว่างคะแนน 0 -5 ตามลำดับ

ถ้าผู้ตอบแบบสอบถามได้คะแนนรวมในมาตรวัดความพึงพอใจในชีวิตคู่สูง แสดงว่า
 ผู้ตอบแบบสอบถามมีความพึงพอใจในชีวิตคู่ของตนในระดับสูง

ขั้นตอนในการพัฒนามาตรวัดความพึงพอใจในชีวิตคู่ฉบับภาษาไทย

1) ผู้วิจัยได้แปลข้อคำถามจากต้นฉบับภาษาอังกฤษเป็นภาษาไทย ด้วยจำนวนข้อ 1 : 2 (ต้นฉบับ 1 ข้อ แปลเป็นภาษาไทย 2 ข้อ) เพื่อให้ครอบคลุมและเหมาะสมกับบริบทของคนไทย เนื่องจากการใช้ภาษาของทั้ง 2 ภาษามีความแตกต่างกัน

2) ผู้วิจัยนำมาตรวัดที่แปลแล้วให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 4 ท่าน ได้แก่ รองศาสตราจารย์ ดร.อรัญญา ต้อยคำภีร์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กุลยา พิธิษฐ์สังฆการ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ณัฐสุดา เต้พันธ์ และ อาจารย์ ดร.วรัญญา กองชัยมงคล ตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาของมาตรวัด (Content Validity) เพื่อพิจารณาและประเมินข้อคำถามที่สร้างขึ้นว่ามีความสอดคล้องกับความพึงพอใจในชีวิตคู่หรือไม่ พร้อมกับการปรับปรุงภาษาที่ผู้วิจัยได้ทำการแปล และตัดข้อคำถามที่ไม่สอดคล้อง จนเหลือข้อกระทงทั้งหมด 32 ข้อเท่าเดิม

3.) ผู้วิจัยได้นำมาตรวัดที่ผ่านการตรวจจากผู้ทรงคุณวุฒิ ไปเก็บข้อมูลนำร่อง (pilot study) ผู้วิจัยจะใช้วิธีการเก็บข้อมูลแบบสุ่มตามสะดวก โดยผู้วิจัยได้นำเอกสารแบบสอบถามยื่นให้แก่ผู้ตอบแบบสอบถามโดยตรง (ไม่ได้เก็บข้อมูลผ่านระบบ Internet) ได้ผลดังนี้

จากการเก็บข้อมูลจำนวน 66 คน เพศชาย 25 คนและเพศหญิง 41 คน อายุเฉลี่ย 26.26 ปี ค่าสหสัมพันธ์ระหว่างข้อกระทงทั้งรายข้อและรายด้านกับคะแนนรวมของข้อกระทงที่เหลือในมาตรวัด (Corrected Item-Total Correlation – CITC) อยู่ระหว่าง .225 - .857 และมีค่าความเที่ยงด้วยค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha) .96

ตารางที่ 3 รายละเอียดต่างๆ ของแต่ละมาตรวัดที่ใช้ในงานวิจัยนี้

ลำดับ	ชื่อมาตรวัด	ผู้คิดค้น	ตัวแปรที่วัด	จำนวนข้อ	ลักษณะการตอบ	Cronbach's alpha
1	มาตรวัดมาตรฐานความสัมพันธ์ (Jarukasemthawee และคณะ, 2017)	Chinese–Western Intercultural Couple Standards Scale (CWICSS) Hiew และคณะ (2015a)	มาตรฐานความสัมพันธ์ด้านความผูกพันระหว่างกัน	32	มาตราส่วนประมาณค่า 6 ระดับ	89.
			มาตรฐานความสัมพันธ์ด้านความรับผิดชอบครอบครัว	37		92.
2	มาตรวัดความพึงพอใจในชีวิตคู่ (ผู้วิจัยพัฒนา)	Couple Satisfaction Index (CSI) Funk และ Rogge (2007)	ความพึงพอใจในชีวิตคู่	32	มาตราส่วนประมาณค่า 6-5 ระดับ	.96

3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลผ่านอินเทอร์เน็ต มีขั้นตอนดังนี้

- 1) เก็บข้อมูลเมื่องานวิจัยนี้ได้รับการพิจารณาจริยธรรมในการวิจัยในคน จากคณะกรรมการจริยธรรม กลุ่มวิทยาศาสตร์สุขภาพ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- 2) ผู้วิจัยนำแบบสอบถามและมาตรวัดที่ได้รับการพัฒนาแล้วมาสร้างเป็นเอกสารในระบบออนไลน์ และทำการประกาศลงในสื่อออนไลน์ต่างๆ เพื่อให้กลุ่มตัวอย่างและผู้สนใจสามารถเข้าถึงและตอบแบบสอบถามได้
- 3) เมื่อได้ข้อมูลครบตามจำนวนที่ผู้วิจัยต้องการแล้ว ผู้วิจัยจะทำการตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล และนำมาวิเคราะห์ด้วยวิธีทางสถิติด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป SPSS

3.4 วิธีวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ SPSS ทำการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1. สถิติข้อมูลวิเคราะห์เชิงพรรณนา ได้แก่ การแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ วิเคราะห์ข้อมูลลักษณะส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง การวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยเลขคณิต และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
2. การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของตัวแปรต้น 2 ตัวแปร ได้แก่ มาตรฐานความสัมพันธ์ด้านความผูกพันระหว่างกันและมาตรฐานความสัมพันธ์ด้านความรับผิดชอบต่อครอบครัว และตัวแปรตาม 1 ตัวแปร ได้แก่ ความพึงพอใจในชีวิตคู่ ระหว่างคู่รักชายและหญิง โดยใช้การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (multiple regression analysis)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างมาตรฐานความสัมพันธ์ด้านความผูกพันระหว่างกัน มาตรฐานความสัมพันธ์ด้านความรับผิดชอบต่อครอบครัว กับความพึงพอใจในชีวิตคู่ ระหว่างคู่รักชายและหญิง

ในการเก็บข้อมูลผ่านระบบออนไลน์ในการวิจัยครั้งนี้ มีผู้ตอบแบบสอบถามทั้งสิ้น 569 คน เป็นเพศหญิง 402 คน และเพศชาย 167 คน ซึ่งมีจำนวนมากกว่าจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ผู้วิจัยได้กำหนดไว้โครงสร้างการวิจัย (เพศหญิง 100 คน และเพศชาย 100 คน) สาเหตุเกิดจากการเก็บข้อมูลทางอินเทอร์เน็ตที่มีผู้สนใจเข้ามาตอบข้อมูลอย่างรวดเร็วและเป็นจำนวนมากในระยะเวลาอันสั้น (2 ชั่วโมง) ผู้วิจัยได้ทำการสุ่มเลือกข้อมูล ด้วยวิธีการสุ่มเลือกผ่านการใช้โปรแกรม SPSS ให้ได้จำนวนเพศละ 130 คน รวมทั้งสิ้น 260 คน เพื่อการป้องกันการเกิด Type Error I เพราะมีจำนวนข้อมูลที่มากเกินไป (Hair, 2010)

ผู้วิจัยได้แบ่งการวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็น 5 ตอน ได้แก่

- 1) ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง
- 2) ค่าสถิติพื้นฐานและการเปรียบเทียบระหว่างกลุ่มที่ศึกษา
- 3) การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อการทดสอบสมมติฐานทางการวิจัย
- 4) การวิเคราะห์ข้อมูลเพิ่มเติม
- 5) สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล มีรายละเอียดดังนี้

4.1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

หลังจากการสุ่มเลือกข้อมูลจากโปรแกรม SPSS แล้ว กลุ่มตัวอย่างเป็นบุคคลที่มีความสัมพันธ์แบบคู่รักทั้งหมด 260 คน เป็นเพศชาย 130 คน และเพศหญิง 130 คน (ร้อยละ 50 และ 50 ตามลำดับ) โดยมีช่วงอายุระหว่าง 18 – 40 ($M = 26.06$, $SD = 5.09$) ปี กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ ร้อยละ 92.7 (241 คน) และส่วนใหญ่มีสถานภาพความสัมพันธ์แบบคบหาคู่ใจ (เป็นแฟน) ร้อยละ 82.3 (214 คน) ระยะเวลาของความสัมพันธ์อยู่ในช่วง 12 – 300 เดือน ($M = 48.16$, $SD = 40.79$) ส่วนใหญ่มีการศึกษาสูงสุดระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 62.3

(162 คน) กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ได้รับการเลี้ยงดูตามการรับรู้ของตนแบบไทย ร้อยละ 63.1 (164 คน)
รายละเอียดดัง ตารางที่ 4

ตารางที่ 4 จำนวนและค่าร้อยละของข้อมูลทั่วไปของบุคคลที่มีความสัมพันธ์ด้านความรักแบ่งตามเพศ

ข้อมูล	ชาย	ร้อยละ (ชาย)	หญิง	ร้อยละ (หญิง)	ทั้งหมด	ร้อยละ (ทั้งหมด)		
อายุ (รวม)	18 – 22 ปี	33	25.4	39	30.0	72	27.7	
	23 – 27 ปี	42	32.3	43	33.1	85	32.7	
	28 – 32 ปี	42	32.3	35	26.9	77	29.6	
	33 – 40 ปี	13	10.0	13	10.0	26	10.0	
	รวม	130	100	130	100	260	100	
ศาสนา	พุทธ	119	91.5	122	93.8	241	92.7	
	คริสต์	3	2.3	4	3.1	7	2.7	
	อิสลาม	4	3.1	2	1.5	6	2.3	
	อื่นๆ	4	3.1	2	1.5	6	2.3	
	รวม	130	100	130	100	260	100	
สถานภาพ ความสัมพันธ์	คบหาดูใจ (เป็นแฟน)	108	83.1	106	81.5	214	82.3	
	สมรส	22	16.9	24	18.5	46	17.7	
	รวม	130	100	130	100	260	100	
ระยะเวลาใน ความสัมพันธ์	12 - 36 เดือน	63	48.5	74	56.9	137	52.7	
	37 – 60 เดือน	22	16.9	26	20.0	48	18.5	
	61 – 84 เดือน	18	13.8	12	9.2	30	11.5	
	เดือนขึ้นไป 85	27	20.8	18	13.8	45	17.3	
	รวม	130	100	130	100	260	100	
ระดับ การศึกษา	ประถมศึกษา	1	0.8	0	0.0	1	0.4	
	มัธยมศึกษา	17	13.1	6	4.6	23	8.8	
	ประกาศนียบัตร (ปวช./ปวส.)	18	13.8	6	4.6	24	9.2	
	สูงสุด	ปริญญาตรี	67	51.5	95	73.1	162	62.3
	สูงกว่าปริญญาตรี	27	20.8	23	17.7	50	19.2	
	รวม	130	100	130	100	260	100	

ข้อมูล	ชาย	ร้อยละ (ชาย)	หญิง	ร้อยละ (หญิง)	ทั้งหมด	ร้อยละ (ทั้งหมด)	
รายได้ต่อเดือน	ไม่มีรายได้	16	12.3	25	19.2	41	15.8
	ต่ำกว่า 10,000 บ.	15	11.5	22	16.9	37	14.2
	10,000 –20,000บ.	38	29.2	38	29.2	176	29.2
	20,000 –40,000บ.	33	25.4	34	26.2	67	25.8
	40,000 –70,000บ.	19	14.6	9	6.9	28	10.8
	70,000 –100,000บ.	4	3.1	0	0.0	4	1.5
	มากกว่า 100,000 บ. ขึ้น ไป	5	3.8	2	1.5	7	2.7
รวม	130	100	130	100	260	100	
ภูมิภาคที่พักอาศัย	กรุงเทพฯและปริมณฑล	81	62.3	81	62.3	162	62.3
	ภาคเหนือ	9	6.9	14	10.8	23	8.8
	ภาคกลาง	11	8.5	9	6.9	20	7.7
	ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	8	6.2	11	8.5	19	7.3
	ภาคตะวันออก	7	5.4	7	5.4	14	5.4
	ภาคตะวันตก	1	0.8	2	1.5	3	1.2
	ภาคใต้	11	8.5	6	4.6	17	6.5
	อื่นๆ	2	1.5	0	0.0	2	0.8
รวม	130	50.0	130	50.0	260	100	
ภูมิลำเนา	กรุงเทพฯ และปริมณฑล	55	42.3	48	36.9	103	39.5
	ภาคเหนือ	17	13.1	24	18.5	41	15.8
	ภาคกลาง	13	10.0	16	12.3	29	11.2
	ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	20	15.4	24	18.5	44	16.9
	ภาคตะวันออก	4	3.1	8	6.2	12	4.6
	ภาคตะวันตก	3	2.3	1	0.8	4	1.5
	ภาคใต้	18	13.8	9	6.9	27	10.4
	อื่นๆ	0	0.0	0	0.0	0	0.0
รวม	130	50.0	130	50.0	260	100	
วัฒนธรรมการเลี้ยงดูจากครอบครัว	ไทย	72	55.4	92	70.8	164	63.1
	จีน	9	6.9	3	2.3	12	4.6
	ตะวันตก	2	1.5	1	0.8	3	1.2
	ไทย – ตะวันตก	31	23.8	23	17.7	54	20.8
	ไทย –จีน	13	10.0	11	8.5	24	9.2
	อื่นๆ	3	2.3	0	0.0	3	1.2
รวม	130	50.0	130	50.0	260	100	

4.2 ค่าสถิติพื้นฐานและการเปรียบเทียบระหว่างกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา

ค่าสถิติพื้นฐานของตัวแปรที่ศึกษา คือ มาตรฐานความสัมพันธ์ด้านความผูกพันระหว่างกัน มาตรฐานความสัมพันธ์ด้านความรับผิดชอบต่อครอบครัว และความพึงพอใจในชีวิตคู่ ผู้วิจัยนำเสนอ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสูงสุดและต่ำสุด ดังรายละเอียดปรากฏในตารางที่ 5

ตารางที่ 5 ค่าเฉลี่ยเลขคณิต ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสูงสุดและต่ำสุดของมาตรฐาน ความสัมพันธ์ด้านความผูกพันระหว่างกัน ด้านความรับผิดชอบต่อครอบครัว และความพึงพอใจในชีวิตคู่ของเพศชายและเพศหญิง

ตัวแปร	เพศชาย			เพศหญิง			ค่า คะแนนที่ เป็นไปได้
	ค่าเฉลี่ย	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	ค่าต่ำสุด - ค่าสูงสุด	ค่าเฉลี่ย	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	ค่าต่ำสุด - ค่าสูงสุด	
มาตรฐาน ความสัมพันธ์ ด้านความผูกพัน ระหว่างกัน	131.69	17.27	68 - 160	136.23	18.61	63 - 160	0 - 160
มาตรฐาน ความสัมพันธ์ ด้านความ รับผิดชอบต่อ ครอบครัว	133.39	24.67	50 - 185	138.44	23.30	77 - 185	0 - 185
ความพึงพอใจ ในชีวิตคู่	119.40	25.78	56 - 161	118.04	33.42	19 - 161	0 - 161

ค่าสถิติพื้นฐานของมาตรฐานความสัมพันธ์ด้านความผูกพันระหว่างกัน

จากกลุ่มตัวอย่าง 130 คนในเพศชายและ 130 คนในเพศหญิง พบว่าคะแนนค่าเฉลี่ย มาตรฐานความสัมพันธ์ด้านความผูกพันระหว่างกันมีค่า 131.69 ($SD = 17.27$) และ 136.23 ($SD = 18.61$) ตามลำดับ ดังตารางที่ 5

ค่าสถิติพื้นฐานของมาตรฐานความสัมพันธ์ด้านความรับผิดชอบต่อครอบครัว

จากกลุ่มตัวอย่าง 130 คนในเพศชายและ 130 คนในเพศหญิง พบว่าคะแนนค่าเฉลี่ย มาตรฐานความสัมพันธ์ด้านความรับผิดชอบต่อครอบครัวมีค่า 133.39 ($SD = 24.67$) และ 138.44 ($SD = 23.30$) ตามลำดับ ดังตารางที่ 5

ค่าสถิติพื้นฐานของความพึงพอใจในชีวิตคู่

จากกลุ่มตัวอย่าง 130 คนในเพศชายและ 130 คนในเพศหญิง พบว่าคะแนนค่าเฉลี่ยความพึงพอใจในชีวิตคู่ระหว่างกันมีค่า 119.40 ($SD = 25.78$) และ 118.04 ($SD = 33.42$) ตามลำดับ ดังตารางที่ 5

ตารางที่ 6 ค่าความเบ้ ค่าความโด่งของมาตรฐานความสัมพันธ์ด้านความผูกพันระหว่างกัน ด้านความรับผิดชอบต่อครอบครัว และความพึงพอใจในชีวิตคู่ของเพศชาย และเพศหญิง

ตัวแปร	เพศชาย		เพศหญิง	
	ค่าความเบ้	ค่าความโด่ง	ค่าความเบ้	ค่าความโด่ง
มาตรฐานความสัมพันธ์ด้านความผูกพันระหว่างกัน	-.69	1.27	-1.07	1.6
มาตรฐานความสัมพันธ์ด้านความรับผิดชอบต่อครอบครัว	-.42	.37	-.32	-.04
ความพึงพอใจในชีวิตคู่	-.54	-.45	-1.06	.43

จากค่าสถิติพื้นฐานของตัวแปรทั้ง 3 ตัวได้แก่ มาตรฐานความสัมพันธ์ด้านความผูกพันระหว่างกัน มาตรฐานความสัมพันธ์ด้านความรับผิดชอบต่อครอบครัว และความพึงพอใจในชีวิตคู่ พบว่าคะแนนที่ได้จากการวัดดังกล่าว มีการกระจายแบบโค้งปกติ โดยพิจารณาจากค่าความเบ้ (Skewness) และค่าความโด่ง (Kurtosis) ของข้อมูลร่วมกับค่าสถิติ Kolmogonov-Smirnov โดยยึดเกณฑ์ที่ว่า การกระจายของข้อมูลนับเป็นโค้งปกติหากค่าความเบ้และความโด่งอยู่ในช่วงคะแนนระหว่าง +2 และ -2 ร่วมกับการทดสอบค่าสถิติ Kolmogonov-Smirnov ซึ่งต้องไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ (Boos และ Hughes-Oliver, 2000) ผลการทดสอบพบว่า ตัวแปรทุกตัว มีลักษณะการกระจายแบบโค้งปกติ ทั้งคะแนนของเพศชายและเพศหญิง ดังตารางที่ 6

4.3 การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อการทดสอบสมมติฐานทางการวิจัย

แบ่งตามสมมติฐานการวิจัย 6 ข้อดังนี้

สมมติฐานการวิจัยข้อที่ 1 ในเพศชาย มาตรฐานความสัมพันธ์ด้านความผูกพันระหว่างกัน มีสหสัมพันธ์ทางบวกกับความพึงพอใจในชีวิตคู่

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่าความพึงพอใจในชีวิตคู่ของเพศชายมีความสัมพันธ์ทางบวกกับมาตรฐานความสัมพันธ์ด้านความผูกพันระหว่างกัน อย่างมีนัยสำคัญที่ .01

($r = .51, p < .01$) ดังตารางที่ 7 ดังนั้นผลการวิเคราะห์ข้อมูลจึงสนับสนุนสมมติฐานข้อที่ 1

สมมติฐานการวิจัยข้อที่ 2 ในเพศชาย มาตรฐานความสัมพันธ์ด้านความรับผิดชอบต่อครอบครัว มีสหสัมพันธ์ทางบวกกับความพึงพอใจในชีวิตคู่

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่าความพึงพอใจในชีวิตคู่ของเพศชายมีความสัมพันธ์ทางบวกกับและมาตรฐานความสัมพันธ์ด้านความรับผิดชอบต่อครอบครัวอย่างมีนัยสำคัญที่ .01 ($r = .32, p < .01$ ตามลำดับ) ดังตารางที่ 7 ดังนั้นผลการวิเคราะห์ข้อมูลจึงสนับสนุนสมมติฐานข้อที่ 2

ตารางที่ 7 ค่าเฉลี่ยเลขคณิต ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สันระหว่างตัวแปรต่างๆ ของเพศชาย

ตัวแปร	1	2	3
1. ความพึงพอใจในชีวิตคู่	-	-	-
2. มาตรฐานความสัมพันธ์ด้านความผูกพันระหว่างกัน	.51**	-	-
3. มาตรฐานความสัมพันธ์ด้านความรับผิดชอบต่อครอบครัว	.32**	.48**	-
<i>M</i>	119.4	131.69	133.39
<i>SD</i>	25.78	17.27	24.67

** $p < .01$

สมมติฐานการวิจัยข้อที่ 3 ในเพศชาย มาตรฐานความสัมพันธ์ด้านความผูกพันระหว่างกัน และมาตรฐานความสัมพันธ์ด้านความรับผิดชอบต่อครอบครัว ร่วมกันทำนายความพึงพอใจในชีวิตคู่

การทดสอบสมมติฐานนี้ ผู้วิจัยใช้ความพึงพอใจในชีวิตเป็นตัวแปรตาม ผ่านการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple regression) ด้วยการใส่ตัวแปรพร้อมกัน (Enter) คำนวณจากกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดจำนวน 130 ราย ก่อนการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ ผู้วิจัยได้ทำการทดสอบสถานะร่วมเส้นตรง (Collinearity) และอัตราส่วนความแปรปรวนเพื่อ (Variance Inflation Factor, VIF) ดังตารางที่ 8

ตารางที่ 8 ค่าสถานะร่วมเส้นตรง (Tolerance และ VIF) ระหว่างตัวแปรมาตรฐานความสัมพันธ์ด้านความผูกพันระหว่างกันและด้านความรับผิดชอบต่อครอบครัว กับความพึงพอใจในชีวิตคู่ของเพศชาย

ตัวแปร	ภาวะร่วมเส้นตรง	
	Tolerance	VIF
มาตรฐานความสัมพันธ์ด้านความผูกพันระหว่างกัน	7.7	1.30
มาตรฐานความสัมพันธ์ด้านความรับผิดชอบต่อครอบครัว	7.7	1.30

เมื่อตรวจสอบปัญหาความสัมพันธ์ร่วมกันเชิงเส้นแบบพหุคูณ (Multicollinearity) พบว่าตัวแปรทำนายทั้ง 2 ตัวแปร มีค่าความเคลื่อนไหว (tolerance) ไม่เกิน 1.9 และมีค่าปัจจัยปรับตามความแปรปรวนเพื่อ (variance inflation factor, VIF) น้อยกว่า 5.3 ดังนั้นตัวแปรทำนายทั้ง 2 ตัวแปรเป็นอิสระจากกัน ทำให้ไม่เกิดปัญหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรทำนาย (Hair, 2010)

การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณพบว่า มาตรฐานความสัมพันธ์ด้านความผูกพันระหว่างกัน และมาตรฐานความสัมพันธ์ด้านความรับผิดชอบต่อครอบครัวสามารถร่วมทำนายความพึงพอใจในชีวิตคู่ได้ร้อยละ 26 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ($R^2 = .26, p < .001$) ดังนั้นสมมติฐานข้างต้นที่กล่าวว่า มาตรฐานความสัมพันธ์ด้านความผูกพันระหว่างกัน และมาตรฐานความสัมพันธ์ด้านความรับผิดชอบต่อครอบครัว ร่วมกันทำนายความพึงพอใจในชีวิตคู่ในเพศชาย เป็นจริง

เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยมาตรฐาน (β) ของแต่ละตัวแปรพบว่า มีตัวแปรทำนาย 1 ตัวแปรได้แก่ มาตรฐานความสัมพันธ์ด้านความผูกพันระหว่างกัน ($\beta = .46, p < .001$) และมีตัวแปรที่ไม่สามารถทำนายได้ 1 ตัวแปร ได้แก่ มาตรฐานความสัมพันธ์ด้านความรับผิดชอบต่อครอบครัว ดังรายละเอียดในตารางที่ 9

ตารางที่ 9 ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยของตัวแปรทำนาย 2 ตัวแปร ในการทำนายความพึงพอใจในชีวิตคู่
ของเพศชาย

ตัวแปรตามและตัวแปรทำนาย	b	SEb	β	R	R ²	Adjusted R ²
ความพึงพอใจในชีวิตคู่	-	-	-	.51	.26	.25
ค่าคงที่	15.36	15.58	-	-	-	-
มาตรฐานความสัมพันธ์ ด้านความผูกพันระหว่างกัน	.68	.130	.46***	-	-	-
มาตรฐานความสัมพันธ์ ด้านความรับผิดชอบต่อครอบครัว	.11	.091	.11	-	-	-

*** $p < .001$

จากตารางที่ 9 สามารถสร้างสมการทำนายความพึงพอใจในชีวิตคู่ของเพศชาย ในรูปแบบ
คะแนนดิบและคะแนนมาตรฐานได้ดังนี้

สมการในรูปของคะแนนดิบคือ

ความพึงพอใจในชีวิตคู่ของเพศชาย = 15.36 + .68(มาตรฐานความสัมพันธ์ด้าน
ความผูกพันระหว่างกัน) + .11(มาตรฐานความสัมพันธ์ด้านความรับผิดชอบต่อครอบครัว)

สมการในรูปของคะแนนมาตรฐานคือ

ความพึงพอใจในชีวิตคู่ของเพศชาย = .46(มาตรฐานความสัมพันธ์ด้านความผูกพันระหว่าง
กัน) + .11(มาตรฐานความสัมพันธ์ด้านความรับผิดชอบต่อครอบครัว)

จากสมการทำนายความพึงพอใจในชีวิตคู่ของเพศชายที่ได้จากการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์
การถดถอยมาตรฐานของตัวแปรที่ใช้ทำนายด้วยวิธีการใส่ตัวแปรเข้าสู่สมการการถดถอยพหุคูณแบบ
พร้อมกันทั้งหมด (enter) สามารถแปลความหมายได้ ดังนี้

1) หากคะแนนมาตรฐานของตัวแปรมาตรฐานความสัมพันธ์ด้านความผูกพันระหว่างกัน
เปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้น 1 หน่วย จะทำให้คะแนนมาตรฐานของความพึงพอใจในชีวิตคู่เพิ่มขึ้น
.46 หน่วย เมื่อควบคุมตัวแปรอื่นในสมการให้คงที่

2) หากคะแนนมาตรฐานของตัวแปรมาตรฐานความสัมพันธ์ด้านความรับผิดชอบต่อ
ครอบครัวเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้น 1 หน่วย จะทำให้คะแนนมาตรฐานของความพึงพอใจในชีวิตคู่เพิ่มขึ้น
.11 หน่วย เมื่อควบคุมตัวแปรอื่นในสมการให้คงที่

3) สรุปจากสมการทำนาย ความพึงพอใจในชีวิตคู่ของเพศชาย พบว่าคู่รักชายที่ให้ความสำคัญแก่มาตรฐานความสัมพันธ์ด้านความผูกพันระหว่างกันและมาตรฐานความสัมพันธ์ด้านความรับผิดชอบต่อครอบครัวสูง มีแนวโน้มที่จะมีความพึงพอใจในชีวิตคู่ที่สูงขึ้นตามไปด้วย

สมมติฐานการวิจัยข้อที่ 4 ในเพศหญิง มาตรฐานความสัมพันธ์ด้านความผูกพันระหว่างกัน มีสหสัมพันธ์กับความพึงพอใจในชีวิตคู่

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่าความพึงพอใจในชีวิตคู่ของคู่รักหญิงมีความสัมพันธ์ทางบวกกับมาตรฐานความสัมพันธ์ด้านความผูกพันระหว่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ .01 ($r = .32, p < .01$) ดังนั้นผลการวิเคราะห์ข้อมูลจึงสนับสนุนสมมติฐานข้อที่ 4 ดังตารางที่ 10

สมมติฐานการวิจัยข้อที่ 5 ในเพศหญิง มาตรฐานความสัมพันธ์ด้านความรับผิดชอบต่อครอบครัว มีสหสัมพันธ์กับความพึงพอใจในชีวิตคู่

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่าความพึงพอใจในชีวิตคู่ของคู่รักหญิงมีความสัมพันธ์ทางบวกกับและมาตรฐานความสัมพันธ์ด้านความรับผิดชอบต่อครอบครัวอย่างมีนัยสำคัญที่ .01 ($r = .24, p < .01$) ดังนั้นผลการวิเคราะห์ข้อมูลจึงสนับสนุนสมมติฐานข้อที่ 5 ดังตารางที่ 10

ตารางที่ 10 ค่าเฉลี่ยเลขคณิต ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สันระหว่างตัวแปรต่างๆ ของเพศหญิง

ตัวแปร	1	2	3
ความพึงพอใจในชีวิตคู่	-	-	-
มาตรฐานความสัมพันธ์ด้านความผูกพันระหว่างกัน	.32**	-	-
มาตรฐานความสัมพันธ์ด้านความรับผิดชอบต่อครอบครัว	.24**	.74**	-
<i>M</i>	118.04	136.23	138.44
<i>SD</i>	33.42	18.61	23.30

** $p < .01$

สมมติฐานการวิจัยข้อที่ 6 ในเพศหญิง มาตรฐานความสัมพันธ์ด้านความผูกพันระหว่างกัน และมาตรฐานความสัมพันธ์ด้านความรับผิดชอบต่อครอบครัว ร่วมกันทำนายความพึงพอใจในชีวิตคู่

การทดสอบสมมติฐานนี้ ผู้วิจัยใช้ความพึงพอใจในชีวิตเป็นตัวแปรเกณฑ์ ผ่านการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple regression) ด้วยการใส่ตัวแปรพร้อมกัน (Enter) คำนวณจากกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดจำนวน 130 ราย ก่อนการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ ผู้วิจัยได้ทำการทดสอบสถานะร่วมเส้นตรง (Collinearity) และอัตราส่วนความแปรปรวนเพื่อ (Variance Inflation Factor, VIF) ดังตารางที่ 11

ตารางที่ 11 ค่าสถานะร่วมเส้นตรง (Tolerance และ VIF) ระหว่างตัวแปรมาตรฐานความสัมพันธ์ด้านความผูกพันระหว่างกันและด้านความรับผิดชอบต่อครอบครัว กับความพึงพอใจในชีวิตคู่ของเพศหญิง

ตัวแปร	ภาวะร่วมเส้นตรง	
	Tolerance	VIF
มาตรฐานความสัมพันธ์ด้านความผูกพันระหว่างกัน	.45	2.22
มาตรฐานความสัมพันธ์ด้านความรับผิดชอบต่อครอบครัว	.45	2.22

เมื่อตรวจสอบปัญหาความสัมพันธ์ร่วมกันเชิงเส้นแบบพหุคูณ (Multicollinearity) พบว่าตัวแปรทำนายทั้ง 2 ตัวแปร มีค่าความเคลื่อนไหว (tolerance) ไม่เกิน 1.9 และมีค่าปัจจัยปรับตามความแปรปรวนเพื่อ (variance inflation factor, VIF) น้อยกว่า 5.3 ดังนั้นตัวแปรทำนายทั้ง 2 ตัวแปรเป็นอิสระจากกัน ทำให้ไม่เกิดปัญหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรทำนาย (Hair, 2010)

การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณพบว่า มาตรฐานความสัมพันธ์ด้านความผูกพันระหว่างกัน และมาตรฐานความสัมพันธ์ด้านความรับผิดชอบต่อครอบครัวสามารถร่วมทำนายความพึงพอใจในชีวิตคู่ได้ร้อยละ 10 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($R^2 = .10, p < .01$) ดังนั้นสมมติฐานข้างต้นที่กล่าวมาตรฐานความสัมพันธ์ด้านความผูกพันระหว่างกัน และมาตรฐานความสัมพันธ์ด้านความรับผิดชอบต่อครอบครัว ร่วมกันทำนายความพึงพอใจในชีวิตคู่ ในเพศหญิง เป็นจริง

เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยมาตรฐาน (β) ของแต่ละตัวแปรพบว่า มีตัวแปรทำนาย 1 ตัวแปรได้แก่ มาตรฐานความสัมพันธ์ด้านความผูกพันระหว่างกัน ($\beta = .32, p < .01$) และมีตัวแปรที่ไม่สามารถทำนายได้ 1 ตัวแปร ได้แก่ มาตรฐานความสัมพันธ์ด้านความรับผิดชอบต่อครอบครัว ดังรายละเอียดในตารางที่ 12

ตารางที่ 12 ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยของตัวแปรทำนาย 2 ตัวแปร ในการทำนายความพึงพอใจในชีวิตคู่
ของเพศหญิง

ตัวแปรตามและตัวแปรทำนาย	b	SEb	β	R	R ²	Adjusted R ²
ความพึงพอใจในชีวิตคู่	-	-	-	.32	.10	.09
ค่าคงที่	38.90	20.84	-	-	-	-
มาตรฐานความสัมพันธ์ ด้านความผูกพันระหว่างกัน	.58	.23	.32**	-	-	-
มาตรฐานความสัมพันธ์ ด้านความรับผิดชอบต่อครอบครัว	.01	.18	.004	-	-	-

** $p < .01$

จากตารางที่ 12 สามารถสร้างสมการทำนายความพึงพอใจในชีวิตคู่ของเพศหญิง
ในรูปแบบคะแนนดิบและคะแนนมาตรฐานได้ดังนี้

สมการในรูปของคะแนนดิบคือ

ความพึงพอใจในชีวิตคู่ของเพศหญิง = 38.90 + .58(มาตรฐานความสัมพันธ์
ด้านความผูกพันระหว่างกัน) + .01(มาตรฐานความสัมพันธ์ด้านความรับผิดชอบต่อครอบครัว)

สมการในรูปของคะแนนมาตรฐานคือ

ความพึงพอใจในชีวิตคู่ของเพศหญิง = .23(มาตรฐานความสัมพันธ์ด้านความผูกพัน
ระหว่างกัน) + .004(มาตรฐานความสัมพันธ์ด้านความรับผิดชอบต่อครอบครัว)

จากสมการทำนายความพึงพอใจในชีวิตคู่ของเพศหญิงที่ได้จากการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์
การถดถอยมาตรฐานของตัวแปรที่ใช้ทำนายด้วยวิธีการใส่ตัวแปรเข้าสู่สมการการถดถอยพหุคูณแบบ
พร้อมกันทั้งหมด (enter) สามารถแปลความหมายได้ ดังนี้

1) หากคะแนนมาตรฐานของตัวแปรมาตรฐานความสัมพันธ์ด้านความผูกพันระหว่างกัน
เปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้น 1 หน่วย จะทำให้คะแนนมาตรฐานของความพึงพอใจในชีวิตคู่เพิ่มขึ้น .23 หน่วย
เมื่อควบคุมตัวแปรอื่นในสมการให้คงที่

2) หากคะแนนมาตรฐานของตัวแปรมาตรฐานความสัมพันธ์ด้านความรับผิดชอบต่อ
ครอบครัวเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้น 1 หน่วย จะทำให้คะแนนมาตรฐานของความพึงพอใจในชีวิตคู่เพิ่มขึ้น
.004 หน่วย เมื่อควบคุมตัวแปรอื่นในสมการให้คงที่

3) สรุปจากสมการทำนาย ความพึงพอใจในชีวิตคู่ของคู่รักหญิง พบว่าเพศหญิงที่ให้ความสำคัญแก่มาตรฐานความสัมพันธ์ด้านความผูกพันระหว่างกันและมาตรฐานความสัมพันธ์ด้านความรับผิดชอบต่อครอบครัวสูง มีแนวโน้มที่จะมีความพึงพอใจในชีวิตคู่ที่สูงขึ้นตามไปด้วย

4.4. การวิเคราะห์ข้อมูลเพิ่มเติม

เพื่อการเปรียบเทียบคะแนนมาตรฐานความสัมพันธ์ด้านความผูกพันระหว่างกัน มาตรฐานความสัมพันธ์ด้านความรับผิดชอบต่อครอบครัว และความพึงพอใจในคู่รักระหว่างเพศชายและหญิง การวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า เฉพาะมาตรฐานความสัมพันธ์ด้านความผูกพันระหว่างกันเท่านั้นที่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญระหว่างเพศชายและหญิง ($t(129) = 2.04, p = .043$) กล่าวคือเพศหญิง มีคะแนนมาตรฐานความสัมพันธ์ด้านความผูกพันระหว่างกันสูงกว่าเพศชาย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แต่ไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระหว่างมาตรฐานความสัมพันธ์ด้านความรับผิดชอบต่อครอบครัวและความพึงพอใจในชีวิตคู่ ดังตารางที่ 13

ตารางที่ 13 ผลการทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของมาตรฐานความสัมพันธ์ด้านความผูกพันระหว่างกัน ด้านความรับผิดชอบต่อครอบครัว และความพึงพอใจในชีวิตคู่ด้วยการทดสอบค่าที (t-test) แบบกลุ่มอิสระ

ตัวแปร	เพศ	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	t
มาตรฐานความสัมพันธ์ด้านความผูกพันระหว่างกัน	ชาย	130	131.69	17.27	2.04*
	หญิง	130	136.23	18.61	
มาตรฐานความสัมพันธ์ด้านความรับผิดชอบต่อครอบครัว	ชาย	130	133.39	24.67	1.70
	หญิง	130	138.44	23.30	
ความพึงพอใจในชีวิตคู่	ชาย	130	119.40	25.75	.37
	หญิง	130	118.04	33.42	

* $p = .043$

นอกจากนี้แล้วการเปรียบเทียบ มาตรฐานความสัมพันธ์ด้านความผูกพันระหว่างกัน มาตรฐานความสัมพันธ์ด้านความรับผิดชอบต่อครอบครัว และความพึงพอใจในชีวิตคู่ มีสหสัมพันธ์ในทิศทางบวกด้วยกันทั้งหมด ทั้งในเพศชายและเพศหญิง ดังตารางที่ 7 และ 10 ตามลำดับ

จากการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ พบว่ามาตรฐานความสัมพันธ์ด้านความผูกพันระหว่างกันเพียงตัวเดียวที่สามารถทำนายความพึงพอใจในชีวิตคู่ ทั้งในเพศชายและเพศหญิง แต่ในเพศชาย มาตรฐานความสัมพันธ์ด้านความผูกพันระหว่างกันสามารถทำนายความพึงพอใจในชีวิตคู่ได้มากกว่าในเพศหญิง (ร้อยละ 26 ของเพศชาย และ ร้อยละ 10 ของเพศหญิง)

4.5. สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั้งหมดในการวิจัยนี้พบว่า เพศชายและเพศหญิงที่มีความพึงพอใจในชีวิตคู่ที่สูง จะมีมาตรฐานความสัมพันธ์ด้านความผูกพันระหว่างกันและมาตรฐานความสัมพันธ์ด้านความรับผิดชอบต่อครอบครัวที่สูงตามไปด้วย

นอกจากนั้นแล้ว มาตรฐานความสัมพันธ์ด้านความผูกพันระหว่างกันสามารถทำนายความพึงพอใจในชีวิตคู่ได้ ทั้งในเพศชายและเพศหญิง สรุปได้ดังตารางที่ 14

ตารางที่ 14 ผลสรุปการทดสอบสมมติฐานการวิจัย

ข้อ	สมมติฐาน	วิธีการทดสอบ	ผลการทดสอบ
1.	ในเพศชาย มาตรฐานความสัมพันธ์ด้านความผูกพันระหว่างกัน มีสหสัมพันธ์กับความพึงพอใจในชีวิตคู่	การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน	สนับสนุนสมมติการวิจัย ตารางที่ 7
2.	ในเพศชาย มาตรฐานความสัมพันธ์ด้านความรับผิดชอบต่อครอบครัว มีสหสัมพันธ์กับความพึงพอใจในชีวิตคู่	การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน	สนับสนุนสมมติการวิจัย ตารางที่ 7
3.	ในเพศชาย มาตรฐานความสัมพันธ์ด้านความผูกพันระหว่างกัน และมาตรฐานความสัมพันธ์ด้านความรับผิดชอบต่อครอบครัว ร่วมกันทำนายความพึงพอใจในชีวิตคู่ได้	การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ ด้วยการใช้ตัวแปรพร้อมกัน	สนับสนุนสมมติการวิจัย $R = .51, p < .01$ $R^2 = .26, p < .01$

ข้อ	สมมติฐาน	วิธีการทดสอบ	ผลการทดสอบ
4.	ในเพศหญิง มาตรฐานความสัมพันธ์ด้านความผูกพันระหว่างกัน มีสหสัมพันธ์กับความพึงพอใจในชีวิตคู่	การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน	สนับสนุน สมมติการวิจัย ตารางที่ 10
5.	ในเพศหญิง มาตรฐานความสัมพันธ์ด้านความรับผิดชอบต่อครอบครัว มีสหสัมพันธ์กับความพึงพอใจในชีวิตคู่	การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน	สนับสนุน สมมติการวิจัย ตารางที่ 10
6.	ในเพศหญิง มาตรฐานความสัมพันธ์ด้านความผูกพันระหว่างกัน และมาตรฐานความสัมพันธ์ด้านความรับผิดชอบต่อครอบครัว ร่วมกันทำนายความพึงพอใจในชีวิตคู่ได้	การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ ด้วยการใส่ตัวแปรพร้อมกัน	สนับสนุน สมมติการวิจัย $R = .21, p < .01$ $R^2 = .10, p < .01$

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

5.1 สรุปผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของมาตรฐานความสัมพันธ์ด้านความผูกพันระหว่างกัน ความรับผิดชอบต่อครอบครัว และความพึงพอใจในชีวิตคู่ ระหว่างคู่รักชายและหญิง โดยมีสมมติฐานการวิจัย 6 ข้อ ได้แก่

1) ในเพศชาย มาตรฐานความสัมพันธ์ด้านความผูกพันระหว่างกัน มีสหสัมพันธ์ทางบวกกับความพึงพอใจในชีวิตคู่

2) ในเพศชาย มาตรฐานความสัมพันธ์ด้านความรับผิดชอบต่อครอบครัว มีสหสัมพันธ์ทางบวกกับความพึงพอใจในชีวิตคู่

3) ในเพศชาย มาตรฐานความสัมพันธ์ด้านความผูกพันระหว่างกัน และมาตรฐานความสัมพันธ์ด้านความรับผิดชอบต่อครอบครัว ร่วมกันทำนายความพึงพอใจในชีวิตคู่

4) ในเพศหญิง มาตรฐานความสัมพันธ์ด้านความผูกพันระหว่างกัน มีสหสัมพันธ์ทางบวกกับความพึงพอใจในชีวิตคู่

5) ในเพศหญิง มาตรฐานความสัมพันธ์ด้านความรับผิดชอบต่อครอบครัว มีสหสัมพันธ์ทางบวกกับความพึงพอใจในชีวิตคู่

6) ในเพศหญิง มาตรฐานความสัมพันธ์ด้านความผูกพันระหว่างกัน และมาตรฐานความสัมพันธ์ด้านความรับผิดชอบต่อครอบครัว ร่วมกันทำนายความพึงพอใจในชีวิตคู่

กลุ่มตัวอย่าง คือ บุคคลที่อยู่ในความสัมพันธ์แบบคู่รัก/คู่สมรส จำนวน 260 คน มีอายุเฉลี่ยเท่ากับ 26.06 ($SD = 5.9$) ปี เครื่องมือที่วิจัย ได้แก่

- 1) คำถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม
- 2) มาตรฐานมาตรฐานความสัมพันธ์ และ
- 3) มาตรฐานความพึงพอใจในชีวิตคู่

ผลการวิจัยสนับสนุนสมมติฐานการวิจัย 6 ข้อจาก 6 ข้อ กล่าวคือ

- 1) ในเพศชาย มาตรฐานความสัมพันธ์ด้านความผูกพันระหว่างกันมีสหสัมพันธ์ทางบวกกับความพึงพอใจในชีวิตคู่ ($r = .51, p < .01$)
- 2) ในเพศชาย มาตรฐานความสัมพันธ์ด้านความรับผิดชอบต่อครอบครัวมีสหสัมพันธ์ทางบวกกับความพึงพอใจในชีวิตคู่ ($r = .32, p < .01$)
- 3) ในเพศชาย มาตรฐานความสัมพันธ์ด้านความผูกพันระหว่างกันและมาตรฐานความสัมพันธ์ด้านความรับผิดชอบต่อครอบครัวสามารถร่วมกันทำนายความพึงพอใจในชีวิตคู่ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และอธิบายความแปรปรวนของความพึงพอใจในชีวิตคู่ได้ร้อยละ 26 ($R^2 = .26, p < .001$) โดยตัวแปรมาตรฐานความสัมพันธ์ด้านความผูกพันระหว่างกันเท่านั้นที่สามารถทำนายความพึงพอใจในชีวิตคู่ได้ ($\beta = .46, p < .001$)
- 4) ในเพศหญิง มาตรฐานความสัมพันธ์ด้านความผูกพันระหว่างกันมีสหสัมพันธ์ทางบวกกับความพึงพอใจในชีวิตคู่ ($r = .32, p < .01$)
- 5) ในเพศหญิง มาตรฐานความสัมพันธ์ด้านความรับผิดชอบต่อครอบครัวมีสหสัมพันธ์ทางบวกกับความพึงพอใจในชีวิตคู่ ($r = .24, p < .01$)
- 6) ในเพศหญิง มาตรฐานความสัมพันธ์ด้านความผูกพันระหว่างกันและมาตรฐานความสัมพันธ์ด้านความรับผิดชอบต่อครอบครัวสามารถร่วมกันทำนายความพึงพอใจในชีวิตคู่ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และอธิบายความแปรปรวนของความพึงพอใจในชีวิตคู่ได้ร้อยละ 10 ($R^2 = .10, p < .01$) โดยตัวแปรมาตรฐานความสัมพันธ์ด้านความผูกพันระหว่างกันเท่านั้นที่สามารถทำนายความพึงพอใจในชีวิตคู่ได้ ($\beta = .32, p < .01$)

5.2 การอภิปรายผล

ความพึงพอใจในชีวิตคู่เป็นสิ่งสำคัญของคู่รัก เพราะช่วยส่งเสริมความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างคู่รัก และส่งเสริมสุขภาพกายและใจที่ดีแก่คู่รัก การเข้าใจถึงมาตรฐานความสัมพันธ์เป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยให้ นักจิตวิทยาการปรึกษาเข้าไปประยุกต์กับการบำบัดปัญหาของคู่รักได้ดียิ่งขึ้น นอกจากนั้นแล้ว การเข้าใจในมาตรฐานความสัมพันธ์จะทำให้ตัวคู่รักได้เข้าใจความคิดหรือความเชื่อของตนเอง และของคู่รักตน นำไปสู่การเสริมสร้างความพึงพอใจในชีวิตคู่ของตนเองต่อไป

ข้อค้นพบจากการศึกษางานวิจัยครั้งนี้ สะท้อนมาตรฐานความสัมพันธ์ทั้งในด้านความผูกพันกันและความรับผิดชอบต่อครอบครัว ที่มีต่อความพึงพอใจในชีวิตคู่สมรสทั้งเพศชายและเพศหญิง ซึ่งผู้วิจัยจะอภิปรายตามประเด็นที่ได้ตั้งสมมุติฐานการวิจัยได้ดังนี้

1. สมมุติฐานการวิจัยข้อที่ 1) และ 4) ที่ว่า “ในเพศชายและเพศหญิง มาตรฐานความสัมพันธ์ด้านความผูกพันระหว่างกัน มีสหสัมพันธ์ทางบวกกับความพึงพอใจในคู่รัก”

ผลการวิจัยพบว่า ในเพศชายและหญิง มาตรฐานความสัมพันธ์ด้านความผูกพันระหว่างกันมีสหสัมพันธ์ทางบวกกับความพึงพอใจในคู่รัก ($r = .51, p < .01$ และ $r = .32, p < .01$ ตามลำดับ) เป็นการสนับสนุนสมมุติฐานการวิจัยข้อในข้อที่ (1) และ (4)

สมมุติฐานนี้อภิปรายได้ว่าคู่รักทั้งเพศชายและหญิงที่ให้ความสำคัญกับมาตรฐานด้านความผูกพันจะมีความพึงพอใจในคู่รักในระดับสูง สอดคล้องกับงานวิจัยของ Hiew และคณะ (2015b) ที่ศึกษามาตรฐานความสัมพันธ์ด้านความผูกพันกับคู่รักชาวออสเตรเลียและชาวจีน ที่มีสหสัมพันธ์ทางบวกระหว่างตัวแปรสองตัว

การให้ความสำคัญหรือการใส่ใจในการแสดงความรัก ความห่วงใย และใกล้ชิดกัน รวมไปถึงการตอบสนองกลับต่อเมื่ออีกฝ่ายแสดงออกทางความรู้สึก เป็นสิ่งที่คู่รักไทยทั้งเพศชายและหญิงมองว่าเป็นสิ่งสำคัญที่ช่วยพัฒนาความสัมพันธ์ความรักให้ดียิ่งขึ้น ถ้ามองในบริบทสังคมไทยในสมัยก่อน การแสดงออกทางความรักในลักษณะต่างๆ เป็นสิ่งที่ควรกระทำอย่างลับๆ ไม่เปิดเผย เพราะเป็นสิ่งที่ขัดต่อมารยาทอันดีงามของคนไทย แต่เมื่อสังคมเปลี่ยนแปลงไปจากการรับวัฒนธรรมต่างๆ โดยเฉพาะวัฒนธรรมตะวันตก ทำให้คู่รักไทยเปิดเผยการแสดงเกี่ยวกับความรัก ความห่วงใย หรือความใกล้ชิดกันมากขึ้น ไม่ว่าจะผ่านทางตรงคือการแสดงออกหรือการสื่อสารต่อหน้ากัน และทางอ้อมคือการแสดงออกทางข้อความ รูปภาพที่บ่งบอกถึงความห่วงใยหรือใกล้ชิดกันผ่านช่องทางต่างๆ เช่น ข้อความทางโทรศัพท์ ข้อความทางเว็บไซต์ต่างๆ รวมไปถึงการประกาศลงในสื่อสังคมออนไลน์ (สีตลา ชาญวิเศษ, 2557) เพื่อส่งเสริมความพึงพอใจในคู่รักของตน

2. สมมุติฐานการวิจัยข้อที่ 2) และ 5) ที่ว่า “ในเพศชายและเพศหญิง มาตรฐานความสัมพันธ์ด้านความรับผิดชอบต่อครอบครัว มีสหสัมพันธ์ทางบวกกับความพึงพอใจในคู่รัก”

ผลการวิจัยพบว่า ในเพศชายและหญิง มาตรฐานความสัมพันธ์ด้านความรับผิดชอบต่อครอบครัว ระหว่างกันมีสหสัมพันธ์ทางบวกกับความพึงพอใจในคู่รัก ($r = .32, p < .01$ และ $r = .24, p < .01$ ตามลำดับ) เป็นการสนับสนุนสมมุติฐานการวิจัยข้อในข้อที่ (2) และ (5)

สมมุติฐานนี้อภิปรายได้ว่าคู่รักทั้งเพศชายและหญิงที่ให้ความสำคัญกับมาตรฐานด้านความรับผิดชอบต่อครอบครัว จะมีความพึงพอใจในคู่รักในระดับสูง สอดคล้องกับงานวิจัยของ Hiew

และคณะ (2015b) ที่ศึกษามาตรฐานความสัมพันธ์ด้านความรับผิดชอบต่อครอบครัว กับคู่รักชาวออสเตรเลียและชาวจีน ที่มีสหสัมพันธ์ทางบวกระหว่างตัวแปรสองตัว

ความสัมพันธ์ที่ดีกับครอบครัวขยาย การรักษาหน้าตาของครอบครัว ความสมัครสมานในความสัมพันธ์และบทบาทหน้าที่ของเพศตามที่วัฒนธรรมได้กำหนดไว้ เป็นสิ่งที่คู่รักไทยทั้งเพศชายและหญิงมองว่าเป็นสิ่งสำคัญที่ช่วยพัฒนาความสัมพันธ์ความรักให้ดียิ่งขึ้น สอดคล้องกับบริบทสังคมไทยที่เป็นสังคมคตินิยมที่เน้นย้ำถึงความสำคัญหรือประโยชน์ของสังคมส่วนรวมมากกว่าความสำคัญของส่วนตัว (Hofstede, 2001) สังคมไทยเป็นสังคมพึงพิง ครอบครัวหรือเพื่อนรอบข้างเป็นส่วนสำคัญที่ทำให้บุคคลมีความสุขมากขึ้น การที่คู่รักจะมีความสุขความพึงพอใจแก่กันและกันนั้น ต้องทำให้ครอบครัวของคู่รัก ไม่เกิดความขัดแย้งกัน รักษาหน้าตาของครอบครัวตนเอง นอกจากนี้แล้วบุคคลจำเป็นต้องประพฤติปฏิบัติให้เหมาะสมบทบาททางเพศของตนเองที่สังคมคาดหวังอีกด้วย ซึ่งลักษณะดังกล่าวอาจส่งผลต่อความพึงพอใจในคู่รักได้

3. สมมุติฐานการวิจัยข้อที่ 3) และ 6) ที่ว่า “ในเพศชายและเพศหญิง มาตรฐานความสัมพันธ์ด้านความผูกพันระหว่างกัน มาตรฐานความสัมพันธ์ด้านความรับผิดชอบต่อครอบครัว สามารถร่วมกันทำนายความพึงพอใจในคู่รักได้”

ผลการวิจัยพบว่ามาตรฐานความสัมพันธ์ด้านความผูกพันระหว่างกันและมาตรฐานความสัมพันธ์ด้านความรับผิดชอบต่อครอบครัวสามารถร่วมกันทำนายความพึงพอใจในชีวิตคู่ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และอธิบายความแปรปรวนของความพึงพอใจในชีวิตคู่ได้ในเพศชายร้อยละ 26 และในเพศหญิงร้อยละ 10 ($R^2 = .26, p < .001$ และ $R^2 = .10, p < .01$ ตามลำดับ) โดยตัวแปรมาตรฐานความสัมพันธ์ด้านความผูกพันระหว่างกันเท่านั้นที่สามารถทำนายความพึงพอใจในชีวิตคู่ได้ ทั้งเพศชายและเพศหญิง

สมมุติฐานนี้อธิบายได้ว่าคู่รักทั้งเพศชายและหญิง มาตรฐานด้านความผูกพันระหว่างกันสามารถเพิ่มความพึงพอใจในคู่รักได้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ Hiew และคณะ (2015b) บางส่วนที่ศึกษาการทำนายความพึงพอใจในคู่รักจากมาตรฐานความสัมพันธ์ด้านความผูกพันระหว่างกันและความรับผิดชอบต่อครอบครัว กับคู่รักชาวออสเตรเลียและชาวจีน ที่ทั้งสองตัวแปรสามารถทำนายความพึงพอใจในคู่รักได้

นอกจากการวิจัยนี้ไม่มีสอดคล้องกับงานวิจัยของ Xiaohe และ Whyte (1990) ที่ศึกษาความพึงพอใจในคู่รักชาวจีนพบว่าความพึงพอใจในคู่รักสามารถทำนายได้จากการมีความสัมพันธ์อันดีระหว่างผู้หญิงกับครอบครัวฝ่ายชายและความมีอิสระในการเลือกคู่ครองของตนเอง ซึ่งหมายถึงความรับผิดชอบต่อครอบครัวและความผูกพันระหว่างกันตามลำดับ และงานวิจัยของ Roland

(1988) พบว่าปัจจัยหลักของความพึงพอใจในคูรัักในภรรยาไม่ได้มาจากความสัมพันธ์ระหว่างคูรัักด้วยกันเอง แต่มาจากความสัมพันธ์ที่ติระหว่างตนเองกับลูกและญาติพี่น้องต่างๆ โดยเฉพาะเพศหญิงในครอบครัว ซึ่งงานวิจัยนี้ศึกษาในกลุ่มตัวอย่างของผู้หญิงที่แต่งงานแล้วในประเทศญี่ปุ่น

ถึงแม้ว่ามาตรฐานความสัมพันธ์ด้านความผูกพันระหว่างกันและความรับผิดชอบต่อครอบครัวมีสหสัมพันธ์ทางบวกกับความพึงพอใจในชีวิตคู่ แต่เฉพาะมาตรฐานความสัมพันธ์ด้านความผูกพันระหว่างกันเท่านั้นที่สามารถทำนายความพึงพอใจในชีวิตคู่ได้ อาจเป็นเพราะว่าบริบทสังคมไทยที่เป็นสังคมคตริรวมหมู่ บุคคลจะให้ความสำคัญทางด้านครอบครัวมากกว่าส่วนตัว Hofstede (2001) ความผูกพันระหว่างกันกับความรับผิดชอบต่อครอบครัวอาจอยู่ในบริบทที่ไม่แตกต่างกัน ทำให้ไม่สามารถจำแนกแยกกันทำนายได้อย่างชัดเจน ดังนั้นการศึกษาวิเคราะห์เพิ่มเติมระหว่างตัวแปรทั้งสองนี้ในบริบทสังคมไทยเป็นสิ่งที่ควรทำต่อไป

นอกจากนั้นแล้ว กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ (ร้อยละ 81.5) ของงานวิจัยนี้จบการศึกษาอย่างน้อยระดับปริญญาตรี กลุ่มคนที่มีระดับการศึกษาที่สูงส่วนใหญ่จะได้รับสื่อที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมตะวันตกเป็นจำนวนมาก ไม่ว่าจะเป็นทางอินเตอร์เน็ตหรือโทรทัศน์ ทำให้เกิดการเรียนรู้การใช้ชีวิตในด้านต่างๆ รวมไปถึงความสัมพันธ์ระหว่างคูรััก ซึ่งส่งผลให้คูรัักกลุ่มนี้อาจให้ความสำคัญต่อมาตรฐานความสัมพันธ์ด้านความผูกพันระหว่างกันมากกว่ากลุ่มคนทั่วไปในประเทศไทย ทำให้มาตรฐานความสัมพันธ์ด้านความผูกพันระหว่างกันเท่านั้นที่สามารถทำนายความพึงพอใจในชีวิตคู่ได้

4. การอภิปรายเพิ่มเติมเรื่องการเปรียบเทียบมาตรฐานความสัมพันธ์ด้านความผูกพันระหว่างกัน มาตรฐานความสัมพันธ์ด้านความรับผิดชอบต่อครอบครัว และความพึงพอใจในชีวิตคู่ และการร่วมกันทำนายความพึงพอใจในชีวิตคู่ของความผูกพันระหว่างกันและความรับผิดชอบต่อครอบครัว ของเพศชายและเพศหญิง

ผลการวิจัยพบว่าเฉพาะมาตรฐานความสัมพันธ์ด้านความผูกพันระหว่างกันเท่านั้นที่คูรัักเพศชายและเพศหญิงมีความแตกต่างระหว่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ($t(129) = 2.04, p = .043$) และเพศหญิงมีค่ามากกว่าเพศชาย และเมื่อเปรียบเทียบค่าสหสัมพันธ์ของตัวแปรทั้ง 3 ตัวระหว่างเพศชายและเพศหญิง ค่าสหสัมพันธ์ของเพศชายจะมีค่ามากกว่าทั้งมาตรฐานความสัมพันธ์ด้านความผูกพันระหว่างกันและด้านความรับผิดชอบต่อครอบครัว นอกจากนี้สมการการทำนายความพึงพอใจในชีวิตคู่ มาตรฐานความสัมพันธ์ด้านความผูกพันระหว่างกันของเพศชายมีค่าการทำนายที่มากกว่าเพศหญิง (เฉพาะความผูกพันระหว่างกันเท่านั้นที่สามารถทำนายความพึงพอใจในชีวิตคู่ได้ทั้งเพศชายและเพศหญิง)

อาจเกิดจากเหตุผลของงานวิจัย Chodorow (1978) ที่วิเคราะห์บทบาทการเลี้ยงดูของมารดากับการพัฒนาความเป็นตัวตนของลูกสาวและลูกชาย พบว่ามารดาจะเลี้ยงดูให้ลูกสาวเกิดความเป็นตัวตนที่สัมพันธ์กับผู้อื่น (sense of self ... continuous with others) ในขณะที่มารดาจะเลี้ยงดูลูกชายให้เกิดความเป็นตัวตนที่เป็นปัจเจก ไม่พึ่งพาใคร (autonomous and distinct sense of self) ดังนั้นอาจเป็นไปได้ว่าในสังคมทั่วไปผู้ชายจะไม่แสดงออกและไม่ใส่ใจในด้านความรู้สึกอารมณ์กับผู้อื่นมากนัก ทำให้ผู้ชายขาดการพึ่งพาทางด้านอารมณ์จากสังคมภายนอก ดังนั้นผู้ชายอาจโหยหาและต้องพึ่งพาทางด้านอารมณ์กับคู่รัก เนื่องจากเป็นแหล่งที่พึ่งพาแหล่งเดียวที่จะสามารถหาได้ นอกจากนั้นแล้วงานวิจัยของ Riggio (1986) พบว่าผู้หญิงมีความสามารถในการสื่อสารด้านอารมณ์และการรับรู้อารมณ์จากบุคคลรอบด้านได้ดีกว่าผู้ชาย เป็นการเน้นย้ำว่าการสื่อสารและรับรู้ความรู้สึกในทางสังคมผู้ชายมีน้อยกว่าผู้หญิง ดังนั้นมาตรฐานความสัมพันธ์ด้านความผูกพันระหว่างกันเป็นสิ่งที่เพศชายเน้นย้ำเป็นพิเศษเพื่อที่จะให้เกิดความสัมพันธ์ที่ตีระหว่างคู่ของตนมากกว่าเพศหญิง

ในส่วนการทำนายความพึงพอใจในคู่รัก เนื่องจากมาตรฐานความสัมพันธ์ด้านความผูกพันระหว่างกันในเพศชายและเพศหญิงสามารถทำนายน้อยถึงปานกลาง (ร้อยละ 26 และ 10 ตามลำดับ) แสดงว่านอกเหนือจากความผูกพันระหว่างกัน ยังคงมีตัวแปรบางตัวที่สามารถทำนายความพึงพอใจในคู่รักได้ เช่น งานวิจัยของ Roland (1988) ที่ศึกษาในกลุ่มตัวอย่างชาวญี่ปุ่นพบว่าความพึงพอใจในความสัมพันธ์ของเพศชาย บางส่วนมีพื้นฐานมาจากบริบทจากการทำงาน ส่วนเพศหญิง มีพื้นฐานมาจากความสัมพันธ์ที่ตีระหว่างตนกับลูก และระหว่างตนกับเพื่อนเก่าสมัยเรียนหนังสือ (Brinley, 1991) กล่าวว่าความสุขที่เกิดขึ้นในครอบครัว (รวมถึงความพึงพอใจในชีวิตคู่) จะมีค่าเพิ่มขึ้นถ้าครอบครัวนั้นมีลูกเพื่อช่วยสานสัมพันธ์ที่ตีระหว่างคู่รักได้ เป็นต้น

5.3 ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

ผลการวิจัยพบว่า เฉพาะมาตรฐานความสัมพันธ์ด้านความผูกพันระหว่างกันสามารถทำนายความพึงพอใจในชีวิตคู่ได้ทั้งเพศชายและเพศหญิง แต่ทั้งมาตรฐานความสัมพันธ์ด้านความผูกพันระหว่างกันและด้านความรับผิดชอบต่อครอบครัวทั้งคู่มีสหสัมพันธ์ทางบวกกับความพึงพอใจในชีวิตคู่ทั้งเพศชายและเพศหญิง

นับเป็นสิ่งสำคัญและควรได้รับความสนใจจากผู้เกี่ยวข้อง เนื่องจากความพึงพอใจในชีวิตคู่เป็นสิ่งสำคัญต่อความสัมพันธ์อันดีของคู่รัก ซึ่งส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตทั้งด้านร่างกายและจิตใจ นอกจากนั้นแล้วยังมีผลกระทบต่อสังคมต่างๆ โดยรวมได้ด้วย

ทั้งนี้ผู้วิจัยได้เสนอแนะแนวทางในการนำผลการวิจัยไปใช้ และข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไปดังนี้

5.3.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

- 1) ครูรักหรือบุคคลทั่วไปควรให้ความสำคัญกับมาตรฐานความสัมพันธ์ด้านความผูกพันระหว่างกันและมาตรฐานความสัมพันธ์ด้านความรับผิดชอบต่อครอบครัว เพื่อจะช่วยพัฒนาความสัมพันธ์ของครูรักให้ดียิ่งขึ้น
- 2) นักจิตวิทยาควรสร้างโปรแกรมการบำบัดหรือป้องกันปัญหาที่ก่อให้เกิดความไม่พึงพอใจในครูรัก ผ่านการส่งเสริมมาตรฐานความสัมพันธ์ด้านความผูกพันระหว่างกันและมาตรฐานความสัมพันธ์ด้านความรับผิดชอบต่อครอบครัว
- 3) ผู้วิจัยได้พัฒนามาตรวัดความพึงพอใจในครูรักฉบับภาษาไทย ประกอบด้วยข้อคำถาม 32 ข้อ มีความตรงและความเที่ยงอยู่ในเกณฑ์ดี พอเพียงและเหมาะสมในการนำไปศึกษาวิจัยในขั้นต่อไป ดังนั้นนักจิตวิทยาการศึกษา และนักจิตวิทยาที่ทำงานเกี่ยวข้องกับครูรัก สามารถนำมาตรวัดนี้ไปคัดกรองความพึงพอใจในครูรักได้ เพื่อประกอบการปฏิบัติงานต่อไป

5.3.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

- 1) กลุ่มตัวอย่างในงานวิจัยนี้ ใช้การคัดเลือกแบบรายสะดวก ได้แก่การให้ทำแบบสอบถามออนไลน์ ดังนั้นกลุ่มตัวอย่างที่ได้มายังไม่ครอบคลุมกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดในประเทศไทย เนื่องจากคนไทยบางส่วนไม่สามารถเข้าถึงระบบอินเทอร์เน็ตได้ นอกจากนั้นแล้ว กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีการศึกษาที่สูงอีกด้วย ดังนั้นการศึกษาวิจัยครั้งต่อไปควรใช้วิธีการสุ่มตามเขตพื้นที่ทุกจังหวัดทั่วประเทศไทย เพื่อให้มีการเก็บกลุ่มตัวอย่างที่ครอบคลุม เพื่อให้ผลการวิจัยสะท้อนถึงประชากรชาวไทยมากยิ่งขึ้น
- 2) ควรมีการศึกษาเพิ่มเติมในตัวแปรความผูกพันระหว่างกันและความรับผิดชอบต่อครอบครัวในบริบทสังคมไทยให้มากขึ้น เช่น การศึกษาวิเคราะห์องค์ประกอบ เป็นต้น เพราะตัวแปรสองตัวนี้อาจเป็นตัวแปรที่คล้ายคลึงกันในบริบทสังคมไทย ดังนั้นควรทำการศึกษาเพิ่มเติมที่ความชัดเจนของสองตัวแปรนี้ให้มากขึ้น
- 3) นอกจากนั้นการศึกษาครั้งนี้เป็นการเก็บข้อมูลเชิงปริมาณจึงยังไม่ได้สะท้อนถึงความผูกพันระหว่างกันหรือความรับผิดชอบต่อครอบครัวอย่างชัดเจนนัก ดังนั้นควรมีการศึกษา

เพิ่มเติมในงานวิจัยที่ใช้การเก็บข้อมูลในเชิงคุณภาพ หรือเป็นการวิจัยแบบผสมวิธี ที่มีทั้งการวิจัยเชิงปริมาณและคุณภาพเพื่อร่วมกันอธิบายความพึงพอใจในคู่รักที่เกี่ยวข้องกับความผูกพันระหว่างกัน และความรับผิดชอบต่อครอบครัวสำหรับคู่รักชายไทยทั้งเพศชายและเพศหญิงได้อย่างลึกซึ้งและกว้างขวางมากขึ้น

4) ควรมีการศึกษาเพิ่มเติมในกลุ่มตัวอย่างในส่วนของความสัมพันธ์ที่เฉพาะเจาะจงมากขึ้น เช่น มีสถานะสมรสตั้งแต่ 1 – 5 ปี ไม่ยังไม่สมรสแต่มีระยะเวลาของความสัมพันธ์ตั้งแต่ 1 – 5 ปี เป็นต้น เนื่องจากงานวิจัยนี้ศึกษากับบุคคลที่มีความสัมพันธ์แบบคู่รักระยะเวลา 1 ปีขึ้นไป ซึ่งเป็นการศึกษาในภาพรวม ดังนั้นการศึกษาที่เฉพาะเจาะจงขึ้นจะทำให้ นักจิตวิทยาหรือบุคคลทั่วไป เข้าใจมาตรฐานความสัมพันธ์ของแต่ละกลุ่มได้มากยิ่งขึ้น

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

- กฤตติภัส ผึ้งศิริ. (2555). อิทธิพลของรูปแบบความผูกพันต่อความหึงหวงและความก้าวร้าวพหุมิติในสถานการณ์การนอกใจ. (ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต), จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ณัฐชรินทร์ อภิวิชญ์โชษิตา. (2556). อิทธิพลของบุคลิกภาพแบบเปิดตัวและบุคลิกภาพแบบเป็นมิตรต่อความพึงพอใจในความสัมพันธ์ของคู่รัก โดยมีรูปแบบความผูกพันเป็นตัวแปรส่งผ่านและเพศเป็นตัวแปรกำกับ. (ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต), จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นิภาพร รุจีพิพัฒนกุล. (2549). อิทธิพลของความหลงตนเองและความใกล้ชิดสนิทสนมต่อความเต็มใจที่จะเสียสละและความพึงพอใจในความสัมพันธ์. (ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต), จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ปาริฉัตร มาตรวิจิตร. (2557). อิทธิพลของการใช้เฟซบุ๊กในความสัมพันธ์แบบคู่รักต่อการผูกมัดในความสัมพันธ์ และ ความหึงหวง : บทบาทส่งผ่านของความไว้วางใจคู่รัก. (ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต), จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พงศ์มนัส บุศยประทีป. (2554). อิทธิพลของรูปแบบความผูกพันต่อความพึงพอใจในความสัมพันธ์ โดยมีรูปแบบการอนุমানสาเหตุและรูปแบบการอนุমানความรับผิดชอบเป็นตัวแปรส่งผ่าน. (ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต), จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศรัญญา ศรีโยธิน. (2557). การพัฒนาโมเดลเชิงความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของการกระทำ ความรุนแรง และการถูกกระทำ ความรุนแรงในคู่รัก. (ศิลปศาสตรดุษฎีบัณฑิต), จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (2560). สถิติการจดทะเบียนสมรส จำแนกตามภาค และจังหวัด พ.ศ. 2547 - 2556. Retrieved from <http://service.nso.go.th/nso/web/statseries/statseries02.html>
- สิตลา ชาญวิเศษ. (2557). บทบาทเครือข่ายสังคมออนไลน์ในการพัฒนาความสัมพันธ์แบบโรแมนติก. (นิเทศศาสตรมหาบัณฑิต), จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุธาสิณี ใจสมิทธ์. (2554). อิทธิพลของความหลงตนเอง รูปแบบความรักแบบเล่นเกม และการกระตุ้นลักษณะเน้นความสัมพันธ์ต่อการผูกมัดในความสัมพันธ์. (ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต), จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ภาษาต่างประเทศ

- Afifi, T. D., Joseph, A., & Aldeis, D. (2012). The “standards for openness hypothesis” Why women find (conflict) avoidance more dissatisfying than men. *Journal of Social and Personal Relationships*, 29(1), 102-125.

- Allen, E. S., Baucom, D. H., Burnett, C. K., Epstein, N., & Rankin, L. A. (2001). Decision-Making Power, Autonomy, and Communication in Remarried Spouses Compared With First-Married Spouses*. *Family Relations*, 50(4), 326-334.
- Amato, P. R. (2007). *Alone together: How marriage in America is changing*: Harvard University Press.
- Baucom, D. H., Epstein, N., Rankin, L. A., & Burnett, C. K. (1996). Assessing relationship standards: The Inventory of Specific Relationship Standards. *Journal of Family Psychology*, 10(1), 72.
- Baucom, D. H., Epstein, N., Sayers, S., & Sher, T. G. (1989). The Role of Cognitions in Marital Relationships: Definitional, Methodological, and Conceptual Issues. *Journal of consulting and clinical psychology*, 57(1), 31-38.
- Baucom, D. H., Epstein, N. B., Kirby, J. S., & LaTaillade, J. J. (2002). Cognitive-behavioral couple therapy. *Handbook of cognitive-behavioral therapies*, 411, 92.
- Beach, S. R. H., Arias, I., & O'Leary, K. D. (1986). The relationship of marital satisfaction and social support to depressive symptomatology. *Journal of Psychopathology and Behavioral Assessment*, 8(4), 305-316.
doi:10.1007/bf00960728
- Berg, J. H. (1987). Responsiveness and self-disclosure *Self-disclosure* (pp. 101-130): Springer.
- Berk, L. (2001). *Development through the lifespan*: Pearson Education India.
- Bernard, J. (1972). The Future of Marriage (New York. *World*, 11.
- Boos, D. D., & Hughes-Oliver, J. M. (2000). How Large Does n Have to be for Z and t Intervals? *The American Statistician*, 54(2), 121-128.
- Booth, A., & Amato, P. R. (2001). Parental Predivorce Relations and Offspring Postdivorce Well-Being. *Journal of Marriage and Family*, 63(1), 197-212.
- Bradbury, T. N., & Fincham, F. D. (1993). Assessing dysfunctional cognition in marriage: A reconsideration of the Relationship Belief Inventory. *Psychological Assessment*, 5(1), 92.
- Brinley, M. (1991). Should you have a baby. *Marriages and families: Coping with change*, 248-253.
- Brown, B. B. (1999). " You're going out with who?": Peer group influences on adolescent romantic relationships.
- Caldwell, M. A., & Peplau, L. A. (1982). Sex differences in same-sex friendship. *Sex Roles*, 8(7), 721-732.

- Cardon, P. W., & Scott, J. C. (2003). Chinese business face: Communication behaviors and teaching approaches. *Business communication quarterly*, 66(4), 9-22.
- Chodorow, N. (1978). *The reproduction of mothering: Psychoanalysis and the reproduction of mothering*: Berkeley: The University of California Press.
- Cohen, S., Schulz, M. S., Weiss, E., & Waldinger, R. J. (2012). Eye of the beholder: the individual and dyadic contributions of empathic accuracy and perceived empathic effort to relationship satisfaction. *Journal of Family Psychology*, 26(2), 236.
- Connidis, I. A. (2010). *Family ties and aging*: Pine Forge Press.
- Cordova, J. V., Gee, C. B., & Warren, L. Z. (2005). Emotional skillfulness in marriage: Intimacy as a mediator of the relationship between emotional skillfulness and marital satisfaction. *Journal of Social and Clinical Psychology*, 24(2), 218.
- Cuber, J. F., & Harroff, P. B. (1965). *The significant Americans: A study of sexual behavior among the affluent*: Appleton-Century.
- Cutrona, C. E. (1996). *Social support in couples: Marriage as a resource in times of stress* (Vol. 13): Sage Publications.
- Emmelkamp, P. M., Krol, B., Sanderman, R., & Rüphan, M. (1987). The assessment of relationship beliefs in a marital context. *Personality and Individual Differences*, 8(6), 775-780.
- Epstein, N., & Eidelson, R. J. (1981). Unrealistic beliefs of clinical couples: Their relationship to expectations, goals and satisfaction. *American Journal of Family Therapy*, 9(4), 13-22.
- Epstein, N. B., Chen, F., & Beyder-Kamjou, I. (2005). Relationship standards and marital satisfaction in Chinese and American couples. *Journal of Marital and family therapy*, 31(1), 59-74.
- Erickson, R. J. (2005). Why emotion work matters: Sex, gender, and the division of household labor. *Journal of Marriage and Family*, 67(2), 337-351.
- Fincham, F. D., & Rogge, R. (2010). Understanding relationship quality: Theoretical challenges and new tools for assessment. *Journal of Family Theory & Review*, 2(4), 227-242.
- Fletcher, G. J., Simpson, J. A., & Thomas, G. (2000). Ideals, perceptions, and evaluations in early relationship development. *Journal of personality and social psychology*, 79(6), 933.
- Freeston, M. H., & Pléchaty, M. (1997). Reconsideration of the Locke-Wallace Marital Adjustment Test: Is it still relevant for the 1990s? *Psychological Reports*, 81(2), 419-434.

- Funk, J. L., & Rogge, R. D. (2007). Testing the ruler with item response theory: increasing precision of measurement for relationship satisfaction with the Couples Satisfaction Index. *Journal of Family Psychology, 21*(4), 572.
- Gelfand, M. J., Raver, J. L., Nishii, L., Leslie, L. M., Lun, J., Lim, B. C., . . . Arnadottir, J. (2011). Differences between tight and loose cultures: A 33-nation study. *science, 332*(6033), 1100-1104.
- Gordon, K. C., Baucom, D. H., Epstein, N., Burnett, C. K., & Rankin, L. A. (1999). The interaction between marital standards and communication patterns: How does it contribute to marital adjustment? *Journal of Marital and family therapy, 25*(2), 211-223.
- Graham, J. M., Diebels, K. J., & Barnow, Z. B. (2011). The reliability of relationship satisfaction: a reliability generalization meta-analysis: American Psychological Association.
- Graham, J. M., Liu, Y. J., & Jeziorski, J. L. (2006). The dyadic adjustment scale: A reliability generalization meta-analysis. *Journal of Marriage and Family, 68*(3), 701-717.
- Gray-Little, B., & Burks, N. (1983). Power and satisfaction in marriage: A review and critique. *Psychological bulletin, 93*(3), 513.
- Grote, N. K., & Clark, M. S. (2001). Perceiving unfairness in the family: cause or consequence of marital distress? *Journal of Personality and Social Psychology, 80*(2), 281.
- Hair, J. F. (2010). *Multivariate data analysis*: Pearson College Division.
- Halford, W. K. (2011). *Marriage and relationship education: What works and how to provide it*: Guilford Press.
- Halford, W. K., Sanders, M. R., & Behrens, B. C. (2001). Can skills training prevent relationship problems in at-risk couples? Four-year effects of a behavioral relationship education program. *Journal of Family Psychology, 15*(4), 750.
- Halford, W. K., & Snyder, D. K. (2012). Universal processes and common factors in couple therapy and relationship education: Guest Editors: W. Kim Halford and Douglas K. Snyder. *Behavior Therapy, 43*(1), 1-12.
- Harvey, J. H., Wenzel, A., & Sprecher, S. (2004). *The handbook of sexuality in close relationships*: Psychology Press.
- Hawkins, J. L., & Johnsen, K. (1969). Perception of behavioral conformity, imputation of consensus, and marital satisfaction. *Journal of Marriage and the Family, 31*, 507-511.

- Hiew, D. N., Halford, W. K., van de Vijver, F. J., & Liu, S. (2015a). The Chinese–Western Intercultural Couple Standards Scale. *Psychological Assessment, 27*(3), 816.
- Hiew, D. N., Halford, W. K., van de Vijver, F. J., & Liu, S. (2015b). Relationship Standards and Satisfaction in Chinese, Western, and Intercultural Chinese–Western Couples in Australia. *Journal of Cross-Cultural Psychology, 0022022115579936*.
- Hofstede, G. (2001). Culture's recent consequences: Using dimension scores in theory and research. *International Journal of cross cultural management, 1*(1), 11-17.
- Huber, S., & Huber, O. W. (2012). The centrality of religiosity scale (CRS). *Religions, 3*(3), 710-724.
- Jackson, J. B., Miller, R. B., Oka, M., & Henry, R. G. (2014). Gender differences in marital satisfaction: A meta-analysis. *Journal of Marriage and Family, 76*(1), 105-129.
- James, S., Hunsley, J., & Hemsworth, D. (2002). Factor structure of the relationship belief inventory. *Cognitive therapy and research, 26*(6), 729-744.
- Jarukasemthawee, S., Halford, W. K., Fons, v. d. V., & Pisitsungkagarn, K. (2017). *The development of The Thai Mature of Couple Standard Relationship Scale*.
- Jones, R. G. (1968). *A factored measure of Ellis' irrational belief system with personality and maladjustment correlates*. Texas Tech University.
- Kam, C. C. S., & Bond, M. H. (2008). Role of emotions and behavioural responses in mediating the impact of face loss on relationship deterioration: Are Chinese more face-sensitive than Americans? *Asian Journal of Social Psychology, 11*(2), 175-184.
- Karney, B. R., & Bradbury, T. N. (1995). The longitudinal course of marital quality and stability: A review of theory, methods, and research. *Psychological bulletin, 118*(1), 3.
- Kimmel, D., & Van Der Veen, F. (1974). Factors of marital adjustment in Locke's Marital Adjustment Test. *Journal of Marriage and the Family, 57-63*.
- Klausner, W. (1997). *Thai Culture in Transition: Collected Writings of William J. Klausner*: Siam.
- Knodel, J. E., Chamrathirong, A., & Debavalya, N. (1987). *Thailand's reproductive revolution: Rapid fertility decline in a third-world setting*: JSTOR.
- Kwan, V. S., Bond, M. H., & Singelis, T. M. (1997). Pancultural explanations for life satisfaction: adding relationship harmony to self-esteem. *Journal of personality and social psychology, 73*(5), 1038.

- Li, T., & Chen, F. (2002). Affection in marriage: A study of marital enqing and intimacy in Taiwan. *Journal of Psychology in Chinese Societies*, 3(1), 37-59.
- Locke, H. J. (1951). Predicting adjustment in marriage: a comparison of a divorced and a happily married group.
- Locke, H. J., & Wallace, K. M. (1959). Short Marital-Adjustment and Prediction Tests: Their Reliability and Validity. *Marriage and family living*, 21(3), 251-255.
doi:10.2307/348022
- Martin, R. W. (1991). Examining personal relationship thinking: The relational cognition complexity instrument. *Journal of Social and Personal Relationships*, 8(4), 467-480.
- McKeen, C. A. (2005). Gender roles: An examination of the hopes and expectations of the next generation of managers in Canada and China. *Sex Roles*, 52(7), 533-546.
- McNulty, J. K., Wenner, C. A., & Fisher, T. D. (2016). Longitudinal associations among relationship satisfaction, sexual satisfaction, and frequency of sex in early marriage. *Archives of sexual behavior*, 45(1), 85-97.
- Minuchin, S. (1974). *Families and family therapy*: Harvard University Press.
- Nongsong, S., & Charoensukmongkol, P. (2016). I Don't Care Much as Long as I Am Also on Facebook: Impacts of Social Media Use of Both Partners on Romantic Relationship Problems. *The Family Journal*, 24(4), 351-358.
- Pierce, J., & Gilligan, C. (1983). In *A Different Voice: Psychological Theory and Women's Development*: JSTOR.
- Rankin, L. A., Baucom, D. H., Burnett, C. K., & Epstein, N. (1992). *The individual in marriage: An understanding of the "I" and the "We."*. Paper presented at the the 26th Annual Convention of the Association for the Advancement of Behavior Therapy, Boston, MA.
- Rankin, L. A., Burnett, C. K., Baucom, D. H., & Epstein, N. (1997). Autonomy and relatedness in marital functioning. *Journal of Marital and family therapy*, 23(2), 175-190.
- Reis, H. T., Senchak, M., & Solomon, B. (1985). Sex differences in the intimacy of social interaction: Further examination of potential explanations. *Journal of Personality and Social Psychology*, 48(5), 1204.
- Ren, X. S. (1997). Marital status and quality of relationships: The impact on health perception. *Social Science & Medicine*, 44(2), 241-249.
- Riggio, R. E. (1986). Assessment of basic social skills. *Journal of Personality and Social Psychology*, 51(3), 649.

- Roland, A. (1988). In search of self in India and Japan: Towards a cross cultural perspective: Princeton, NJ: Princeton University Press.
- Shi, L., Wang, L., Rastogi, M., & Thomas, V. (2009). A multilevel contextual model for couples from mainland China. *Couple therapy with ethnic minorities*, 297-318.
- Spanier, G. B. (1976). Measuring dyadic adjustment: New scales for assessing the quality of marriage and similar dyads. *Journal of Marriage and the Family*, 15-28.
- Spanier, G. B., & Cole, C. L. (1976). Toward clarification and investigation of marital adjustment. *International Journal of Sociology of the Family*, 121-146.
- Spanier, G. B., & Thompson, L. (1982). A confirmatory analysis of the Dyadic Adjustment Scale. *Journal of Marriage and the Family*, 731-738.
- Stackert, R. A., & Bursik, K. (2003). Why am I unsatisfied? Adult attachment style, gendered irrational relationship beliefs, and young adult romantic relationship satisfaction. *Personality and Individual Differences*, 34(8), 1419-1429.
- Stevens, D., Kiger, G., & Riley, P. J. (2001). Working Hard and Hardly Working: Domestic Labor and Marital Satisfaction Among Dual-Earner Couples. *Journal of Marriage and Family*, 63(2), 514-526.
- Stone, E., & Shackelford, T. (2007). Marital satisfaction. *Encyclopedia of social psychology*, 541-544.
- Terman, L. M., Battenwieser, P., Ferguson, L. W., Johnson, W. B., & Wilson, D. P. (1938). Psychological factors in marital happiness.
- Thompson, L., & Walker, A. J. (1989). Gender in families: Women and men in marriage, work, and parenthood. *Journal of Marriage and the Family*, 845-871.
- Turner, R. H. (1970). *Family interaction*: Wiley New York.
- Vangelisti, A. L., & Daly, J. A. (1997). Gender differences in standards for romantic relationships. *Personal Relationships*, 4(3), 203-219.
- Vuttanont, U., Greenhalgh, T., Griffin, M., & Boynton, P. (2006). "Smart boys" and "sweet girls"—sex education needs in Thai teenagers: a mixed-method study. *The Lancet*, 368(9552), 2068-2080.
- Wayment, H. A. (2005). The content and formation of college students' relational standards. *Current Research in Social Psychology*, 10(16).
- Wills, T. A., Weiss, R. L., & Patterson, G. R. (1974). A behavioral analysis of the determinants of marital satisfaction. *Journal of consulting and clinical psychology*, 42(6), 802.

- Wongpakaran, T., Wongpakaran, N., & Wedding, D. (2012). Gender differences, attachment styles, self-esteem and romantic relationships in Thailand. *International Journal of Intercultural Relations*, 36(3), 409-417.
doi:<https://doi.org/10.1016/j.ijintrel.2011.12.001>
- Wunderer, E., & Schneewind, K. A. (2008). The relationship between marital standards, dyadic coping and marital satisfaction. *European Journal of Social Psychology*, 38(3), 462-476.
- Xiaohe, X., & Whyte, M. K. (1990). Love matches and arranged marriages: A Chinese replication. *Journal of Marriage and the Family*, 709-722.

ภาคผนวก

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

ภาคผนวก ก

ใบรับรองโครงการวิจัยจากคณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในคน

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน คณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในคน กลุ่มสหสถาบัน ชุดที่ 1 โทร.0-228-3202

ที่ จว ๑๐1/2559 วันที่ ๑ พฤศจิกายน 2559

เรื่อง แจ้งผลผ่านการพิจารณาจริยธรรมการวิจัย

เลขที่รับหนังสือ ๑๑๐

วันที่ 22 พ.ย. 2559

เวลา ๐๑.4๐ น.

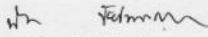
เรียน คณบดีคณะจิตวิทยา

สิ่งที่ส่งมาด้วย เอกสารแจ้งผ่านการรับรองผลการพิจารณา

ตามที่นิสิต/บุคลากรในสังกัดของท่านได้เสนอโครงการวิจัยเพื่อขอรับการพิจารณาจริยธรรมการวิจัย กลุ่มสหสถาบัน ชุดที่ 1 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย นั้น ในการนี้ กรรมการผู้ทบทวนหลักได้เห็นสมควรให้ผ่านการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยได้ ดังนี้

โครงการวิจัยที่ 152.1/59 เรื่อง การเปรียบเทียบความสัมพันธ์ของความผูกพันระหว่างกัน ความรับผิดชอบต่อครอบครัว กับความพึงพอใจในชีวิตคู่รักระหว่างคู่รักชายและหญิง (A COMPARISON OF THE RELATIONSHIPS AMONG COUPLE BOND, FAMILY RESPONSIBILITY, AND COUPLE SATISFACTION IN MALE AND FEMALE COUPLES) ของ นายวัชรพงษ์ ฟูประทีปศิริ

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นันทรี ชัยชนะวงศาโรจน์)
กรรมการและเลขานุการ
คณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในคน
กลุ่มสหสถาบัน ชุดที่ 1 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

เรียน ผอ.ฝ่ายบริหาร
จึงเรียนมาเพื่อโปรด

ทราบ

พิจารณา

ลงชื่อ

เรียน อ.ณัฐวิภากร (๑๓๖๐๑๓๓)

เรียน อ.ณัฐวิภากร (๑๓๖๐๑๓๓)

๒๒ พ.ย. ๕๙

คณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในคน กลุ่มสหสถาบัน ชุดที่ 1 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
254 อาคารจามจุรี ชั้น 2 ถนนพญาไท เขตปทุมวัน กรุงเทพฯ 10330
โทรศัพท์/โทรสาร: 0-2218-3202 E-mail: eccu@chula.ac.th

AF 01-12

COA No. 192/2559

ใบรับรองโครงการวิจัย

โครงการวิจัยที่ 152.1/59 : การเปรียบเทียบความสัมพันธ์ของความผูกพันระหว่างกัน ความ
รับผิดชอบต่อครอบครัว กับความพึงพอใจในชีวิตคู่ระหว่างคู่รักชาย
และหญิง

ผู้วิจัยหลัก : นายวีรพงษ์ ฟูประทีปศิริ

หน่วยงาน : คณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

คณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในคน กลุ่มสหสถาบัน ชุดที่ 1 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ได้พิจารณา โดยใช้หลัก ของ The International Conference on Harmonization – Good Clinical Practice
(ICH-GCP) อนุมัติให้ดำเนินการศึกษาวิจัยเรื่องดังกล่าวได้

ลงนาม..... *(Signature)* ลงนาม..... *(Signature)*
(รองศาสตราจารย์ นายแพทย์ปริดา ทັນประดิษฐ์) (ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เนนทรี ชัยชนะวงศาโรจน์)
ประธาน กรรมการและเลขานุการ

วันที่รับรอง : 4 พฤศจิกายน 2559

วันหมดอายุ : 3 พฤศจิกายน 2560

เอกสารที่คณะกรรมการรับรอง

- 1) โครงการวิจัย
 - 2) ข้อมูลสำหรับกลุ่มประชากรวิจัยผู้มีส่วนร่วมในการวิจัย
 - 3) ผู้วิจัย
 - 4) แบบสอบถาม
- เอกสารที่โครงการวิจัย..... 152.1/59
วันที่รับรอง..... - 4 พ.ย. 2559
วันหมดอายุ..... - 3 พ.ย. 2560

เงื่อนไข

1. ข้าพเจ้ารับทราบว่าเป็นการคิดจริยธรรม หากดำเนินการเก็บข้อมูลการวิจัยก่อนได้รับการอนุมัติจากคณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัย
2. หากใบรับรองโครงการวิจัยหมดอายุ การดำเนินการวิจัยต้องยุติ เมื่อต้องการต่ออายุต้องขออนุมัติใหม่ล่วงหน้าไม่ต่ำกว่า 1 เดือน พร้อมส่งรายงานความก้าวหน้าการวิจัย
3. ต้องดำเนินการวิจัยตามที่ระบุไว้ในโครงการวิจัยอย่างเคร่งครัด
4. ใช้เอกสารข้อมูลสำหรับกลุ่มประชากรหรือผู้มีส่วนร่วมในการวิจัย ใบยินยอมของกลุ่มประชากรหรือผู้มีส่วนร่วมในการวิจัย และเอกสารเชิญเข้าร่วมวิจัย (ถ้ามี) เฉพาะที่ประทับตราคณะกรรมการเท่านั้น
5. หากเกิดเหตุการณ์ไม่พึงประสงค์หรือเหตุร้ายแรงในสถานที่เก็บข้อมูลให้ขออนุมัติจากคณะกรรมการ ส่งรายงานคณะกรรมการภายใน 5 วันทำการ
6. หากมีการเปลี่ยนแปลงกรณีศึกษาวิจัย ให้ส่งคณะกรรมการพิจารณารับรองก่อนดำเนินการ
7. โครงการวิจัยไม่เกิน 1 ปี ตั้งแต่เบรจางจนถึงสิ้นสุดโครงการวิจัย (AF 05-12) และบทคัดย่อผลการวิจัยภายใน 30 วัน เมื่อโครงการวิจัยเสร็จสิ้น สำหรับโครงการวิจัยที่เป็นวิทยานิพนธ์ให้ส่งบทคัดย่อผลการวิจัย ภายใน 30 วัน เมื่อโครงการวิจัยเสร็จสิ้น

ภาคผนวก ข
รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือ

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 4 ท่านที่ได้พิจารณาความตรงของเนื้อหา และความเหมาะสมของ มาตรฐานวัดความพึงพอใจในคู่มือ โดยมีการตรวจสอบความถูกต้องของการแปล การใช้สำนวนภาษา และ การคงความหมายเดิม มีรายนามดังนี้

- 1) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กฤษยา พิสิทธิ์ส์สังฆการ เป็นอาจารย์ประจำสาขาจิตวิทยา การปรึกษา คณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- 2) รองศาสตราจารย์ ดร.อรัญญา ต้อยคัมภีร์ เป็นอาจารย์ประจำสาขาจิตวิทยาการปรึกษา คณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- 3) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ณัฐสุดา เต้พันธ์ เป็นอาจารย์ประจำและหัวหน้าภาควิชาจิตวิทยา การปรึกษา คณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- 4) อาจารย์ ดร.วรัญญา กองชัยมงคล เป็นอาจารย์ประจำสาขาจิตวิทยาการปรึกษา คณะ จิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ค

ผลการวิเคราะห์คุณภาพมาตรวัดความพึงพอใจในชีวิตคู่

ตารางที่ 15 ผลการวิเคราะห์ค่าอำนาจจำแนกและค่าสัมประสิทธิ์ความสัมพันธ์ระหว่างข้อกับคะแนนรวมของข้อกระทงในมาตรวัดความพึงพอใจในชีวิตคู่

ข้อ	ข้อความ	M	SD	t(30)	CITC ราย ข้อ	ผ่าน เกณฑ์	ข้อที่ เลือก
1	กรุณาระบุระดับความสุข โดยภาพรวม จากสัมพันธ์ ภาพที่ท่านมีกับแฟน / คู่รักหรือคู่สมรสของท่าน	4.39	1.14	8.799**	.733	√	√
2	จำนวนเวลาที่ใช้ร่วมกัน	3.94	1.05	4.903**	.538	√	√
3	การตัดสินใจเรื่องสำคัญๆ	3.98	1.06	2.107**	.225	√	√
4	4.03	1.01	4.903**	.467	√	√
5	3.76	.978	7.519**	.737	√	√
6	3.83	1.06	7.455**	.759	√	√
7	3.88	1.02	11.667**	.842	√	√
8	3.74	1.22	8.510**	.785	√	√
9	3.82	1.16	6.781**	.750	√	√
10	3.83	1.26	2.837**	.352	√	√
11	4.08	.90	10.510**	.783	√	√
12	3.36	1.53	6.814**	.636	√	√
13	4.15	.92	12.124**	.767	√	√
14	3.92	1.06	4.968**	.604	√	√
15	4.14	1.18	6.173**	.633	√	√
16	2.71	1.46	6.300**	.482	√	√
17	3.65	1.23	6.076**	.701	√	√
18	3.38	1.32	7.038**	.650	√	√
19	3.64	1.31	8.109**	.823	√	√
20	3.05	.98	6.941**	.712	√	√
21	3.25	1.00	3.641**	.628	√	√
22	3.82	1.07	8.572**	.857	√	√
23	3.65	1.07	7.798**	.783	√	√

ข้อ	ข้อความ	M	SD	t(30)	CITC ราย ข้อ	ผ่าน เกณฑ์	ข้อที่ เลือก
24	4.45	1.06	2.092**	.462	√	√
25	4.20	1.24	3.795**	.671	√	√
26	3.86	1.23	7.898**	.775	√	√
27	4.05	1.16	7.003**	.839	√	√
28	3.71	1.17	8.179**	.829	√	√
29	4.31	1.01	5.577**	.693	√	√
30	4.71	1.25	6.090**	.627	√	√
31	4.02	1.10	7.327**	.730	√	√
32	4.05	1.12	4.020**	.530	√	√

หมายเหตุ : **p < .01

ภาคผนวก ง
มาตรวัดมาตรฐานความสัมพันธ์

คำแนะนำในการตอบ: ผู้คนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการแต่งงาน และการมีคู่สมรสหรือคู่รักแตกต่างกัน เช่น บางคนเชื่อว่าควรหรือต้องปฏิบัติตนอย่างไร เพื่อให้ชีวิตคู่หรือชีวิตสมรสยืนยาว ข้อความด้านล่างเป็นข้อความที่บางคนเชื่อว่า เป็นสิ่งสำคัญที่จะทำให้ชีวิตคู่หรือชีวิตสมรสนั้นยืนยาว ขอให้ท่านระบุถึงความสำคัญในแต่ละข้อความที่ท่านคิดว่าเป็นสิ่งสำคัญที่จะทำให้ชีวิตคู่อยืนยาว โดยใช้เกณฑ์ดังนี้และใส่เครื่องหมาย ✓ ในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน

0 = ไม่สำคัญ 1 = สำคัญเล็กน้อย 2 = สำคัญปานกลาง
3 = ค่อนข้างสำคัญมาก 4 = สำคัญมาก 5 = สำคัญมากๆ

ขอให้ท่านระบุถึงความสำคัญของข้อความ	0 ไม่สำคัญ	1 สำคัญเล็กน้อย	2 สำคัญปานกลาง	3 ค่อนข้างสำคัญมาก	4 สำคัญมาก	5 สำคัญมากๆ
1. แสดงออกถึงความรักต่อกัน ด้วยคำพูด หรือการเขียนทุกวัน (เช่น ผมรักคุณ, การเขียนบอกรักทางจดหมาย อีเมล, การส่งข้อความ)	0	1	2	3	4	5
2. ช่วยเหลือซึ่งกันและกันในการแก้ปัญหาต่าง ๆ	0	1	2	3	4	5
3. บอกกล่าว ซึ่งกันและกันถึงสิ่งที่ชอบ	0	1	2	3	4	5
4.	0	1	2	3	4	5
5.	0	1	2	3	4	5
6.	0	1	2	3	4	5
7.	0	1	2	3	4	5
8.	0	1	2	3	4	5
9.	0	1	2	3	4	5
10.	0	1	2	3	4	5

ขอให้ท่านระบุถึงความสำคัญของ ข้อความ	0 ไม่สำคัญ	1 สำคัญเล็กน้อย	2 สำคัญปานกลาง	3 ค่อนข้างสำคัญมาก	4. สำคัญมาก	5. สำคัญมากที่สุด
11.	0	1	2	3	4	5
12.	0	1	2	3	4	5
13.	0	1	2	3	4	5
14.	0	1	2	3	4	5
15.	0	1	2	3	4	5
16.	0	1	2	3	4	5
17.	0	1	2	3	4	5
18.	0	1	2	3	4	5
19.	0	1	2	3	4	5
20.	0	1	2	3	4	5
21.	0	1	2	3	4	5
22.	0	1	2	3	4	5
23.	0	1	2	3	4	5
24.	0	1	2	3	4	5
25.	0	1	2	3	4	5
26.	0	1	2	3	4	5
27.	0	1	2	3	4	5
28.	0	1	2	3	4	5
29.	0	1	2	3	4	5
30.	0	1	2	3	4	5
31.	0	1	2	3	4	5
32.	0	1	2	3	4	5
33.	0	1	2	3	4	5
34.	0	1	2	3	4	5
35.	0	1	2	3	4	5
36.	0	1	2	3	4	5

ขอให้ท่านระบุถึงความสำคัญของ ข้อความ	0 ไม่สำคัญ	1 สำคัญเล็กน้อย	2 สำคัญปานกลาง	3 ค่อนข้างสำคัญมาก	4. สำคัญมาก	5. สำคัญมากๆ
37.	0	1	2	3	4	5
38.	0	1	2	3	4	5
39.	0	1	2	3	4	5
40.	0	1	2	3	4	5
41.	0	1	2	3	4	5
42.	0	1	2	3	4	5
43.	0	1	2	3	4	5
44.	0	1	2	3	4	5
45.	0	1	2	3	4	5
46.	0	1	2	3	4	5
47.	0	1	2	3	4	5
48.	0	1	2	3	4	5
49.	0	1	2	3	4	5
50.	0	1	2	3	4	5
51.	0	1	2	3	4	5
52.	0	1	2	3	4	5
53.	0	1	2	3	4	5
54.	0	1	2	3	4	5
55.	0	1	2	3	4	5
56.	0	1	2	3	4	5
57.	0	1	2	3	4	5
58.	0	1	2	3	4	5
59.	0	1	2	3	4	5

ขอให้ท่านระบุถึงความสำคัญของ ข้อความ	0 ไม่สำคัญ	1 สำคัญเล็กน้อย	2 สำคัญปานกลาง	3 ค่อนข้างสำคัญมาก	4. สำคัญมาก	5. สำคัญมากๆ
60.	0	1	2	3	4	5
61.	0	1	2	3	4	5
62.	0	1	2	3	4	5
63.	0	1	2	3	4	5
64.	0	1	2	3	4	5
65.	0	1	2	3	4	5
66.	0	1	2	3	4	5
67.	0	1	2	3	4	5
68.	0	1	2	3	4	5
69.	0	1	2	3	4	5

ภาคผนวก จ
มาตรวัดความพึงพอใจในชีวิตคู่

1. กรุณาระบุระดับความสุข โดยภาพรวม จากสัมพันธ์ภาพที่ท่านมีกับแฟน / คู่รัก หรือคู่สมรสของท่าน โดยการทำเครื่องหมาย X หรือ ✓ ลงในช่องว่าง

ไม่มี ความสุข อย่างยิ่ง	ไม่มี ความสุข	ไม่ค่อยมี ความสุข	มี ความสุข	มีความสุข ค่อนข้างมาก	มี ความสุข มาก	มี ความสุข มากที่สุด
0	1	2	3	4	5	6

คนรัก/คู่สมรสส่วนใหญ่มักมีความคิดเห็น ที่ไม่สอดคล้องกัน ขอให้ท่านระบุระดับการเห็นด้วย หรือไม่เห็นด้วยระหว่างท่านกับคู่รัก/คู่สมรสถึงประเด็นต่อไปนี้ โดยการทำเครื่องหมาย X หรือ ✓ ลงในช่องว่าง

ข้อความ	ไม่เห็น ด้วย ร่วมกัน ทุกครั้ง	ไม่เห็น ด้วย ร่วมกัน เกือบ ทุกครั้ง	ไม่เห็น ด้วย ร่วมกัน บ่อย	ไม่เห็น ด้วย ร่วมกัน บางครั้ง	เห็น ด้วย ร่วมกัน เกือบ ทุกครั้ง	เห็น ด้วย ร่วมกัน เสมอ
	0	1	2	3	4	5
2. จำนวนเวลาที่ใช้ร่วมกัน	0	1	2	3	4	5
3.	0	1	2	3	4	5
4.	0	1	2	3	4	5

ข้อความ	ไม่เคย เลย 0	แทบจะ ไม่เคย 1	บางครั้ง	บ่อย ครั้ง 3	เกือบ ทุก เวลา 4	ตลอด เวลา 5
5. บ่อยแค่ไหนที่ท่านคิดว่า ความสัมพันธ์ของท่านและ คู่อีกกำลังไปด้วยดี	0	1	2	3	4	5
6.	0	1	2	3	4	5

ข้อความ	ไม่จริง เลย 0	จริงเล็ก น้อย 1	จริงบาง ส่วน 2	จริงซะ ส่วน ใหญ่ 3	จริง เกือบ ทั้งหมด 4	จริง ทั้งหมด 5
7. ฉันรู้สึกว่าคุณสัมพันธ์ กับคู่อีกของฉันยังคงแนบ แน่น	0	1	2	3	4	5
8.	0	1	2	3	4	5
9.	0	1	2	3	4	5
10.	0	1	2	3	4	5
11.	0	1	2	3	4	5
12.	0	1	2	3	4	5
13.	0	1	2	3	4	5
14.	0	1	2	3	4	5
15.	0	1	2	3	4	5
16.	0	1	2	3	4	5
17.	0	1	2	3	4	5
18.	0	1	2	3	4	5

ข้อคำถาม	ไม่เลย 0	เล็กน้อย 1	ปานกลาง 2	ส่วนใหญ่ 3	เกือบทั้งหมด 4	มากที่สุด 5
19. การมีความสัมพันธ์กับ คู่รักของฉันเป็นรางวัลชีวิต สำหรับฉัน	0	1	2	3	4	5
20.	0	1	2	3	4	5
21.	0	1	2	3	4	5
22.	0	1	2	3	4	5

ข้อคำถาม	แย่กว่า คู่อื่น มาก ที่สุด 0	-----1-----2-----3-----4-->				ดีกว่า คู่อื่น มาก ที่สุด 5
23. เมื่อเปรียบเทียบ ความสัมพันธ์ของท่านกับ ของคนส่วนใหญ่ ความสัมพันธ์ของท่านดี ระดับไหน	0	1	2	3	4	5

ข้อความ	ไม่เคย เลย 0	น้อย กว่า หนึ่ง ครั้งต่อ เดือน 1	หนึ่ง หรือ สอง ครั้งต่อ เดือน 2	หนึ่ง หรือ สอง ครั้งต่อ สัปดาห์ 3	หนึ่ง หรือ สอง ครั้งต่อ วัน 4	เป็น ประจำ 5
24. ท่านรู้สึกรำเริง เมื่อ ท่านมีคู่รักอยู่ข้าง ๆ หรือไม่	0	1	2	3	4	5
25.	0	1	2	3	4	5

ในแต่ละข้อต่อไปนี้ ขอให้ท่านระบุค่าที่บอกถึงความรู้สึกของท่านที่มีต่อความสัมพันธ์ระหว่าง
ท่านกับคู่รัก/คู่สมรสของท่าน ขอให้ท่านตอบตามความรู้สึกแรกที่ท่านเห็นข้อความ โดยการทำ
เครื่องหมาย X หรือ ✓ ลงในช่องว่าง

26.	น่าสนใจ	0	1	2	3	4	5	น่าเบื่อ
27.	0	1	2	3	4	5
28.	0	1	2	3	4	5
29.	0	1	2	3	4	5
30.	0	1	2	3	4	5
31.	0	1	2	3	4	5
32.	0	1	2	3	4	5

ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์

นายวัชรพงษ์ พุประทีปศิริ เกิดเมื่อวันที่ 29 กันยายน 2531 ปัจจุบันอาศัยอยู่ที่ 71 ซอย ประชาอุทิศ 12 แขวงห้วยขวาง เขตห้วยขวาง กรุงเทพมหานคร 10320

สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาจากโรงเรียนบดินทรเดชา (สิงห์ สิงหเสนี) กรุงเทพมหานคร และสำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี หลักสูตรวิศวกรรมศาสตรบัณฑิต จาก สาขาวิชาวิศวกรรมอุตสาหกรรม คณะวิศวกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในปีการศึกษา 2554

จากนั้นเข้าศึกษาต่อในหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาจิตวิทยาการปรึกษา คณะ จิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในปีการศึกษา 2557

ด้านประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการการปรึกษาเชิงจิตวิทยา ผู้วิจัยได้ศึกษารายวิชา ต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการปรึกษาเชิงจิตวิทยา ตามหลักสูตรสาขาวิชาจิตวิทยาการปรึกษาทั้งในเชิง ทฤษฎีและปฏิบัติ โดยผู้วิจัยมีประสบการณ์ในการให้บริการการปรึกษาเชิงจิตวิทยา ดังนี้

1. มีประสบการณ์ในการให้บริการการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแบบรายบุคคล (individual counseling) รวมระยะเวลาประมาณ 100 ชั่วโมง

2. มีประสบการณ์ในการให้บริการการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแบบกลุ่ม (group counseling) รวมระยะเวลาประมาณ 220 ชั่วโมง

ผู้ที่สนใจเกี่ยวกับเนื้อหาในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้สามารถติดต่อกับผู้วิจัยได้ที่ Wachrapong.f@gmail.com